

DET KONGELEGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Meld. St. 26

(2010–2011)

Melding til Stortinget

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre
land for 2011 og fisket etter avtalane
i 2009 og 2010

Innhald

	Forklaringar på forkortingar	5		4.1 Bestandsutrekning og rådgjeving	51
				4.1.1 Bestandsutrekning	51
1	Samandrag	7		4.1.2 Metodar for utrekning av bestandsstorleik	52
1.1	Innleiing	7		4.1.3 Forvaltingsmålsettingar og rådgjeving	52
1.2	Kvoteartalane for 2011, deltaking i fleirsidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjonar	7		4.1.4 Rådgjeving frå Det internasjonale råd for havforskning (ICES)	55
Del I	Bakgrunn	11		4.2 Tilstandsrapportar og rådgjeving for dei viktigaste fiskebestandane i norske farvatn	56
2	Overordna hovudliner i fiskerisamarbeidet med omverda	13		4.2.1 Nordaust-arktisk torsk	56
2.1	Noreg som havnasjon	13		4.2.2 Nordaust-arktisk hyse	58
2.2	Det havrettslege rammeverket	13		4.2.3 Nordaust-arktisk sei	60
2.3	Norsk arbeid for å redusere utkast av fisk	15		4.2.4 Nordaust-arktisk blåveite	62
2.4	Internasjonale havmiljøprosessar	16		4.2.5 Snabeluer i ICES-område I og II ...	64
2.5	Arbeid mot ulovleg, urapportert og uregulert fiske	17		4.2.6 Lodde i Barentshavet	66
2.6	Regulering av utanlandsk fiske i norske jurisdiksjonsområde	23		4.2.7 Norsk vårgytande sild	67
2.7	Kontroll av fiske i norske jurisdiksjonsområde	24		4.2.8 Nordsjøsild	69
2.8	Kontrollsamarbeid	26		4.2.9 Makrell	71
Del II	Dei ulike fiskeriavtalane for 2011	27		4.2.10 Sei i Nordsjøen og vest av Skottland	74
3	Dei ulike fiskeriavtalane for 2011	29		4.2.11 Torsk, hyse, kviting og raudspette i Nordsjøen	76
3.1	Bakgrunn	29		4.2.12 Kolmule	81
3.2	Det vitenskaplege arbeidet som ligg til grunn for å fastsetje kvotar	29		Del IV Fisket etter avtalane i 2009 og 2010	83
3.3	Kvoteartalane for 2011	31		5 Fisket etter avtalane i 2009 og 2010	85
Del III	Bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltingsplanar	49		5.1 Den felles forvaltninga	85
4	Bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltingsplanar	51		5.2 Norsk utnytting av kvotar	85
				5.3 Utanlandsk utnytting av kvotar i norske havområde i 2009 og 2010	93

Forklaringar på forkortingar

ACOM	Advisory Committee on Fisheries Management/ICES sin rådgjevande komité for fiskeriforvaltning.		tim sikkerheit og forhindre forureining frå skip.
CCAMLR	Commision for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources/ Kommisjonen for bevaring av levande marine ressursar i Antarktis. Konvensjonen vart vedteken i 1980 og vart gjeldande frå 1982. CCAMLR, vart oppretta i 1981 med Noreg som ein av grunnleggjarane.	IWC	International Whaling Commission/ Den internasjonale kvalfangstkommissjonen. IWC skal ta vare på oppgåvene til Konvensjonen for regulering av kvalfangst, ICRW. Oppretta i Washington DC i 1946. Noreg vart medlem i 1948.
COFI	The Committee on Fisheries/Fiskerikomiteen. FAO sin fiskerikomité etablert i 1965. Mellomstatleg forum der fiskeri og havbruk vert diskuterte.	OSPAR	The Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic/Konvensjonen om vern av havmiljøet i det nordaustlege atlantehavsområdet. Konvensjonen vart opna for signatur den 22. september 1992. OSPAR-konvensjonen vart gjeldande frå 25. mars 1998. Noreg underskreiv avtalen i 1992.
FAO	Food and Agricultural Organization/ FN sin matvareorganisasjon. FAO vart etablert i 1945 og Noreg vart medlem same år. Organisasjonen arbeider blant anna med å utvikle internasjonale retningslinjer innan alle deler av fiskerinæringa.	MSY	Maksimalt berekraftig utbytte.
ICCAT	International Convention for the Conservation of Atlantic Tunas/ Den internasjonale konvensjonen for bevaring av atlantisk tunfisk. Vedteken i 1966 og vart gjeldande frå 1969. Noreg har vore medlem sidan 2004.	NAMMCO	North Atlantic Marine Mammal Commission/Den nordatlantiske sjøpattedyrkommissjonen. Avtalen om samarbeid om forskning, bevaring og forvaltning av sjøpattedyr i Nordatlanten vart inngått av Færøyane, Grønland, Island og Noreg i 1992.
ICES	International Council for the Exploration of the Sea/Det internasjonale råd for havforskning. ICES er ein uavhengig, vitskapeleg organisasjon som gjev råd om forvaltninga av det marine miljøet og dei marine ressursane. Oppretta i Danmark i 1902. Noreg vart medlem same år.	NAFO	NorthWest Atlantic Fisheries Organization/Den nordvestatlantiske fiskerioorganisasjonen. Oppretta i 1979, signert av Noreg same år.
IUCN	International Union for the Conservation of Nature/Verdas naturvernunion. Organisasjonen vart grunnlagd i 1948 og har til formål å bevare naturen og fremme ei berekraftig utnytting og bevaring av naturressursane. Noreg har vore medlem sidan 1970.	NEAFC	North East Atlantic Fisheries Commission/Den nordaustatlantiske fiskerikommissjonen. NEAFC behandlar reguleringstiltak for bestandar i Nordaust-Atlanten. Oppretta i 1959.
IMO	Den internasjonale sjøfartsorganisasjon. IMO er FN sitt spesialiserte kontor som er ansvarlege for å betre mari-	RFMO	Regional Fisheries Management Organisation / Ein regional fiskeriforvaltningsorganisasjon.
		SEAFO	South East Atlantic Fisheries Organization/Den søraustatlantiske fiskerioorganisasjon. Etablert 20. april 2001, Noreg vart medlem i 2004. SEAFO er ein regional fiskerioorganisasjon som arbeider for langsiktig utnytting av ressursane.
		SSB	Biomasse av gytebestanden.

TAC Total Allowable Catch/totalkvote.
UUU Ulovleg, urapportert og uregulert fiske.
WTO World Trade Organisation/Verdas handelsorganisasjon. Arbeider for eit

ope og ikkje-diskriminerande handelssystem samtidig som ein tek vare på miljøomsyn. Noreg har vore medlem sidan opprettinga i 1995.

DET KONGELEGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Meld. St. 26

(2010–2011)

Melding til Stortinget

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

*Tilråding frå Fiskeri- og kystdepartementet av 10. juni 2011, godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Stoltenberg II)*

1 Samandrag

1.1 Innleiing

Fiskeri- og kystdepartementet legg med dette fram ei melding til Stortinget om dei fiskeriavtalane Noreg har med andre land. Ei slik melding skal leggjast fram årleg. Meldinga vart første gong lagt fram i 1995. Vi viser i den samanheng til St.meld. nr. 49 (1994-95) om dei årlege fiskeriavtalane Noreg inngår med andre land. I denne meldinga la Fiskeridepartementet vekt på å gje ei omtale av det rammeverket som vart inngått i tilknytning til utvidinga av den norske økonomiske sona på 1970-talet, og som ligg til grunn for dei årlege kvoteforhandlingane. Desse avtalane er ikkje særskilt omtalte i denne meldinga.

Denne meldinga omtalar kvoteavtalane for 2011, og norsk deltaking i fleirsidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjonar. Vi gjer vidare greie for bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltningsplanar for dei viktigaste bestandane som Noreg deler med andre land. Meldinga omtalar også dei kontrolltiltaka som er sette i verk for å

kontrollere norsk og utanlandsk fiske på avtalte kvotar, i tillegg til kontrollsamarbeidet med andre land og tiltak mot ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Til sist gjev meldinga ei oversikt over i kva grad norske og utanlandske fiskarar utnytta kvotane sine i 2009 og 2010, og kva slags fartøygrupper som fiskar på dei kvotane Noreg har i sonene til andre land.

Kvoteavtalane for 2011 finst på Fiskeri- og kystdepartementet sine heimesider: <http://www.regjeringa.no/fkd>

1.2 Kvoteavtalane for 2011, deltaking i fleirsidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjonar

I fiskeriforhandlingane med Russland om ein kvoteavtale for 2011 har partane bestemt ein totalkvote for nordaust-arktisk torsk på 703 000 tonn, som er ein auke frå 2010. Partane justerte i 2009 den etablerte forvaltningsstrategien ved at

det er lagt inn ein ny mekanisme som skal sikre at kvotefastsetjinga også tek høgde for periodar med sterk vekst og oppskrivning av bestanden. Det er sett av ein torsk kvote til tredjeland på 97 494 tonn. Med overføring av ein del av den russiske kvoten til Noreg, og ein kysttorsk kvote på 21 000 tonn, er den samla norske kvoten av torsk nord for 62°N på 312 253 tonn.

Hysebestanden er óg i god forfatning, og totalkvoten er auka frå 243 000 tonn for 2010 til 303 000 tonn for 2011. Den norske kvoten er på 148 000 tonn etter overføring frå Russland, det vil seie 30 000 tonn meir enn i 2010. Loddekvoten vart sett til 380 000 tonn.

Ei hovudsak for samarbeidet mellom Noreg og Russland om forvaltning og kontroll i Barentshavet i 2010 har, som i 2009, vore arbeidet for ein styrka kontroll med uttak og omlasting av fisk i Barentshavet. Ein er i samarbeidet einige om at det ikkje er registrert overfiske eller ulovleg fiske av torsk i 2009 og 2010. I samband med forhandlingane om ein kvoteavtale for 2011 vart partane einige om å halde fram arbeidet for å oppretthalde denne situasjonen, og vidareføre og implementere ei rekkje av dei tiltaka partane tidlegare har vore einige om. Partane vart også samde om harmoniserte tekniske reglar for fisket etter torsk og hyse i heile Barentshavet. I 2009 avtalte partane felles maskevidde, og i 2010 kom partane fram til felles minstemål og felles prosedyrar og kriterier for stenging og opning av fiskefelt. Torskebestanden i nord er i svært god forfatning.

I forhandlingane om ein kvoteavtale mellom Noreg og EU for 2011 vart kvoten på torsk i Nordsjøen sett til 26 842 tonn. Det er ein nedgang frå 2010. Dette er i tråd med den reviderte gjenoppbyggingsplanen. Kvoten må også sjåast i samheng med arbeidet for å betre beskatningsmønsteret for i praksis å redusere det reelle uttaket av torsk. I tråd med forvaltningsplanane er totalkvoten for hyse noko redusert til 34 057 tonn og seikvoten til 93 318 tonn. Kvitingkvoten på 14 832 tonn er ein auke frå 2010. Kvoten for raudspette er auka frå 2010 til 2011. Noreg har for 2011 også inngått kvoteavtalar med EU om fisket i Skagerrak/Kattegat og om svensk fiske i den norske delen av Nordsjøen.

Noreg har vidare inngått ein tosidig kvoteavtale for 2011 med Grønland. Det er for 2011 også utveksla kvotar med Island i tråd med «Smottholavtalen» og den tilhøyrande tosidige avtalen, medan også trepartsavtalen er vidareført mellom Noreg, Island og Grønland om regulering av lodde i området mellom Island, Grønland og Jan Mayen. Det vart ikkje inngått ein bilateral avtale

med Færøyane for 2011 grunna usemje om makrellspørsmålet.

Det vart også i 2010 gjennomført fempartsforhandlingar om norsk vårgytande sild mellom Noreg, Island, Færøyane, EU og Russland, og ein firepartsavtale for kolmule vart også underteikna for 2011.

Partane vart ikkje einige om ein makrellavtale for 2011. Noreg og EU har ein bilateral avtale og har forhandla om ein ny kyststatsavtale som inkluderer Færøyane og Island, med Russland som observatør.

Partane i NEAFC er einige om reguleringstiltak for fiske av uer i Irmingerhavet og Norskehavet i 2011, og har forplikta seg til ikkje å fastsetje større kvotar enn tidlegare år.

Noreg har også i 2010 vore representert i ulike møte i globale og regionale fiskeriforvaltnings- og verneorganisasjonar som CCAMLR (Konvensjonen for bevaring av levande marine ressursar i Antarktis), ICCAT (Den internasjonale konvensjonen for bevaring av atlantisk tunfisk) og SEAFO (Den søraust atlantiske fiskeriforvaltningsorganisasjon).

Noreg har også i 2010 vore aktiv i ulike møte i både IWC (Den internasjonale kvalfangstkommissjonen), og NAMMCO (Den nordatlantiske sjøpattedyrkommissjonen).

Dei årlege forhandlingane Noreg fører med andre land er baserte på rådgevinga frå ICES. Rådgevinga frå ICES vart utarbeidd av ICES sin rådgevande komiteen for fiskeriforvaltning, ACOM, som gjev årlege råd om fangstmengder for dei viktigaste fiskeslagane i Nordaust-Atlanteren.

For alle dei viktigaste fellesbestandane har vi etablert langsiktige forvaltningsplanar. Desse planane er av ICES bekrefta å vere i tråd med ei førevarbasert forvaltning. ICES gjev råd i tråd med desse planane.

Noreg har i ei årrekkje hatt kontrollavtalar og avtalar om gjensidig satellittsporing med dei viktigaste samarbeidspartane i fiskerisektoren, mellom anna med Russland og EU-landa.

Frå 1. mai 2007 vart reglane om hamnestatskontroll i NEAFC sette i kraft. Desse reglane inneber at når fryst fisk skal landast i land som er omfatta av NEAFC, må det stadfestast at fartøyet har kvote for denne fangsten. I 2009 vart tilsvarende reglar innførte i NAFO.

Norske styresmakter har dei seinare åra innført ei rekkje tiltak for å hindre ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Eit sentralt tiltak har vore den såkalla «svartelistinga» av fartøy som har drive uønska aktivitet i område utanfor norsk jurisdiksjon. Fartøy som har delteke i ulovleg, urapportert og uregulert fiske i internasjonalt far-

vatn kan nektast lisens i Noreg si økonomiske sone. Ein kan vidare nekte desse fartøya å føre norsk flagg og under visse vilkår også nekte dei å lande fangst.

Norsk hausting av kvotar

Dei norske fartøya har nytta kvoten på fellesbestandane torsk, hyse og lodde nord om 62°N godt i 2009 og 2010. Kvoten på blåkveite vart også godt utnytta i 2010.

I Nordsjøen vart den norske kvoten av fellesbestanden sild hausta i 2009 og 2010, medan ubrukt norsk kvote av fellesbestanden makrell i 2009 vart overført til 2010. Seikvoten vart ikkje oppfiska i 2009, men vart betre utnytta i 2010.

I EU sitt farvatn vart den norske kolmulekvoten nytta godt begge åra, medan norske linefartøy utnytta store delar av botnfiskkvotane av blålange, lange og brosme både i 2009 og 2010. I færøyske farvatn fiska norske fartøy 35 prosent av botnfiskkvoten i 2009, medan utnyttingsgraden var høgare i 2010 (40 prosent).

I 2010 vart loddefisket igjen opna ved Island, og den norske kvoten vart utnytta godt i begge sesongane 2009/2010 og 2010/2011. I Barentshavet vart det i 2009 opna for loddefiske for første gongen på fem år, og kvotane vart godt nytta i både 2009 og 2010.

Det norske fisket i Skagerrak var i hovudsak konsentrert om reker og sild i 2009 og 2010.

Utanlandsk hausting av kvotar

Når det gjeld forvaltninga av norsk vårgytande sild vart kyststatane einige om å innføre kvotefleksibilitet over årsskiftet til 2008. Det vart opna for å føre over inntil 10 prosent av ubrukt kvote til neste år. Det vart også gitt tilgang til å forskottare inntil 10 prosent på neste års kvote. Alt fiske utover kvote skal trekkjast frå kvoten neste år.

Alle landa, med unntak av Russland, fiska på forskot på 2010-kvoten. I følgje førebelse fangsttal for 2010 har Russland og Færøyene ikkje utnytta kvoten sin for 2010.

Russland utnytta 41 prosent av torskekvoten i norsk økonomisk sone (NØS) i 2009, i 2010 utnytta dei 45 prosent. Russland fiska heile hysekvoten sin i NØS i 2009, medan dei utnytta 69 prosent av kvoten i 2010. Dei fiska om lag 112 900 tonn og 117 400 tonn norsk vårgytande sild i NØS i 2009 og 2010.

Hovudtyngda av EU sitt fiske i Nordsjøen og i Skagerrak skjer på botnfiskartar (torsk, hyse, sei o.a.), sild, makrell, kviting, raudspette og tobis. Kvotar og fangst av augepål har lege lågt i 2009 og 2010. I følgje offisiell fangststatistikk har EU i dei seinare åra hatt relativt god utnytting av torske- og seikvotane sine i Nordsjøen. Utnyttinga av dei fastsette kvotane i Skagerrak har også vore gjennomgåande høg for EU.

I 2009 fiska færøyske fartøy 911 tonn sei i Nordsjøen, medan dei i 2010 fiska 140 tonn. Færøyane utnytta sildekvotane i NØS i Nordsjøen fullt ut i 2009 og 2010. Fangstane på makrell i Nordsjøen har gått ned frå 2009 til 2010. Dei fiska om lag 90 prosent og 99,6 prosent av sildekvoten nord om 62°N i 2009 og 2010.

Grønland har utnytta torskekvotane godt i 2009 og 2010. Grønlandske fartøy fiska 697 tonn sei i 2009, og 956 tonn sei i 2010.

Island utnytta torskekvoten i NØS nord for 62°N godt i 2009. Dei overfiska kvoten med 6 prosent i 2010. Fisket etter sild nord for 62°N har falle frå 87 prosent kvoteutnytting i 2009 til 65 prosent i 2010. Island har dei siste åra fiska ein større andel sild i si eiga sone.

I hovudsak utnyttar Sverige dei bilaterale kvotane sine godt i norsk del av Nordsjøen. Fisket er i stor grad retta mot kvotane deira av torsk, sei, makrell, sild og reker.

Del I
Bakgrunn

2 Overordna hovudliner i fiskerisamarbeidet med omverda

2.1 Noreg som havnasjon

Som betydeleg havnasjon har Noreg eit stort ansvar for, og viktige interesser i, korleis det internasjonale samfunnet sitt forhold til bruk og vern av havet utviklar seg. Dei viktigaste utfordringane er å få gjennomslag for føre-var-prinsippet, prinsippet om berekraftig bruk og økosystembasert forvaltning. Det er derfor eit hovudmål for Noreg å ha ei internasjonal rolle som ivaretek våre interesser og vårt ansvar som havnasjon og kyststat på ein heilskapleg måte. Noreg har store og produktive havområde og betydeleg kunnskap om forvaltning av havmiljø og fiskeressursar. Derfor er det viktig å ha ein heilskapleg norsk havpolitikk og å få gjennomslag for norsk politikk internasjonalt. I botn for dette ligg at Noreg må bidra til berekraftig forvaltning av fiskeressursane internasjonalt.

Det er tre overordna mål som ligg til grunn for Noreg sin medverknad i dei ulike forhandlingsprosessar og internasjonale ressursforvaltningsfora.

- Å fremme norske prinsipp for forvaltning av levande marine resursar, i første rekkje prinsippet om berekraftig forvaltning basert på best tilgjengeleg vitskapleg kunnskap og prinsippet om økosystembasert forvaltning.
- Å sikre Noreg ein rettferdig del ved kvotefordeling av felles regulerte bestandar, i første rekkje basert på sonetilhørselsprinsippet.
- Å sikre ein tilfredsstillande kontroll og handheving innan dei forvaltningsregime som Noreg deltek i.

Det er særleg tre saksfelt som har fått mykje merksemd dei seinare åra. For det første vil vi i denne meldinga gjere greie for kampen mot ulovleg, urapportert og uregistrert fiske. Dette er ei sak regjeringa har arbeidd med i fleire år, og dette arbeidet vil halde fram. For det andre har Noreg dei seinare åra særleg sett utkast av fisk på dagsorden. Eit tredje område det er naturleg å omtale særskilt er internasjonale havmiljøprosessar der Noreg etter kvart har fått ei sentral rolle.

2.2 Det havrettslege rammeverket

Ei erklæring frå regjeringa, dagsett 26. september 1974, presenterte hovudlinene i fiskeripolitikken framover. Ved opprettinga av dei økonomiske sonene i tråd med det nye havrettsregimet, ønskte regjeringa å medverke til at nyordningane i fiskeria i verda ikkje skulle verke forstyrrende på forholdet til andre land. Den norske fiskeripolitikken skulle gjennomførast i kontakt med og ved forhandlingar med dei landa som vart påverka av dei norske utvidingstiltaka.

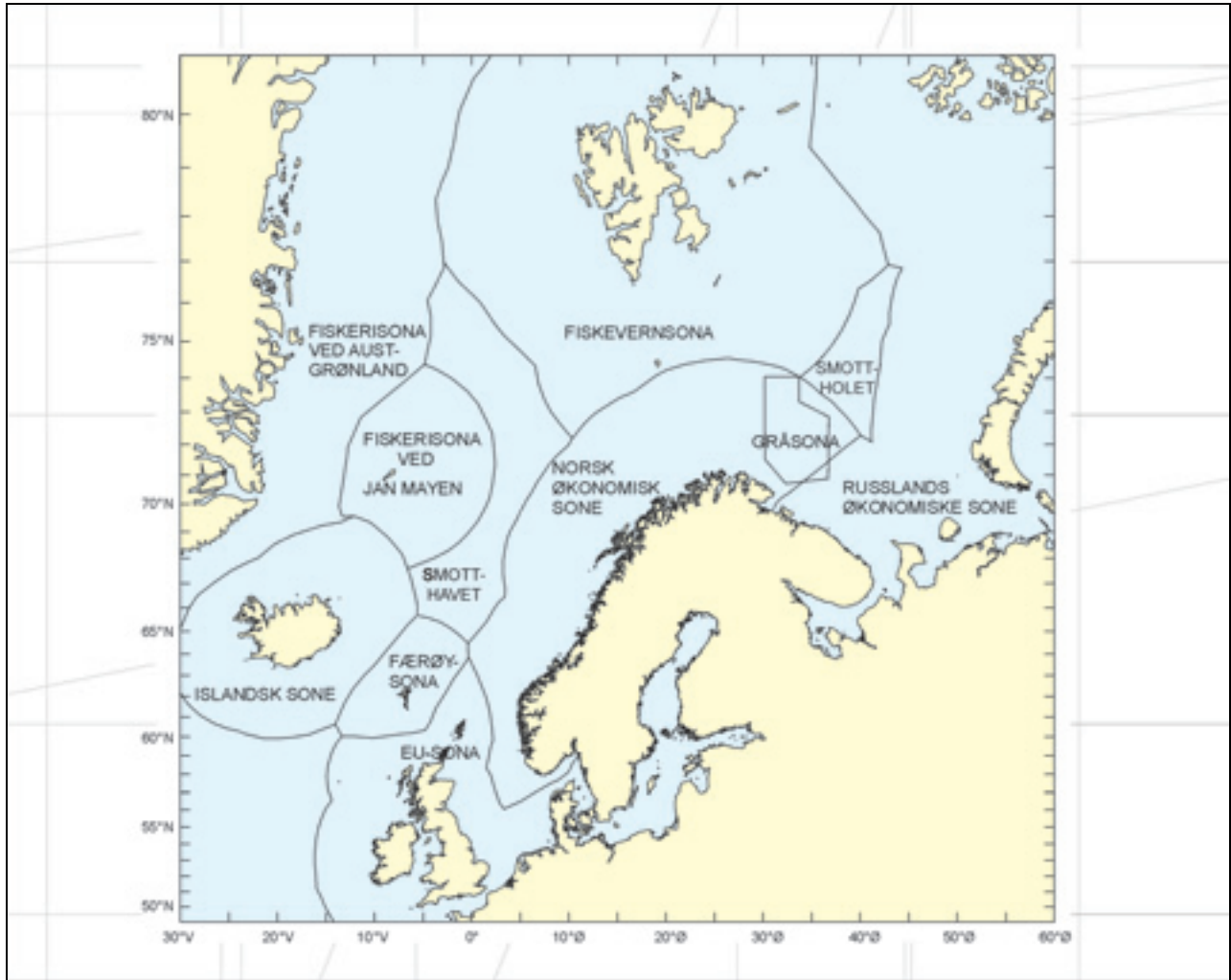
Regjeringa prøvde såleis å kome fram til ordningar med desse landa som bygde på byterelasjonar, nedtrapping av fiske over tid og ordningar som tok omsyn til særlege interesser og vilkår.

Ein omfattande del av norsk fiske skjer på bestandar som vi deler med andre land. Dette var bakgrunnen for at regjeringa forhandla fram rammeavtalar som gav fiskekvotar til dei landa som utvidinga til økonomiske soner på 200 nautiske mil fekk verknad for, frå 1. januar 1977. Rammeavtalane tok også vare på tradisjonelle norske fiskeinteresser i dei økonomiske sonene til andre land.

Etter FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982 har kyststatane suverene rettar til å utnytte ressursane i havet innanfor dei økonomiske sonene. Dei kyststatane som deler ein eller fleire fiskebestandar skal samarbeide om regulering og vern av bestandane.

Utvidinga av nasjonal fiskerijurisdiksjon til 200 nautiske mil på slutten av 1970-talet førte såleis til ein overgang frå fleirsidige forhandlingar innan ramma av NEAFC til forhandlingar mellom dei kyststatane som saman har suverene rettar til fiskebestandane. Dette inneber at såkalla tredjeland, som ikkje har kyststatsrettar i det aktuelle området, ikkje tek del i avgjerder om forvaltninga av bestandane slik dei gjorde tidlegare.

Kyststatane har ei plikt til å fremje ei forsvarleg ressursforvaltning som samstundes skal ta omsyn til dei økonomiske behova til kystbefolkninga. Norske styresmakter legg vekt på dette når den norske fiskeripolitikken vert utforma. I tråd med dette fører Noreg årleg tosidige og fleirsidige forhandlingar med ei rekkje land om forvaltning

Figur 2.1 viser dei ulike sonene under norsk jurisdiksjon og dei internasjonale havområda Smottholet i Barentshavet og Smotthavet i Norskehavet

og vern av fiskebestandar, om gjensidig fangstløyve og fiskekvotar, og om einssidig løyve for fiskarar i nokre land til å fiske i dei norske 200 nautiske mil-sonene. Noreg har inngått ulike typar fiskeriavtarar som opnar for utanlandsk fiske i norske havområde. Noreg har mellom anna inngått avtarar om forvaltning av felles fiskebestandar og kvotebyte på eksklusive bestandar med Russland og EU og avtarar om gjensidige fangstrettar med Færøyane, Grønland og Island (for meir informasjon om rammeavtalane, sjå St.meld. nr. 49 (1994-95)).

Stortinget gav 11. juni 1996 samtykke til ratifikasjon av FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982 og FN-konvensjonen av 4. desember 1995 om fiske på det opne hav, som supplerer FN sin havrettskonvensjon av 10. desember 1982. FN-avtalen om fiske på det opne hav forpliktar også til samarbeid om forsvarleg forvaltning av vandrande og langt migrerande bestandar. Noreg

har derfor i aukande grad teke del i samarbeidet i ulike relevante internasjonale organisasjonar.

Ved kgl. res. av 17. desember 1976 vart Noreg si økonomiske sone på 200 nautiske mil oppretta med verknad frå 1. januar 1977. Vidare vart det ved kgl. res. av 3. juni 1977 oppretta ei fiskevernsona på 200 nautiske mil rundt Svalbard med verknad frå 15. juni 1977. Ved kgl. res. av 23. mai 1980 vart ei fiskerisone på 200 nautiske mil rundt Jan Mayen oppretta med verknad frå 29. mai 1980. Den 28. august 2009 vart det semje om ein tekst for ein global bindande avtale om hamnestatstiltak for å førebyggje, hindre og eliminere ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Generalforsamlinga i FAO vedtok avtalen 22. november 2009, og Noreg skreiv under avtalen same dagen. Avtalen trer i kraft når 25 statar har slutta seg til. Forslag til vedtak om samtykke til ratifikasjon av avtalen vart fremma for Stortinget i Prop 54 S (2010–2011), og vedteke 26. april 2011.

2.3 Norsk arbeid for å redusere utkast av fisk

I mange år har den største utfordringa i forvaltningssamarbeidet mellom Noreg og EU vore at partane til dels forvaltar nordsjøbestandane på ulike måter. Noreg har eit utkastforbod i sine fiskerireguleringar, og har innført reguleringar for å unngå uønskt bifangst. EUs fiskarar er derimot pålagde å kaste ut fisk som er under gjeldane minstemål, fiska i strid med gjeldande bifangstreglar eller er av ein art der kvoten allereie er oppfiska.

Undersøkingar viser at fisk som vert kasta ut berre unntaksvis overlever. Utkast av fisk er derfor å sjå på som ei sløsing med ressursar. I tillegg vil ikkje fisken som vert kasta ut verte registrert i fangststatistikken, noko som gjev havforskarane eit mangelfullt talgrunnlag å basere bestandsestimata sine på.

Noreg innførte eit utkastforbod allereie i 1987. I starten omfatta forbodet torsk, men det har sidan blitt utvida til å gjelde alle kommersielt viktige bestandar. Årsaka til utkastforbodet var bestandssituasjonen for torsk i Barentshavet. Etter fleire svake årsklassar fekk ein i 1983 ei sterk årsklasse. Erfaring frå tidlegare viste at sterke årsklassar vart kraftig reduserte på grunn av utkast, noko ein ville unngå ein gong til. Første steg var etablering av eit program for midlertidig stenging av felt. Dermed lukkast det i åra 1984–1986 å få den sterke 1983-årsklassa gjennom den sårbare yngel- og ungfiskperioden. Då fisken nådde minstemålet oppstod eit anna problem, nemleg utsortering (high-grading). Ved store fangstratar vart fiskarane freista til å behalde berre den største fisken medan dei kasta småfisken på havet. Dette var tillete under dåverande lovgjeving. Alle, inkludert fiskarane, såg på dette både som ressursløsing og som moralsk gale. Forbodet verka med ein gong inn på fiskarane si åtferd. Styresmaktene innsåg likevel at utkast av fisk ikkje opphøyrer på grunn av eit forbod. Det har difor i åra etter vorte utvikla ei rekkje tiltak for å unngå utkast.

Utkastforbodet vart vidareført i lov om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova), som gjev heimel for eit pålegg om at all fangst av fisk skal førast i land. Ilandføringsplikta går fram av forskrift om utøving av fiske i sjøen av 22. desember 2004.

Dette inneber at all fangst av fisk skal førast i land, med unntak av levedyktig fisk som er fanga i strid med føresegnar gitt i eller med heimel i havressurslova. Slik fangst skal straks sleppast på sjøen.

I dag omfattar forbodet mot utkast ei lang rekke artar. Lista vart seinast utvida i samband med at havressurslova tok til å gjelde. Forbodet har dei siste 20 åra medverka til å sikre eit berekraftig fiske, og har påverka fiskarane sine haldningar til utkast og skadeverknader.

Det er utfordrande å handheve utkastforbodet. Fiskeriforvaltninga arbeider difor ut i frå ei heilskapleg tilnærming om å regulere fiskeria, slik at potensiell utkastfisk ikkje kjem med i fangstane. Dette kan vere fisk under minstemål, bifangst som overstig tilleten innblanding, eller fisk som fiskarane ikkje har kvote på, eller som det er forbode å fiske. Reguleringane som medverkar til å redusere risikoen for utkast, kan klassifiserast i fire kategoriar:

- Kvotegrunnlag
Forvaltninga må vurdere dei enkelte fiskeria etter det kvotegrunnlaget som er nødvendig og etter venta fangstsamansetning. Dette inneber at dei ulike fartøygruppene må tildelast kvotar på artar som ein ventar vil inngå i fangsten.
- Bifangst
 - bifangstkvotar
 - bifangstprosent
 - selektive reiskapar
- Skifte av fiskefelt
Om fangstsamansetninga ikkje er i samsvar med det kvotegrunnlaget eller det høvet til bifangst som er fastsett, pliktar fartøyet å skifte fiskefelt.
- Stengde område
Hovudårsaka til stengde område er vern av yngel og småfisk. Norsk fiskeriforvaltning opererer med ulike former for stenging.

Det er eit viktig element i det norske utkastregimet at det ikkje er ulovleg å lande ulovleg fanga fisk, men forvaltninga reagerer mot ulovleg fanga fisk med administrativ inndraging av fangst. Om forholda er meir alvorlege, det vil seie om fiskarane har vore aktlause eller fiska ulovleg med forsett, vert det reagert med vanlege straffereaksjonar som lovbrotsgebyr, førelegg eller fengselsstraff.

Dei siste åra har Noreg meir enn før retta merksemda mot utkast i andre land, særleg utkast frå EU-fartøy. Målet har vore å redusere risikoen for utkast og bidra internasjonalt med våre erfaringar i samband med eit utkastforbod. Gjennom forvaltningssamarbeidet med EU har vi blitt einige om tiltak for å redusere utkast, mellom anna har EU innført forbod mot utsortering (high-grading). Partane var også einige om eit system for stenging og lukking av fiskefelt, såkalla «real time closure». Her ønskjer ein å stengje fiskefelt

for å verne yngel og småfisk. Systemet vart evaluert i 2010 og frå norsk side såg ein ikkje systemet som effektivt nok, det gav ikkje stengte felt i norske farvatn og vi vart ikkje einige om eit nytt felles system. Noreg planlegg for tida eit forbetra system i norske farvatn.

Innsatsen mot utkast vil truleg prege det alle-reie tette forvaltningssamarbeidet mellom partane i åra framover, sidan EU er i gong med å revidere sin felles fiskeripolitikk (Common Fisheries Policy). I denne samanhengen vil EU vurdere å innføre eit utkastforbod i egne farvatn. Det er derfor viktig at Noreg opprettheld presset for å innføre utkastforbod dei neste åra.

Samtidig har Noreg teke initiativ for å få denne saka på dagsorden globalt. Det første initiativet var under forhandlingane om fiskeriresolusjonen i generalforsamlinga i FN hausten 2008. Etter eit norsk forslag vart det her semje om ein paragraf om ein handlingsplan mot utkast. Generalforsamlinga til FN bad FAO sin fiskerikomité (COFI) i 2009 om å vurdere ein handlingsplan mot utkast. Dette la grunnlaget for at FAO på fiskerimøtet sitt (COFI) i februar 2011, vedtok internasjonale retningslinjer mot utkast av fisk.

2.4 Internasjonale havmiljøprosessar

Havmiljøprosessar generelt

Noreg er ein framstående havnasjon, og den internasjonale utviklinga har mykje å seie for oss. Samtidig har vi også eit ansvar for å ta vare på interessene våre på internasjonalt nivå. Utfordringane består mellom anna i å få gjennomslag for grunnleggjande prinsipp, til dømes slike prinsipp som vart vedtekne på utviklingstoppmøtet i 1992. Dei omfattar mellom anna innarbeiding av føre-var-prinsippet, prinsippa om berekraftig bruk og ei økosystembasert forvaltning. Det å bruke marine nettverk av verneområde som eit verkemiddel for å verne marine ressursar, er no i utvikling i dei to næraste fiskeri- og havmiljøorganisasjonane våre (NEAFC, OSPAR).

Rammeverket for internasjonalt samarbeid om havspørsmål ligg til FN sin havrettskonvensjon frå 1982. Konvensjonen gjev kyststatane suverene rettar over naturressursane innanfor ei økonomisk sone, og etablerer og vidareutviklar globale rettslege rammeverk for ei rekkje saksfelt, medrekna levande marine ressursar, kontinentalsokelen, djuphavshotnen, forskning og havmiljøet.

Hovudtrekka i fiskeriregimet er at kyststaten får kontroll over ressursane innanfor den økonomiske sona og at desse rettane er balanserte av

pplikter til å bruke og forvalte ressursane på optimalt vis. I tillegg skal statane søkje å samarbeide om forvaltninga av bestandar som er delt mellom fleire lands soner. Eit veksande fiske på det opne havet på 1980-talet viste at regimet ikkje var konkret nok til at ein kunne få til dekkjande regulering av verksemda utanfor 200 nautiske mil-sonene.

Dette førde til at FN-konferansen for miljø og utvikling i 1992 (UNCED) oppmoda om å forhandle fram ei presisering av det globale regimet om fisket utanfor dei økonomiske sonene. Under generalforsamlinga vart det i 1993-1995 framforhandla ein FN-avtale om fiske på det opne havet (UN Fish Stocks Agreement). Forvaltningsprinsippa i avtalen gjeld også innanfor dei økonomiske sonene. Avtalen pålegg statane å bruke ei føre-var-tilnærming i fiskeriforvaltninga og viser til omsynet til bevaring av biodiversitet og økosystembasert forvaltning. Føre-var-tilnærminga skal skje ved å innføre referansepunkt i form av mål for bestandsstorleik for ulike bestandar. I det nord-austatlantiske området har ICES leia dette arbeidet. Forvaltninga av dei viktigaste kommersielle bestandane skjer i dag ut frå referanssmål på bestandsstorleik og beskatningsgrad. FN-avtalen pålegg vidare statane å delta i regionalt samarbeid om forvaltninga av vandrande fiskebestandar.

Generalforsamlinga i FN vedtek årlege resolusjonar om havmiljø og fiskerispørsmål som mellom anna gjev overordna retningslinjer for korleis statar og regionale organisasjonar bør forvalte det marine miljøet. Eit tema som har blitt diskutert i mange fora internasjonalt sidan hundreårsskiftet, er fiske ved og øydelegging av sårbare økosystem (f.eks. korallar). Generalforsamlinga vedtok i 2006 og 2009 resolusjonar som bad partane ta auka omsyn til sårbare botnhabitat. Dette resulterte i retningslinjer frå FAO for fiske ved sårbare djuphavshabitat, som dei regionale fiskerioorganisasjonane og statane innarbeider i sine regelverk. Hausten 2011 skal generalforsamlinga revidere implementeringa av FN-resolusjonen. Noreg bidrog aktivt i utforminga av både FN-vedtaket og i FAO sitt utviklingsarbeid.

Marine spørsmål vert diskuterte i aukande grad i globale miljøavtalar. Konvensjonen om biologisk mangfald (CBD), avtalen om handel med trua dyreartar (CITES) og konvensjonen om migrerande artar (Bonnkonvensjonen) er alle eksempel på globale miljøavtalar som kan gjere vedtak knytt til forvaltninga av kommersielle fiskarartar.

Det vert lagt føringar for norske fiskeri gjennom vedtak og reguleringar i dei regionale organisasjonane for fiskeriforvaltning, mellom anna i

den nærmaste organisasjonen i Nordaust-Atlantaren, NEAFC. I tillegg har Konvensjonen om vern av havmiljøet i det nordaustlege atlanterhavsområdet (OSPAR) eit generelt havmiljøansvar. Både NEAFC og OSPAR arbeider med oppretting av marint verna område i internasjonalt farvatn. Ein nyleg inngått avtale mellom dei to organisasjonane skal hjelpe til å konkretisere oppfølgingsansvaret der NEAFC har ansvar for fiskeriregulering og aktivitetar. Dette følgjer opp FN sin regjeringsssjefkonferanse i 2002, der det vart vedteke å opprette eit nettverk av marine verneområde både innanfor og utanfor statane sine økonomiske soner innan 2012. CBD har vedteke å forlenge målet med beskyttelse av 10 prosent av alle marine områder til 2020 og å kartlegge alle sårbare botnhabitat.

2.5 Arbeid mot ulovleg, urapportert og uregulert fiske

Kunnskap, heilskap og handling

Ulovleg, urapportert og uregulert (UUU) fiskeritaktivitet er ei global, regional, nasjonal og lokal utfordring for ei forsvarleg utnytting av fiskebestandane og for marine økosystem. UUU-fiske skjer ikkje berre på bestandar som Noreg som kyststat har eit forvaltningsansvar for. Den overnasjonale karakteren som UUU-aktiviteten ofte har, gjer at vi må ha ei brei tilnærming til desse spørsmåla. Økonomisk kriminalitet i form av svarte landingar, svart omsetning, feilføring av fangst dagbok og landings- eller sluttsetlar, utkast, ulovleg bifangst og feil på opphavssertifikat ved eksport er vel kjent. Konsekvensane for økonomi og miljø er reelle og svært alvorlege i mange område. Dette ser vi tydeleg både i direkte ulovleg fiske og i større uregulerte fiskeri. Samtidig kan urapportert fiske og meir eller mindre systematisk underrapportering, sjølv i mindre kystfiskeri, vere ei betydeleg utfordring som kan få alvorlege konsekvensar. Med andre ord er UUU-verksemnd ein fellesnemnar for aktivitetar som spenner frå «storhundre» ved levering frå mindre fartøy til eit industrielt fiske langt utover kvote eller direkte utanfor kvote. Sidan operatørane medvete prøver å skjule slik verksemnd, og fordi verksemnda omfattar mange ulike former og grader av regelbrot, er det utfordrande å innrette kontroll og sanksjonar på ein passande måte.

Det er difor avgjerande i arbeidet mot UUU-aktiviteten å ha eit godt kunnskapsgrunnlag for å kunne vurdere kva tiltak som skal setjast i verk. Det er mellom anna difor departementet gjev øko-

nomisk støtte til uavhengige analysar av konkrete problemstillingar, stor oppretting av analysegrupper og samarbeider med russiske styresmakter for å kartleggje det urapporterte fisket i Barentshavet. God og tidsrett kunnskap er grunnlaget for den heilskaplege vurderinga til styresmaktene av aktuelle handlingsalternativ. På denne måten kan styresmaktene velje dei målretta tiltaka som ein meiner har størst effekt. Målet er å stoppe UUU-fisket.

Vi kan sjå på UUU-fiske som ein operasjon langs ei tidslinje med fleire, til dels overlappende fasar som omfattar meir enn sjølve fangstinga. For å gjennomføre eit fiske trengst det finansiering og andre ressursar for å utstyre fartøyet for fiske. Vidare vert fangst ofte omlasta til havs eller i hamner, og deretter vert råstoff bearbeidd og omsett i fleire ledd gjennom verdikjeda. Det er karakteristisk at tradisjonell fiskerikontroll hovudsakleg har lagt vekt på sjølve fangstinga og landinga av fisk, og i mindre grad hatt ressursar til å etterprøve eigarskap, omsetning og bearbeiding.

Tiltak eller handlingar må veljast etter ei heilskapleg vurdering, og ofte i samarbeid på tvers av faglege linjer og styresmakter. Vi må til dømes ta med i vurderinga at enkelte av UUU-aktørane er ein del av eit større nettverk, og at dette i røynda kan dreie seg om organisert kriminalitet. Desse nettverka omfattar fartøy med fordelsflagg (bekvemmelighetsflagg), selskap oppretta i skatteparadis, kjende og ukjende eigarar og andre skjulte bakmenn. All erfaring med slike kriminelle nettverk tilseier at dei er omstillingsdyktige. Vi endra til dømes spelereglane i NEAFC-området gjennom hamnestatskontrollen og innføringa av svartelisting. I ettertid har vi sett teikn til at aktørane omstiller seg og finn andre ruter. Nye stengsler er komne på plass. Systemet med svartelister vert no nytta av storparten av dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane. I tillegg har FAO vedteke ei global hanmestatsavtale som skal hindre at fartøy som driv UUU-fiske får tilgang til hamn. Kjernen i arbeidet er å tenkje heilskapleg – også utanfor eigen organisasjon og nasjonale grenser. Det er på den måten vi finn dei beste og mest verknadsfulle verkemidla. Dynamikken mellom UUU-verksemnd og mottiltak inneber ein prosess der aktørane bak den ulovlege verksemnda heile tida vil søkje å omgå eller tilpasse seg styresmaktene sine tiltak for å setje opp barrierar mot UUU-verksemnd. Erfaring frå dette og frå andre område vi kan samanlikne med, viser at eit avgjerande kriterium for suksess er at offentlege styresmakter opptre koordinert, handlekraftig, proaktivt og hurtig.

I ressurskontrollen både nasjonalt og internasjonalt, vert det no lagt større vekt på fleire ledd i verdikjeda, særleg gjeld det omsetningsledd. Det gjer det nødvendig å intensivere arbeidet på tvers av ulike etatar, og det vert stadig meir aktuelt å samarbeide med politiet, skattestyresmaktene og toll- og avgiftsdirektoratet. Slikt samarbeid vert i dag gjort mellom anna gjennom samarbeidsnettverket mellom tollvesenet, skattestyresmaktene og fiskeristyresmaktene og gjennom Fiskeriforvaltningas analysenettverk.

Det gjeld å ha klart for seg dei ulike etatane sine myndigheitsområde. Til dømes skal ikkje fiskeristyresmaktene drive straffeprosessuell etterforskning, men hente inn opplysningar og kartlegge sakstilhøve i konkrete saker på ein slik måte at dette materialet kan nyttast av politiet under ei eventuell etterforskning. Den konkrete grensa mellom etterforskning og fiskeristyresmaktene si saksomhandsaming vil variere frå sak til sak og kan utviklast i dialog mellom etatane. Samtidig er det viktig å understreke at usikkerheit om ansvarsområda ikkje må verte eit hinder for initiativ og proaktiv åtferd, og initiativ må ikkje ta former som gjer at slikt samarbeid vert skadelidande.

Sjølv om det grovt sett vert sett skilje mellom nasjonalt og internasjonalt arbeid så er det ei kjensgjerning at ein del av desse problema er grenseoverskridande, og difor må vi i stor grad samarbeide med styresmaktene i andre land. Kontrollavtalane vi har med andre statar er til dømes komne på plass først og fremst for å støtte det nasjonale kontrollarbeidet vårt.

Noreg er den største havnasjonen i Europa og har store interesser i at havressursane i verda vert forvalta på ein berekraftig måte. Ved å delta i ei rekkje regionale fiskeriorganisasjonar, og i andre regionale og globale fora, får Noreg høve til å markere seg internasjonalt i desse spørsmåla.

Fiskeri- og kystdepartementet sitt arbeid mot UUU-fiske har ei rekkje tiltak som er gruppert ut frå om dei hovudsakleg er retta nasjonalt, bilateralt, regionalt eller globalt.

Nasjonalt arbeid

Havressurslova

Den nye havressurslova tredde i kraft 1. januar 2009. Det er eit sentralt mål og eit viktig tiltak å få innarbeidd denne lova i fiskeriforvaltninga gjennom forskriftsarbeid. Utfordringar som skal løysast er mellom anna å sikre at internasjonale avtalar er tilstrekkeleg innarbeidd i den nasjonale lovgjevinga. Særleg gjeld dette pliktene våre gjennom fiskeriforvaltningsorganisasjonane NEAFC,

CCAMLR, NAFO, ICCAT, SEAFO, dei bilaterale avtalane med Russland og EU og den globale hamnestatsavtalen som er inngådd under FAO.

Eit viktig element er å lage eit forskriftsverk som tek i bruk dei nye og utvida heimlane mot UUU-verksemd som finst i havressurslova. Lova opnar for å kunne straffe eigne borgarar og juridiske personar sine handlingar også i andre land sine jurisdiksjonsområde.

Vidare innfører lova tvangsmulkt og lovbrotsgebyr som er ei ny sanksjonsform for bruk i fiskeriforvaltninga. Forslag til ny forskrift om lovbrotsgebyr og tvangsmulkt har vore på høyring og er til behandling i departementet.

Påbod om ilandføring

Forbodet mot utkast av fisk har vore høgt prioritert, og skal følgjast opp nasjonalt gjennom utøvingforskrifta. Temaet er nærare omtala under kapittel 2.3.

Forsterke nasjonal inspeksjonsverksemd

Fiskeridirektoratet, Kystvakta, Norges Råfisklag og Norges Sildesalgslag utarbeider nasjonale strategiske risikovurderingar for kontrollstyresmaktene. Slik sikrar vi at kontrollressursane vert sette inn der det er mest sannsynleg at det skjer lovbrøt og der følgjene av lovbrøt er størst. Risikovurderingane er også eit viktig hjelpemiddel for å samordne innsatsen til dei tre sentrale aktørane i ressurskontrollen i fiskeria; Fiskeridirektoratet, Kystvakta og salslaga.

Den nasjonale inspeksjonen skal forsterkast mellom anna ved hjelp av eit elektronisk system for risikovurdering, ELORV, som er under utvikling. Når systemet er ferdig oppbygd vil det kontinuerleg risikovurdere aktørane i fiskerinæringa og sikre at dei rette objekta, på havet så vel som på land, vert kontrollerte. Dette vil gjere ressurskontrollen meir målretta og vil effektivisere kontrollinnsatsen både på kaikanten og i etterfølgjande kontrollar (omsetningskontrollar).

Det er nødvendig å halde fram med kontrollen med hummarfiske og fritidsfiske langs Skagerrakkysten. Fiskeristyresmaktene skal styrkje bruken av mobile inspeksjonsgrupper. Dette kan gjennomførast med leigefartøy eller mindre hurtiggåande båtar som er knytte til nye kystvaktfartøy. Mobile inspeksjonsgrupper kan flytte seg raskt, setjast inn på kort varsel der det er fare for lovbrøt og komme overraskande både under fangst og landing.

Salslaga

Det skal leggjast til rette for at kontrollane til salslaga vert gjennomførde og dokumenterte på ein slik måte at materialet kan brukast i kontrollstatistikk og inspeksjonsdatabasar.

Som ei følge av at det er innført krav om fangstsertifikat ved import til EU av villfanga fisk, har salslaga i samarbeid med Fiskeridirektoratet utvikla og implementert eit system for utskrivning av fangstsertifikat, www.catchcertificate.no. Det er viktig at salslaga sikrar at systemet fungerer i tråd med intensjonane og at eventuelle nye løysingar vert implementerte på ein god måte. Dette gjer det nødvendig med eit nært og fortruleg samarbeid mellom salslaga og Fiskeridirektoratet. Målet er å styrkje samarbeidet med salslaga, og å arbeide mot meir framtidretta verktøy for å sikre korrekt informasjon og effektiv ressurskontroll.

Støttesystem i ressurskontrollen

I 2010 vart det innført krav om elektronisk rapportering (ERS) for fartøy over 21 meter og krav om posisjonsrapportering for fartøy over 15 meter. Fartøy mellom 15 og 21 meter vart pålagt elektronisk rapportering frå og med 1. januar 2011. Elektronisk rapportering erstattar føring av fangstdagbok i papirform.

Å overvake aktiviteten i Barentshavet er høgt prioritert og det vert difor laga ei løysing som kan koordinere risikovurderingar i sann tid i dette området. Dette skjer i samarbeid mellom Kystvakta, Forsvaret, Fiskeridirektoratet og Russland.

Frå 1. januar 2009 har Fiskeridirektoratet igjen hatt i drift ein tips- og beredskapstelefon. Dette tiltaket skal gjere det mogleg å melde frå om mistenkjelege aktivitetar og rapportere direkte til fiskeristyresmaktene om eventuelle lovbrøt.

Kontroll- og overvakingssenteret til Fiskeridirektoratet (FMC Norway) vart sett i drift 29. mai 2009. Her er det bemanning heile døgnet. Senteret samordnar ei rekkje kontroll- og overvakingsoppgåver, som å overvake og handsame straumen av meldingar frå norske og utanlandske fartøy og å fungere som ein nasjonal koordinerings- og kommunikasjonssentral retta mot eigne og utanlandske kontrollstyresmakter.

Sporings- og rapporteringssystem

Noreg rår over ei rekkje maritime sporings- og rapporteringssystem under ulike etatar. Desse systema må vi sjå i samanheng, og dei må utnyt-

tast for å oppnå maksimal verknad. Det er eit klart mål å få så godt oversyn over UUU-fisket som mogleg. Difor skal vi utvikle spesialkompetanse i bruk av VMS, AIS, AIssat, LRIT, SafeSeaNet og andre webbaserde informasjonskjelder. Slik kan vi nytte dei ulike systema fullt ut og og sjå samanhenget mellom dei. Satellittsporing av fiskefartøy er svært viktig, og det vert arbeidd for å få på plass ein avtale om fullstendig utveksling av sporingsdata med Russland for å oppnå best mogleg innsyn i den samla fiskeriverksemda.

Sporing av fisk og fiskevarer

EU vedtok ei rådsregulering den 29. september 2008 om å etablere eit system for å nedkjempe UUU-fiske. Reguleringa tredde i kraft 1. januar 2010, og inneber mellom anna at det må skrivast ut fangstsertifikat for villfanga fisk som skal eksporterast til EU. Dette kan eksportørar no gjere gjennom nettportalen www.catchcertificate.no, som er oppretta og vert driven av salslaga.

Fangstsertifikata skal følgje produkta heilt til dei vert omsette i marknaden. Det nasjonale systemet for å sikre krava til fangstsertifikat gjev òg grunnlag for betre sporing gjennom fleire ledd i verdikjeda. Fiskeridirektoratet har etablert ein database for mottak, handsaming og bruk av alle sertifikata som vert skrivne ut av www.catchcertificate.no. Det vert no arbeidd med å etablere system og rutinar for bruk av opplysningar frå sertifikata i ressurskontrollen.

Følgje pengestraumar og transportruter for UUU-fisk

Fisk representerer økonomiske verdiar for UUU-aktørane. For å nedkjempe UUU-fisket er det viktig å følgje pengestraumen. I dette arbeidet er gode rutinar og godt samarbeid mellom Fiskeridirektoratet, Økokrim, Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet viktig.

Fisken vert transportert frå fiskefeltet til ei bedrift og så ut i marknaden. Å få kunnskap om kva for ruter og på kva måte UUU-fisken vert transportert, vil gje oss eit meir heilskapleg bilde av UUU-aktørane.

UUU-fartøy med uklare eigartilhøve

Ved å kombinere fordelsflagg og fiktive firma oppretta i skatteparadis greier dei reelle eigarane bak UUU-aktivitetar å skaffe seg bortimot full anonymitet. Den nasjonale kampen mot skatteparadis

og økonomisk kriminalitet bør også gjelde problema som knyter seg til bruk av fordelsflagg. Vi vil prøve å vidareutvikle samarbeidet med andre nasjonale styresmakter for å nedkjempe anonymitet i UUU-verksemnda slik at vi får avdekka dei reelle eigarane bak operasjonane. Verksemdar som er involverte i slike aktivitetar bør kartlegast grundig.

Den strategiske analysegruppa

Kystvakta og Fiskeridirektoratet har i ei årrekke samarbeidd i ei eiga analysegruppe om å kartlegge fiskerikriminalitet i Barentshavet. Dette arbeidet skal halde fram, og politiet og tollstyresmakterne skal inviterast til å delta. Arbeidet omfattar systematisk innhenting av informasjon knytt til mogleg grenseoverskridande fiskerikriminalitet der aktørar med ulik nasjonalitet, også norske, er involverte. Fiskeri- og kystdepartementet meiner at det etter kvart kan få store positive verknader at fleire etatar vert direkte med i prosjektet.

Bilateralt arbeid

Russland

Det bør vere eit mål å styrkje den reelle dialogen og samarbeidet med Russland. Arbeidet med å få ein varig, utvida satellittsporingsavtale for fiskerifartøy i Barentshavet er høgt prioritert. Dersom det ikkje lukkast å få på plass ein bilateral avtale skal FKD vurdere å ta spørsmålet opp i eit breiare forum, til dømes i NEAFC. Det er også viktig å vidareføre samarbeidet om inspeksjon av fiskefartøy i NEAFC sitt reguleringsområde.

Arbeidet i analysegruppa under Den blanda norsk-russiske fiskerikommissjon for å kunne vurdere omfanget av overfisket i Barentshavet må vidareførast. Dette er viktig både for å kunne bli samde om tal for overfiske og for å følgje opp enkeltsaker og fartøy.

Arbeidet i underutvalet under det permanente utvalet (DPU) skal prioriterast for å få fleire kontrollstyresmakter og påtalemakter i begge land med i arbeidet mot UUU-fiske i Barentshavet. Det kan mellom anna skje ved at desse etatane får meir kunnskap om kontrollverksemd og straffeprosessuelle krav i begge land. Det er også ønskjeleg å utveksle inspektørar som observatørar i samband med landingskontroll av egne fartøy.

Det er eit mål å ha direkte kontakt mellom norske og russiske kontrollstyresmakter i andre russiske hamner enn Murmansk og hamner i andre NEAFC-land. Det er også eit behov for å følgje det

russiske landingsmønsteret etter at det nye russiske tollklareringsregelverket er komme på plass. Riksrevisjonens parallellrevisjonsprosjekt i samarbeid med russisk riksrevisjon er viktig og har gitt positive resultat.

EU

For å lukkast i arbeidet mot urapportert fiske er det viktig at EU endrar utkastpraksisen sin, som inneber stor uregistrert fiskedød. Dette er eit sentralt punkt i samband med fiskeriforhandlingane og politiske diskusjonar og eit viktig norsk innspel til reforma av EUs felles fiskeripolitikk, som føregår no.

I samband med innarbeidinga av EU si forordning om UUU-fiske er det inngått ein avtale med EU om fangstsertifikat. Denne avtalen er meint som ei plattform for vidare utvikling av kontrollsamarbeid med kommisjonen og aktuelle medlemsland. Elektronisk rapportering vart innarbeidd i regelverket i store deler av Europa i 2010.

Vi vil prioritere å vedlikehalde og utvikle det gode kontrollsamarbeidet på operativt nivå mellom EU-kommisjonen og norske kontrollstyresmakter. Dette arbeidet skal styrkast gjennom regelmessig kontakt og dialog på politisk nivå. Det er eit mål å få i stand eit samarbeid med EU-organet Community Fisheries Control Agency (FCA) i Vigo, og det skal oppmuntrast til utplasing av nasjonale ekspertar i FCA.

Vidare er det viktig å oppretthalde eit godt samarbeid med særskilde EU-land som Nederland, Storbritannia, Danmark, Spania og Portugal.

Enkelte statar har ikkje tilfredsstillande sporing av fartøy som er med i fiske. For norske styresmakter er det viktig å finne praktiske løysingar slik at desse fartøya kan sporast. Sjølv om sporing er eit flaggstatsansvar så vil innføringa av LRIT (langtrekkande havovervaking av skip) kunne vere med å dekkje delar av norske kontrollstyresmakter sine behov.

Andre statar

Kontrollavtaler er nyttige verktøy i kampen mot UUU-fiske, og Noreg ønskjer å inngå nye avtaler med blant andre Senegal og Kina.

Avtalen med Irland vart fornya i 2010 og vart då utvida til å omfatte utveksling av informasjon knytt til landingar frå fartøy frå tredjeland. Ein planlegg òg eit felles kontrollseminar i 2011. Vidare foregår ein prosess med Frankrike, og det er gjort kjent for Tyskland og Polen at Noreg ønskjer dialog om revisjon av eksisterande avtalar.

Avtalane med Island og Færøyane vart begge fornya i 2006 og har i seg ei rekkje element knytt til kampen mot UUU-fiske. Det er også ønskjeleg å følgje opp den eksisterande avtalen med Grønland. Særleg viktig er det å utveksle kompetanse og utvikle gode rutinar for handtering av risikoobjekt knytt til UUU-fiske.

Det finst også generelle fiskeripolitiske avtalar (MoUar) med Canada, USA, Sør-Korea, Kina og Japan, og det bør vurderast om kontrollsamarbeid med desse statane kan utviklast under dei eksisterande avtalane.

Regionalt arbeid

Regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonar

Gjennom NEAFC ønskjer vi å styrkje regelverket om landingskontroll og sporing av fisk og fiskeprodukt. Det er no sett i gang ei arbeidsgruppe som vurderer endringar av NEAFC sin hamnestatskontroll som følgje av den globale hamnestatsavtalen. Fiskeridirektoratet deltek i gruppa. Eit anna viktig spørsmål som må drøftast i NEAFC er svartelistingssystemet for NEAFC-medlemsstatar.

Det er ønskjeleg å få oppslutning i Den nordatlantiske fiskeriministerkonferansen (NAFMC) om opne nasjonale databasar om kvotar, fangst og landingar. Sett i lys av dei gode erfaringane vi har med forsøksprosjektet for utvida satellittsporing-utveksling med Russland, bør vi også vurdere liknande ordningar i ei slik regional ramme. Dette er særleg aktuelt dersom det viser seg vanskeleg å få til ein permanent avtale med Russland.

Fartøy som driv med UUU-fiske opererer ofte i område forvalta av fleire regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonar, og UUU-fangst vert gjerne landa utanfor det området der fangsten vart tatt. Av den grunn har Noreg arbeidd for å oppnå gjensidig anerkjenning av svartelister over UUU-fartøy mellom dei ulike regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane. NEAFC fører i dag fartøy på UUU-lista dersom CCAMLR, NAFO eller SEAFO kan stadfeste at fartøyet har vore involvert i UUU-fiske og fartøyet ikkje fører flagget til eit NEAFC-medlem. I NAFO fører ein fartøy på svartelista dersom flaggstaten ikkje er NAFO-medlem. Tilsvarende ordning finnest mellom dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane som forvaltar tunfisk og tunfiskliknande artar. Vidare etablerer den globale hamnestatsavtalen på indirekte vis ei global liste ettersom det følgjer av avtalen at fartøy som er ført på UUU-lista til ein regional fiskerifor-

valtningsorganisasjon skal nektast tilgang til hamn.

På regionalt nivå er det også viktig å arbeide for eit utkastforbod. Og også som medlem av ICCAT, SEAFO, NAFO og CCAMLR ønskjer Noreg å leggje særleg vekt på UUU-spørsmål i desse organisasjonane.

Det nordatlantiske kystvaktforumet (NACGF)

Fiskeriforvaltninga tek del i forumet sine ekspertmøte om fiskerihandheving. Målet med å delta er å medverke til betre og meir effektiv overvakning og kontroll av fiskeressursane i det nordlege Atlanterhavet.

Globalt arbeid

Nedkjemping av grenseoverskridande fiskerikriminalitet

Å nedkjempe kriminalitet er komplisert og involverer både politiet, påtalemakta og kontrollstyremaktene. Systematiske UUU-aktivitetar i stor skala er prega av enkelte store internasjonale kriminelle aktørar. I arbeidet mot desse nettverka må det leggjast til rette for samarbeid mellom politiet i seljar- og kjøparland for å etterforske eventuelle kriminelle tilhøve. I generalforsamlinga i FN sin fiskeriresolusjon frå 2008 vert det peika på at det kan vere sambandslinjer mellom UUU-verksemd og annan grenseoverskridande organisert kriminalitet. For å ha ei heilskapleg tilnærming til UUU-spørsmåla må vi ta dette poenget med i vurderinga av framtidige tiltak.

Følgje pengestraumar og transportruter for UUU-fisk

Fiskerikriminalitet kan vere grov, organisert, grenseoverskridande økonomisk kriminalitet. For å nedkjempe UUU-fisket er det viktig å følgje pengestraumen. Internasjonalt er det viktig å etablere eit godt samarbeid med utanlandske kontroll-, politi- og påtalestyresmakter.

Fisk frå område under norsk jurisdiksjon kan til dømes verte omlasta ute på havet for så å verte transportert til andre stader i verda. Kunnskap om generelle transportruter for fisk gjev òg grunnlag for å peike ut ruter der UUU-fisk vert transportert. Å få kunnskap om kva for ruter og på kva måte UUU-fisken vert transportert, vil gje oss eit meir heilskapleg bilete av UUU-aktørane.

FAO-avtale om hamnestatskontroll

Forhandlingane om ein bindande avtale om hamnestatskontroll i fiskeria starta etter at Noreg fremma forslag om ein slik avtale under revisjonskonferansen for FN-avtalen om fiske på det opne hav i FN i New York 22- 26. mai 2006. Revisjonskonferansen sa seg samd i at det var behov for eit slikt arbeid, og hausten 2006 bad FN i Generalforsamlingsresolusjon 61/105 om at FAO skulle setje i gang arbeidet.

Den 28. august 2009 vart det semje om ein tekst for ein global bindande avtale om hamnestatstiltak for å førebyggje, hindre og eliminere ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Generalforsamlinga i FAO vedtok avtalen 22. november 2009.

Den nye avtalen rettar seg mot all fisk og i tillegg mot fiskerelatert verksemd. Avtaleteksten kombinerer viktige element som stenging av hamner for svartelista fartøy, mekanismar for å ansvarleggjere flaggstaten ved kontroll i andre land sine hamner og spesifikke minimumsstandardar om informasjonsutveksling, gjennomføring av kontroll, førebyggjande tiltak, opplæring/assistanse og samarbeid. Etter avtalen skal partane krevje at informasjon om fartøy og fangst vert send hamnestaten før fartøyet får tilgang til hamna. Denne informasjonen skal styresmaktene i hamnestaten bruke til å forsikre seg om at fartøyet ikkje har vore involvert i UUU-fiske eller ulovleg fiskerirelatert aktivitet.

Under vegs i forhandlingane har det vore brei geografisk oppslutning om avtalen og verdien av å få dette på plass. Noreg har, i tillegg til å vere initiativtakar og pådrivar, finansiert til saman ca. 2/3 av forhandlingane.

FAO-konsultasjon om flaggstatansvar

Fleire land, ofte U-land, driv ikkje flaggstatkontroll i tilstrekkeleg grad. Mot ei rimeleg avgift kan fiskefartøy bli ført i deira register utan at det vert stilt spørsmål om kva aktivitet dei vil utøve. Dette er ofte land som ikkje har ratifisert internasjonale avtalar for å ta vare på ressursane i havet, og som heller ikkje er medlem av relevante regionale fiskeriovervakingssystem. Aktørar vil ofte nytte slike flagg nettopp for å unngå å vere bundne av internasjonale avtalar og forvaltningstiltak iverksette av regionale fiskeriforvaltingsorganisasjonar. Å ansvarleggjere flaggstatar er difor sentralt i arbeidet mot UUU-fiske.

FAO har vedteke at det skal utarbeidast kriteriar for kva ein ansvarleg flaggstat er. Eit av måla er å kunne identifisere konkret kva flaggstatar som oppfyller pliktene sine etter folkeretten, og kva statar som ikkje gjer det. Det vart gjennomført konsultasjonar om dette i FAO i mai 2011.

Marknadstiltak

Sporing av fisk og fiskeprodukt er òg viktige handelstiltak i kampen mot UUU-fiske. Førebels er tiltak i dei regionale forvaltningsorganisasjonane som har med handel å gjere retta mot fiskeslag med særskild høg verdi, som tunfiskartar og patagonisk tannfisk. ICCAT har i fleire år kravd fangstdokumentasjon ved fangst av makrellstorje, storauga tunfisk og sverdfisk. Dokumenta skal vere godkjent av særskild autoriserte styresmakter, skal stadfeste at fisken er lovleg fanga og det vert krevd at dokumenta følgjer fisken ved seinare import og eksport. CCAMLR har eit liknande system for fangst og handel med patagonisk tannfisk.

EU har som tidlegare omtala innført krav om fangstsertifikat for import av villfanga fisk til EU. Vidare arbeider EU no med eit forslag om å innføre fangstsertifikat i NEAFC.

Under møtet i COFI i januar 2011 vart det diskutert å setje i gang ein prosess om moglege globale retningslinjer for fangstsertifikat. Noreg tok til orde for at ein må arbeide for å få på plass enklare og meir effektive modellar, og komiteen slutta seg til at marknadsrelaterte tiltak skulle vere klare, enkle, rettferdige og transparente. Slike tiltak må ikkje verte tekniske hinder for handel.

Utkast og FAO

Det har vore viktig for Noreg å få sett utkastsaka på dagsorden internasjonalt, både bilateralt, regionalt og globalt. Her har vi kome langt, både i høve til EU, NEAFC og FAO. Sjå nærare omtale ovanfor under kapittel 2.3.

Global registrering av fiskefartøy

Fleire land har teke til orde for at eit globalt register av fiskefartøy kan bli eit nyttig verktøy i kampen mot UUU-verksemda. Dette vart diskutert under møtet i COFI i januar 2011. Ein del land uttrykte skepsis til kven som skal betale rekninga for dette, og meinte at eit slikt register, så langt som mogleg, må byggje på eksisterande system.

Den internasjonale koden for sikring av skip og hamneterminalar (ISPS-koden)

Omlasting av fisk mellom eit fiskefartøy og eit lasteskip kan vere brot på ISPS-koden. At enkelte UUU-aktørar har samband med annan organisert kriminalitet gjer at sikkerheitsbrotet i ISPS-koden er meir alvorleg. Det er ønskjeleg både for kampen mot UUU-fiske og for hamnesikkerheita, at det vert erkjent internasjonalt at fartøy som har vore eller er involvert i UUU-fiske kan vere ein fare for hamnesikkerheita og at det difor må innførast krav om dokumentasjon ved omlastingsoperasjonar.

IMCS Network

IMCS (International Monitoring, Control and Surveillance) Network arrangerte i august 2008 ein «fisheries enforcement workshop» i Trondheim, der ei rekkje land deltok. Formålet med IMCS Network er å lette kontrollarbeidet i kampen mot UUU-fiske. Både formelle og uformelle kontaktar vi får i dette nettverket må nyttast.

Workshopen i 2008 vart følgd opp med ein ny workshop i Mosambik i mars 2011. Hovudtema for denne samlinga var utfordringar knytte til kampen mot UUU-fiske rundt Afrika, på alle nivå frå «nærfiske» til havgåande fiske, inkludert omlasting av fisk og fiskevarer. Norske fiskeristryresmakter skal vurdere den norske innsatsen i IMCS-nettverket. Målet er å bli meir operativ ved at det vert enklare å utveksle informasjon på operativt nivå med samarbeidande statar. Slik informasjonsutveksling er eit godt eksempel på at vi kan få nyttig informasjon om aktørar som driv fiske i våre farvatn, og at vi på tilsvarende måte kan gje nyttig informasjon tilbake til samarbeidspartnarar.

Det er vedteke at den fjerde globale workshopen for fiskerihandheving (The fourth Global Fisheries Enforcement Training Workshop) skal arrangerast i Karibien, i Sentral-Amerika, i 2013.

Sjølve drifta av IMCS Network har ikkje vore tilfredsstillande. På medlemsmøtet i mars 2011 vart det frå fleire hald uttrykt misnøye med administrasjon og drift så langt. Det er sett ned ein komité som har som mandat å utarbeide nytt rammeverk for IMCS Network, inkludert framtidig finansiering.

Fiskeriforvaltningas analysenettverk

Fiskeriforvaltningas analysenettverk (FFA) vart etablert i 2009, og er eit konkret tiltak mot organisert kriminalitet knytt til ulovleg fiske (Meld. St. 7

2010-2011 «Kampen mot organisert kriminalitet»). FFA er også identifisert som eit av fleire tiltak mot fiskerirelatert kriminalitet i Regjeringas handlingsplan mot økonomisk kriminalitet frå 2011. FFA skal sikre eit tettare samarbeid mellom ulike etatar og bidra med oppdaterte, tverrsektorielle analysar innanfor saksområdet. I tillegg til å produsere analysar om ulovleg uttak av fisk frå havet, legg prosjektet også vekt på annan fiskerirelatert kriminalitet som til dømes ulovleg kapitalflyt som stammar frå omsetning av ulovleg fanga fisk. Prosjektet er samansett av fagpersonar frå Politidirektoratet, ØKOKRIM, Fiskeridirektoratet, Kystvakta, Kystverket, Toll- og avgiftsdirektoratet og Skattedirektoratet. Analysenettverket er etablert som eit prosjekt som skal vare i tre til fire år, og det skal evaluerast undervegs. Styringsgruppa til prosjektet har medlemmer frå Justis- og politidepartementet, Forsvarsdepartementet, Finansdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Utanriksdepartementet, Fiskeridirektoratet og Riksadvokaten.

Det er ein viktig del av oppdraget til FFA å analysere dei generelle utviklingstrekk i fiskerinæringa både nasjonalt og internasjonalt. I den samanhengen er det sett saman faggrupper som arbeider meir konsentrert på ulike fagområde.

FNs kontor mot narkotika og kriminalitet (United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)) i Wien er den globale arenaen for å førebygge og nedkjempe kriminalitet. Etter initiativ frå FFA har Fiskeri- og kystdepartementet, Justis- og politidepartementet og Utanriksdepartementet finansiert ein FN-studie av grenseoverskridande organisert kriminalitet i fiskerinæringa. Ein liknande studie er også finansiert av Fiskeri- og kystdepartementet på nasjonalt nivå. Begge desse studiane er eit bidrag til å forstå denne kriminalitetsforma og vil vere viktige faglege bidrag til korleis ein skal arbeide mot fiskerirelatert kriminalitet i framtida.

2.6 Regulering av utanlandsk fiske i norske jurisdiksjonsområde

Det er eit generelt forbod mot fiske i Noreg si økonomiske sone og i fiskerisona rundt Jan Mayen for fiskarar som ikkje er norske statsborgarar. Regjeringa kan likevel fastsetje forskrifter som opnar for eit regulert og avgrensa utanlandsk fiske i samsvar med dei fiskerieravtalane som er inngått med andre land.

I forskrift av 13. mai 1977 «om utlendingars fiske og fangst i Noregs økonomiske sone» er det

fastsett detaljerte reglar for utøvinga av fisket. Det er krav om lisens for utanlandske fartøy som skal fiske i norsk sone for å sikre at fangstinnstansen er i samsvar med dei tildelte kvotane, og for å gjere det mogleg med ein effektiv kontroll. Utanlandske fartøy skal sende fangstrapportar til norske styresmakter i samsvar med særskild forskrift.

I forskrift av 23. desember 1980 «om utlendings fiske og fangst i fiskerisona ved Jan Mayen» er det fastsett detaljerte reglar for utanlandsk fiske i fiskerisona rundt Jan Mayen. Dette regelverket er i hovudsak samanfallande med reglane for utanlandsk fiske i Noreg si økonomiske sone.

Forskrifter for fiskevernsona ved Svalbard er sette i verk på eit ikkje-diskriminerande grunnlag for både norske og utanlandske fartøy. Det er fastsett forskrifter for rapportering av fangstar, bruk av reiskapar, reglar om minstemål og område med forbod mot fangst for å verne om ungfisken. Frå 1986 er det fastsett årlege kvotereguleringar i fiskevernsona for fiske etter norsk-arktisk torsk. Frå og med 1995 har ein av omsyn til bestandssituasjonen fastsett forbod mot fiske etter blåkveite, sild, lodde, og frå 1997 vart det også innført eit forbod mot fiske etter uer.

I forskrifter av 19. juli 1996 vart rekefisket ved Svalbard regulert gjennom fastsetting av grenser for innsats i fisket. Etter forskriftene kan berre nasjonar som har drive eit tradisjonelt fiske etter reker ved Svalbard delta i dette fisket med eit avgrensa tal på fartøy (Canada, Færøyane, Grønland, Island, EU, Noreg, Russland). For å motverke at rekefisket ekspanderer, vart rekefisket frå 1997 for dei aktuelle landa også regulert med fiskedøgn. Av same årsak vart maksimalt tal for tilletne fiskedøgn redusert med 30 prosent frå 1. januar 2006.

2.7 Kontroll av fiske i norske jurisdiksjonsområde

I Prop. 1 S (2010 – 2011) heiter det: «Norge jobber for at forvaltning av marine ressurser skjer i tråd med anerkjente prinsipper som blant annet bærekraftig bruk, føre-var-prinsippet og økosystembasert forvaltning og havressurslova. Disse prinsippene er forankret i folkerettslige konvensjoner og er derfor sentrale for Norge. Dette gjelder i våre egne fiskerisoner, på det åpne hav og i andre nasjoners fiskerisoner». For å kunne nå dette målet for ressursforvaltninga, trengst det informasjon om og kontroll med alt ressursuttak i norske jurisdiksjonsområde. Fysisk kontroll med all fiskeaktivitet er ein sentral del av det norske syste-

met for kontroll og handheving. Dette inneber kontroll på alle nivå, til havs, under landing og ved omsetning av fiskefangstar.

I Noreg har Fiskeridirektoratet ansvaret for ressurskontrollen saman med Kystvakta og salslaga. Kontrollverksemda til fiskeristyresmaktene vert gjennomført av Kontrollseksjonen i Fiskeridirektoratet og den ytre etaten til direktoratet med sju regionkontor, inklusiv eit inspektørkorps langs kysten.

Kystvakta er underlagt Forsvarsdepartementet. Kystvakta har ansvaret for ressurskontrollen på havet. Frå 1996 vart Kystvakta utvida med ei indre kystvakt som skal gjennomføre fiskerioppsynet innanfor grensa for sjøterritoriet på 12 nautiske mil. Fiskerioppsynstenesta til den indre kystvakta vert kombinert med ei rekkje andre oppgaver, bl.a. for politi-, toll- og miljøstyresmaktene.

EU vedtok den 29. september 2008 ei forordning som skal førebyggje, avverje og stanse ulovleg, urapportert og uregulert fiske. Dette betyr at all import og alle landingar av fisk i EU frå tredjeland måtte ha eit fangstsertifikat etter 1. januar 2010. Avtalen betyr òg at Noreg skal skrive ut eit norsk fangstsertifikat som skal leggjast med alle norske landingar/eksportsendingar til EU. Dei norske fiskesalslaga skriv ut og godkjenner norske fangstsertifikat. Salslaga har i tillegg hovudansvar for all førstehandsomsetning av fisk i Noreg, og salslaga utfører ein viktig del av kontrollarbeidet.

I internasjonale samanhengar vert det norske systemet med nært samarbeid mellom Fiskeridirektoratet, Kystvakta og salslaga ofte framheva som ein vellukka modell for god ressurskontroll.

Fiskeridirektoratet står for kontroll ved landing av fangstar, og utfører også ein viss kontroll på sjøen i særlege område og i spesielle fiskeri. Direktoratet har også ansvar for kvotekontrollsystemet både for utanlandske og norske fartøy. Dei ulike salslaga har eit kontrollansvar i samband med omsetning og eksport av fisk. Utanlandske styresmakter har kontrollansvaret når norske fartøy leverer fangst i utanlandske hamner og når norske fartøy fiskar i jurisdiksjonsområda til desse landa. Hamnestatskontrollen som vart innført i NEAFC frå 1. mai 2007 og i NAFO i 2009, gjev norske styresmakter eit kontrollansvar når det gjeld å verifisere fangst ved landingar frå norske fartøy i NEAFC- og NAFO-landa sine hamner. Noreg skal også hente inn slik verifisering ved landingar frå utanlandske fartøy i norske hamner.

Ein viktig del av kontrollen går føre seg under utøvinga av fisket. Det vert kontrollert at fisket skjer med rette reiskapar, til rett tid og på rett

område. Også samansetjinga av fangsten vert kontrollert, likeeins at det ikkje går føre seg dumping eller neddreping av fisk. Under kvalfangsten var det frå 1993 til og med 2003 inspektørar på alle fartøy under heile fangstperioden. Med verknad frå 2004 vart inspektørordninga på kvalfangstfartøya halvert, og frå 2006 har ein hatt elektronisk overvaking av kvalfangsten. Inspektørbasert kontroll vert no gjennomført på stikkprøvebasis på kvalfangstfartøya.

For å få løyve til å delta på selfangst er det eit krav at fartøyet har inspektør om bord under heile fangsten. Det er ein viktig del av kontrolloppgåva å sjå til at avlivinga skjer i samsvar med regelverket.

I andre fiskeri har Fiskeridirektoratet sett i verk ei ordning med inspektørar om bord på enkelte norske og utanlandske fartøy i kortare eller lengre periodar.

På enkelte artar går det føre seg eit omfattande fiske i indre norske farvatn. Det er derfor ei ordning der inspeksjonsfartøy frå Fiskeridirektoratet er til stades på desse fiskefelta. Ved landing vert fangstsamansetjinga kontrollert, og oppfiska kvantum vert belasta kvoterekneskapen.

Frå 1. juli 2010 vart alle norske fiske- og fangstfartøy over 21 meter pålagt å rapportere fangst- og aktivitetsdata elektronisk til Fiskeridirektoratet. Frå 1. januar 2011 vart plikta utvida til også å gjelde fartøy over 15 meter. Kravet om elektronisk rapportering inneber at opplysningane som tidlegare vart ført i papirfangstdeboka no skal rapporterast elektronisk.

For å føre kontroll med utanlandsk fiske i NØS etablerte Fiskeridirektoratet i 1977 eit kvotekontrollsystem som inneber at utanlandske fiskefartøy må sende ei rekkje ulike rapportar i samband med fiske i norske farvatn. På grunnlag av desse rapportane held Fiskeridirektoratet ved like databasen som mellom anna inneheld opplysningar om fiske- og fangstaktiviteten til utanlandske fartøy. Denne databasen er ein viktig reiskap for kontroll i norske jurisdiksjonsområde.

Utanlandske fartøy som får løyve til å fiske i norske jurisdiksjonsområde er pålagde å rapportere fangstane til Fiskeridirektoratet. Denne rapporteringsplikta inneber at når fartøya kjem inn i norsk sone skal dei melde frå om kor mykje fangst fartøyet har om bord (melding om fiskestart). Fangstane skal meldast i kilo rund vekt og i dei enkelte fiskeslag. I tillegg må fartøyet kvar veke rapportere kor mykje som er fanga i sona av dei ulike fiskeslaga (fangstmelding). På grunnlag av avtale mellom Noreg og EU om elektronisk rapportering sender fartøy frå EU-land fangstmeldin-

gar dagleg. Når fartøyet avsluttar fisket i NØS, må det før det seglar ut sende melding om dette til Fiskeridirektoratet og opplyse om kor mykje fisk som er teken etter den siste fangstmeldinga (melding om avslutting av fiske). Alle desse meldingstypene vert kontinuerleg lagde inn i kvotekontrollsystemet og gjev dermed Fiskeridirektoratet ei oppdatert oversikt over det utanlandske fisket i norske jurisdiksjonsområde. Det gjeld kor mange fartøy som deltek i fisket, kvar dei fiskar og opplysningar om fangst per fartøy og per nasjon. Systemet inneheld såleis også dei opplysningane som er kravde for å stanse utanlandsk fiske når dei tildele kvotane er oppfiska.

Frå 2000 har Fiskeridirektoratet gjennom posisjonsrapportering (satellittsporing) også kunnskap om kvar fartøya oppheld seg i norsk jurisdiksjonsområde og kan derfor setje i verk meir målretta kontroll.

Kystvakta har direkte tilgang til dei opplysningane som er lagra i databasane i Fiskeridirektoratet. Opplysningane vert under kontroll på feltet haldne opp mot opplysningane som går fram av fangstdeboka til fartøyet, eventuelle sluttsetlar og innhaldet i lasterommet eller lastetankane på fartøyet. Når desse opplysningane ikkje er i samsvar med kvarandre kan Kystvakta reagere med åtvaring, fartøyet kan haldast tilbake, eller saka kan meldast til politiet, alt etter kor grov krenkinga er. Kvotekontrollsystemet og posisjonsopplysningane er såleis særskilte viktige reiskapar i det kontrollarbeidet Kystvakta gjennomfører.

Utanlandske fartøy skal når fisket vert avslutta i NØS nord om 62°N, melde seg til Kystvakta for kontroll på eitt av sju kontrollpunkt. Som ein del av rapporteringsordninga i dette området skal fartøya sende melding om framstilling for kontroll (kontrollpunktmelding) tolv timar før dei kjem til kontrollpunktet. For ringnotfartøy er fristen fire timar. Ordninga vart innført for å sikre generelt betre kontroll med fangstuttaket i NØS nord om 62°N, og fordi norske styresmakter visste at det gjekk føre seg kvoteunndragingar frå utanlandske fartøy som fiska i NØS nord om 62°N.

På grunn av behovet for betre kontroll med makrellfisket i NØS sør om 62°N, vart ei tilsvarende ordning sett i verk 19. juli 1995 for makrellfisket i Nordsjøen. Av omsyn til råstoffet må eit kontrollregime i Nordsjøen utformast noko annleis enn ordninga nord om 62°N. Etter regelverket skal utanlandske fartøy med makrellisens melde seg for kontroll i eitt av tre nærare definerte område, med ei varslings tid på fire timar før fartøya kjem til kontrollområdet, eller før fartøyet kjem til landingsstad i Noreg. Ordninga gjeld også når eit

fartøy med makrellisens fiskar annan pelagisk fisk, så som nordsjøsil. I 2005 vart ordninga utvida til å også gjelde for utanlandske fartøy som er lisensierte for fiske etter silde sør for 62°N i den perioden makrellfisket er ope.

Erfaringane syner at ordningane med kontrollområde og kontrollpunkt har medverka positivt til å redusere kvoteunndragingane frå utanlandske fartøy.

2.8 Kontrollsamorbeid

Kontroll med ressursuttaket på felles fiskebestandar krev eit nært samorbeid mellom dei landa som deler ressursane. Eit slikt samorbeid er inngått med begge dei to partane som Noreg deler viktige fiskeressursar med: Russland og EU. Noreg har også inngått avtalar om kontroll direkte med enkelte medlemsland i EU og fleire andre nasjonar. Noreg har kontrollavtalar med Irland, Danmark, Sverige, Nederland, Storbritannia, Frankrike, Tyskland, Polen, Portugal, Litauen, Russland, Færøyane, Island, Grønland, Canada og Marokko.

Kontrollavtalen som vart underteikna mellom Noreg og Portugal 16. februar 2006, representerte ei oppdatering av slike avtalar, og er den første avtalen Noreg inngår som også omfattar gjensidig rapportering av landingar av fisk frå tredjelands fartøy. Etter dette tidspunktet er eksisterande avtalar reviderte etter tur for å få med tredjelands fartøy. Dette er frå norsk side eit viktig bidrag i kampen mot det ulovlege fisket i Barents-

havet og med landingar av fisk til europeiske hamner. Den nye generasjonen av kontrollavtalar inneber òg at partane skal samorbeide om å kjempe mot ulovleg fiske. Bilateralt samorbeid har vore viktig for den nedgangen i urapportert fiske som har skjedd i 2009 og 2010.

Satellittsporing av fiskefartøy var eit viktig framsteg i kontrollarbeidet. Det ligg no føre satellittsporingssavtalar mellom dei landa som har felles fiskeriinteresser i Nordaust-Atlanteren.

Fiskeridepartementet innførte frå 1. juli 2000 satellittovervaking av alle norske fiske- og fangstfartøy over 24 meter. Plikta vart utvida til å gjelde alle fartøy over 21 meter frå 1. oktober 2008, og frå 1. juli 2010 vart dette gjeldande for alle fartøy over 15 meter. Desse fartøya er underlagte sporing i område både under norsk og utanlandsk fiskerijurisdiksjon. Vidare vert alle norske fartøy, uansett storleik, spora ved fiske i internasjonalt farvatn. Det er også krav om satellittsporing av alle fartøy i NEAFC-området og i NAFO-området. I NAFO-området er det vidare eit krav om observatør.

Utvida sporing og elektronisk fangstrapportering er viktige element i samband med kontroll generelt og i kampen mot ulovleg fiske. Noreg og EU signerte 23. februar 2010 ein avtale om elektronisk utveksling av fangst- og aktivitetsdata ved fiske i kvarandre sine soner. Med bakgrunn i denne avtalen vart alle fartøy over 15. meter pålagt å rapportere fangst- og aktivitetsdata elektronisk ved fiske i kvarandre sine soner frå og med 1. januar 2011. Formålet med avtalen er også å harmonisere rapporteringspliktene i norske farvatn og EU-farvatn så langt som mogleg.

Del II
Dei ulike fiskeriavtalane for 2011

3 Dei ulike fiskeriavtalane for 2011

3.1 Bakgrunn

I tråd med dei etablerte rammeavtalane fører norske styresmakter kvart år forhandlingar med andre land.

Dei viktigaste tosidige forhandlingane for 2011 er førte med Russland, EU, Færøyane og Grønland. Det er også ført forhandlingar med EU på vegne av Danmark og Sverige om fiske i Skagerak og Kattegat, og med EU på vegne av Sverige om ein avtale om svensk fiske i Noreg si økonomiske sone.

Noreg har i 2010 også samarbeidd med Island og Grønland om gjennomføring av trepartsavtalen om regulering av lodde i området mellom Island, Grønland og Jan Mayen og med Island om kvotebyte og oppfølging i tråd med Smottholavtalen.

Det vart også i 2010 gjennomført fempartsforhandlingar om norsk vårgytande sild mellom Noreg, Island, Færøyane, EU og Russland. Tidleg på hausten i 2010 vart det underteikna ein kyststatsavtale for 2011.

Noreg tek vidare del i dei årlege kyststatsforhandlingane om makrell. Her har ein framleis ikkje lukkast å få på plass ein ny avtale. Noreg har også vore med i kyststatsforhandlingane om ein avtale om eit internasjonalt forvaltningsregime for kolmule. Avtalen er vidareført mellom Noreg, Island, Færøyane og EU i 2011.

Noreg er medlem av og tek del i dei årlege møta i dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane NAFO (North Atlantic Fisheries Organization) og NEAFC (North East Atlantic Fisheries Commission). Noreg deltek i samarbeidet i IWC (International Whaling Commission) og NAMMCO (North Atlantic Marine Mammal Commission) om forvaltninga av kval. Som medlem i CCAMLR (Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources) er Noreg representert på møta til organisasjonen. Noreg tek også del i det internasjonale fiskerisamarbeidet innan organisasjonen ICCAT (International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas) og i den regionale fiskeriforvaltningsorga-

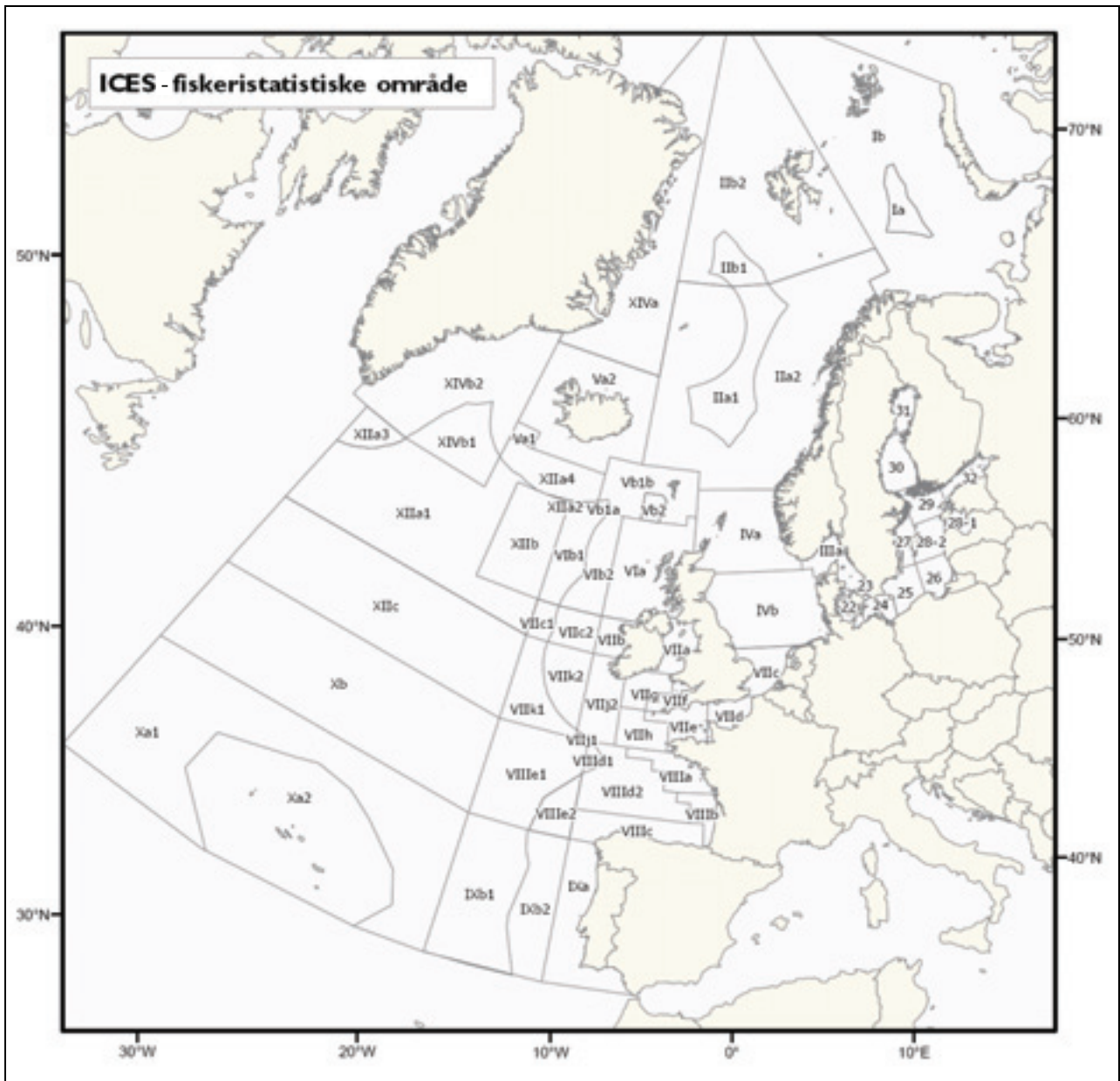
nisasjonen SEAFO (South East Atlantic Fisheries Organization).

Det ligg ei balansert vurdering til grunn for Fiskeri- og kystdepartementet si utnemning av delegasjonar til dei forskjellige fiskeriforhandlingane som Noreg deltek i. Vurderinga byggjer i hovudsak på at dei partane forhandlingane vedkjem skal vere representerte, at delegasjonen må ha ein handterleg storleik, og dessutan forhandlingstaktiske omsyn. Tradisjonelt har delegasjonane hatt representantar frå Fiskeri- og kystdepartementet, Utanriksdepartementet, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Norges Fiskarlag, Norsk Sjømannsforbund, Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening og Norges Kystfiskarlag. Dei seinare åra har Kommunanes Sentralforbund og Sametinget vore medlem av delegasjonen for dei bilaterale forhandlingane med Russland. Kven forhandlingane kan seiast å vedkome vil like fullt kunne vurderast på sjølvstendig grunnlag frå år til år.

Før forhandlingane med andre land om forvaltningsspørsmål startar, held Fiskeri- og kystdepartementet konsultasjonar med organisasjonane i næringa. På desse møta gjer ein greie for tilrådingane frå ICES, og opplegget for forhandlingane med dei enkelte landa vert drøfta. Her legg ein grunnlaget for kva som skal vere instruksen til forhandlingsdelegasjonen. Den endelege klaringa av instruksen er det fiskeri- og kystministeren som har ansvar for. Dersom særlege omsyn talar for det, rådfører fiskeri- og kystministeren seg med resten av regjeringa.

3.2 Det vitenskaplege arbeidet som ligg til grunn for å fastsetje kvotar

Noreg er medlem i Det internasjonale råd for havforskning, ICES. ICES er ein ubunden, vitenskapleg organisasjon som gjev regionale fiskeri- og miljøorganisasjonar, EU og statane ved Nord-Atlanteneråd om forvaltninga av dei marine ressursane og det marine miljøet i området.

Figur 3.1 Dei ulike statistikkområda som ICES nyttar i si rådgeving

Figuren viser dei ulike statistikkområda som ICES nyttar i si rådgeving.

ICES vart danna i 1902, og sekretariatet ligg i i København. Per i dag har ICES 20 medlemsland. I tillegg har ICES fleire observatørarland.

ICES har eit nettverk som består av meir enn 1600 forskarar frå 200 institutt, som har mandat frå ICES-konvensjonen som er vedteken av medlemmane i ICES. Forskarane samlar informasjon og forskning. ICES publiserer vitenskapleg informasjon og rådgeving i rapportar, publikasjonar (mellom anna ICES Journal of Marine Science) og på ICES sine heimesider.

Arbeidet til den rådjevande komiteen for fiskeriforvaltning i ICES (ACOM) er nærmare omtalt i kapittel 4.5. ACOM hentar inn vitenskapleg bakgrunnsmateriale frå medlemslanda og arbeidsgrupper i ICES, og gjev årlege råd om fangstmengder for dei viktigaste fiskeslaga i Nordaust-Atlanteren.

Dei årlege forhandlingane Noreg fører med andre land er baserte på rådgevinga frå ICES.

3.3 Kvotereavtalane for 2011

Noreg – Russland

Avtalar om gjensidige fangstkvotar

Dei viktigaste fiskebestandane i Barentshavet, har eit utbreiingsområde som dekkjer norsk og russisk sone og fiskevernsona rundt Svalbard. År om anna er det også mogleg å fiske torsk i internasjonalt farvatn.

I Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen fører Noreg og Russland årleg kvoteforhandlingar om totalkvotar for fellesbestandane i Barentshavet. Fellesbestandane er nordaust-arktisk torsk, nordaust-arktisk hyse, blåkveite og lodde. Partane vart i 2006 einige om å forvalte kongekrabbebestandene kvar for seg i sine respektive økonomiske soner frå og med 2007. Partane er også einige om at resultatane frå felles forskingsinnsats som gjeld bestandsvurderingar, migrasjon og innverknaden krabben har på økosystemet framleis skal drøftast på dei årlege sesjonane.

Partane avtalar også fordeling av kvotane mellom Noreg, Russland og tredjeland. Det er semje mellom partane om ei fast prosentvis fordeling av fellesbestandane. Etter avsetjing til tredjeland vert kvotane for nordaust-arktisk torsk og nordaust-arktisk hyse fordelte med 50 prosent til kvar av partane. Tredjelandskvoten av nordaust-arktisk torsk og hyse vert fordelt med 60 prosent til Noreg si økonomiske sone (NØS) og 40 prosent til Russland si økonomiske sone (RØS). Avtalen opnar for at partane kan fiske delar av sine kvotar på desse bestandane i sona til den andre parten. Loddebestanden er fordelt med 60 prosent til Noreg og 40 prosent til Russland.

Kvotereavtalen for 2011 mellom Noreg og Russland vart underskriven i Svolvær, Norge, 8. oktober 2010.

Partane vart samde om ein totalkvote (TAC) for nordaust-arktisk torsk på 703 000 tonn i 2011. I tillegg kjem ein norsk kvote på kysttorsk på 21 000 tonn. Partane har i fordeling av kvotane for torsk i 2010 justert den etablerte forvaltningsstrategien ved at det er lagt inn ein ny mekanisme som skal sikre at kvotefastsetjinga også tek høgde for periodar med sterk vekst og oppskrivning av bestanden.

Det er sett av ein torsk kvote til tredjeland på 97 494 tonn. Av dette kan 27 560 tonn fiskast i fiskevernsona ved Svalbard. Resten av kvoten til tredjeland er fordelt med 40 681 tonn til NØS og 29 253 tonn til RØS. Med overføring av ein del av den russiske kvoten til Noreg, er den samla norske kvoten av torsk nord for 62°N på 312 253 tonn.

Kvoten for torsk til forskings- og forvaltningsformål er framleis på 7000 tonn i 2011 for kvar av partane.

For nordaust-arktisk hyse har Noreg og Russland avtalt ein totalkvote på 303 000 tonn, inklusive forskingsfangst. Det er sett av ein hysekvote til tredjeland på 14 500 tonn, som er delt med 8 700 tonn til NØS og 5 800 tonn til RØS. Russland har overført 4500 tonn nordaust-arktisk hyse til Noreg for 2011. Etter overføring er den norske kvoten på 144 750 tonn og den russiske på 135 750 tonn.

Noreg har tradisjonelt gitt Russland tilgang til å fiske store delar av torske- og hysekvotane sine i Noreg si økonomiske sone. Dette er både av biologiske omsyn (større fisk lenger vest), og av kontrollomsyn som er betre med ei vestleg fordeling av fisket. Av omsyn til balansen i kvotereavtalen er Noreg og Russland også for 2011 samde om like høve til å fiske torsk og hyse i sonene til kvarandre. Såleis kan Russland fiske 140 000 tonn torsk og 30 000 tonn hyse av sine kvotar i Noreg si økonomiske sone, og Noreg har høve til å fiske det same kvantumet torsk og hyse i Russland si økonomiske sone.

Partane vart i 2009 samde om ein fordelingsnøkkel for blåkveite som inneber at Noreg får 51 prosent, Russland får 45 prosent og 4 prosent er sett av til tredjeland for fiske i fiskevernsona ved Svalbard. Partane har også fastsett ein totalkvote på 15 000 tonn per år for perioden 2010-2012. Fordelinga er basert på eit omfattande vitenskapleg arbeid av norske og russiske forskarar.

I perioden 1993-1999 var det ikkje loddefiske i Barentshavet. I 1999 opna ein for eit eksperimentelt fiske av lodde innanfor ein kvote på 80 000 tonn, og i 2000, 2001 og 2002 vart kvoten auka til høvesvis 435 000, 630 000 og 650 000 tonn. For 2003 vart det fastsett ein kvote på 310 000 tonn lodde. Loddebestanden har store naturlege svingingar, og partane er einige om ikkje å fastsetje TAC høgare enn at det er 95 prosent sannsynleg at 200 000 tonn får høve til å gyte. På denne bakgrunnen, og i tråd med beskatningsstrategien, bestemte partane at det ikkje skulle drivast noko kommersielt loddefiske i perioden 2004-2008. I 2009 vart det i tråd med den vitenskaplege rådgjevinga, vedteke å opne fisket etter lodde igjen, og for 2011 vart loddekvoten sett til 370 000 tonn.

I det russiske fisket på eksklusive norske bestandar i 2010, er Russland heller ikkje i år tildelt kvote for eit direkte fiske på snabeluer (*Sebastes mentella*) på grunn av den vanskelege situasjonen for bestanden. Russland sin kvote for bifangst av vanleg uer (*Sebastes marinus*) og sna-

beluer utgjør 3500 tonn for 2011. Vidare har Russland ein kvote på 15 000 tonn sei, 7000 tonn i bifangst ved fiske av torsk og hyse, og 8000 tonn i direkte fiske. Russland har også ein kvote på 4500 tonn steinbit som anten kan takast i eit direkte fiske eller som bifangst.

Russland kan i tillegg fiske 698 tonn kolmule i Noreg si økonomiske sone og i fiskerisone ved Jan Mayen utanfor 12 nautiske mil. Russland kan vidare fiske 3000 tonn andre artar som bifangst.

I det norske fisket på eksklusive russiske bestandar i 2011, har Noreg fått desse kvotane i russisk økonomisk sone: 2500 tonn reker, 2200 tonn steinbit, 500 tonn flyndre for både direkte fiske og bifangst og 500 tonn andre artar som bifangst. Den norske kvoten på grønlandssel i Austisen er sett til 7000 vaksne dyr i 2011.

Noreg informerte den russiske part om at den norske totalkvoten for kongekrabbe ikkje var fastsett då forhandlingane vart førde. Den russiske part orienterte om at den russiske kvoten av kongekrabbe var fastsett til 4000 tonn for 2011.

Norsk forvaltning av kongekrabbe er basert på St.meld. nr. 40 (2006-2007) *Forvaltning av kongekrabbe*, som mellom anna inneber ei todelt forvaltning på norsk side. I eit kystnært område aust for 26°Ø vert bestanden forvalta som ein ressurs og fangsten regulert, medan det utanfor dette området er utkastforbod og fri fangst av kongekrabbe. Den norske totalkvoten for reguleringsåret 2011/2012 i det regulerte området er på 1200 tonn hannkrabbar og 50 tonn hokrabbar. Reguleringsåret går no frå 1. august til 31. juli.

Kontroll

Innanfor ramma av Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen har Noreg og Russland dei seinaste åra gradvis utvida fiskerisamarbeidet til nye område. I 1992 vart partane samde om å innleie eit utvida samarbeid om forvaltnings- og kontrollspørsmål under fiskerikommisjonen. I 1993 vart dei samde om å etablere *Det permanente utval for forvaltnings- og kontrollspørsmål på fiskerisektoren*. Gjennom dette samarbeidet er ei rekkje konkrete tiltak sette i verk for å betre kontrollen med ressursane både på sjø- og landsida. Mellom anna er det etablert rutinar for eit auka samarbeid mellom kontrollstyresmaktene i dei to landa, inkludert utveksling av informasjon om fangst- og landingsdata.

Under den 39. sesjon i Svolvær, diskuterte partane fleire viktige saker for den felles fiskeriforvaltninga for året 2011, inkludert kontrollaktivitetar, UUU-fiske og kvotekontroll. Grunna mange

effektive tiltak, så er UUU-fisket i Barentshavet og Norskehavet kraftig redusert dei siste åra. Dette viser at forvaltninga er god i området og at samarbeidet mellom Noreg og Russland fungerer.

Det er fleire tiltak som er implementert for å oppnå måla om ei berekraftig forvaltning. Mellom anna så har Noreg og Russland løpande utveksling av informasjon om omlastingar til havs og landingar i tredjelands havner av fisk som utgjør fellesbestandar i Barentshavet og Norskehavet på fartøynivå.

Russland og Noreg samarbeider også i NEAFC, og tek sikte på å vidareutvikle regimet for hamnestatskontroll når det gjeld fiskeressursane i NEAFC sitt konvensjonsområde. Noreg og Russland er òg enige om å halde fram med samarbeidet om å gjennomføre inspeksjonar av fiskefartøy i NEAFC sitt reguleringsområde og i Barentshavet. Begge landa gjev difor inspektørar frå kvarandre høve til å opphalde seg på den andre parten sine fartøyer for å gjennomføre inspeksjonar av fartøy med eigen stats flagg som driv fiske i NEAFC sitt reguleringsområde og i Barentshavet.

Både Noreg og Russland har understreka kor viktig det er at det vert ført kontrollar som er i samsvar med dei vedtekne tiltaka i Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen. Regelbrot som vert påviste i kontrollar vil i praksis føre til sanksjonar.

Noreg og Russland er òg enige om å vidareføre arbeidet i analysegruppa for 2011. Gruppa består av representantar frå Fiskeridirektoratet og Kystvakta og Det føderale fiskeribyrået si territoriale avdeling for Barentshavet og Kvitsjøen og FSB si grenseavdeling i Murmansk fylke. Ekspertar kan engasjerast i gruppa sitt arbeide. Det vart bestemt at analysegruppa skal møtast etter behov i 2011, men at det bør vere minst to møter om året. Analysegruppa skal òg samarbeide for å samkjøre informasjon på fartøynivå for norske og russiske fartøy. Dette bidreg til å avdekkje moglege brot på fiskerilovgjevinga. Eit anna formål med arbeidsgruppa er å få ei felles vurdering av totaluttaket av torsk og hyse for Noreg, Russland og tredjeland i Barentshavet og Norskehavet. Analysegruppa skal gjere ferdig berekningane av totaluttaket for torsk og hyse i Barentshavet og Norskehavet for 2010 før ICES startar sitt arbeide med tilrådingane om totalkvotar for 2012. Analysegruppa rapporterer om arbeidet sitt på møta i Det permanente utvalet.

Det har vore reell framgang i det bilaterale fiskerisamarbeidet med Russland dei seinare åra på fleire område. Dette har blant anna fått konkret utslag i redusert overfiske. I følge berekningar

gjort av Fiskeridirektoratet har overfisket av torsk i Barentshavet vorte redusert med 84 prosent frå 101 300 tonn i 2005, til om lag 15 000 tonn i 2008. Ein er i samarbeidet einige om at det ikkje er registrert overfiske eller ulovlig fiske av torsk i 2009 og 2010.

Noreg – EU (fisket i Nordsjøen, Barentshavet, vest av Dei britiske øyane og ved Grønland)

Strukturen i avtalane

På grunnlag av rammeavtalen med EU om fiskeri, har Noreg frå 1978 og fram til i dag inngått årlege kvoteavtalar om Noreg og EU sitt fiske i Nordsjøen, Noreg sitt fiske vest av Dei britiske øyane og EU sitt fiske i Noreg si økonomiske sone i Barentshavet. Noreg vert også tildelt kvotar frå EU i grønlandske farvatn. Avtalen inneheld føresegner om forvaltning av felles fiskebestandar og gjensidig løyve til å fiske i den andre parten si fiskerisone. Partane har såleis eit felles ansvar for å forvalte fiskeressursane i Nordsjøen, mellom anna ved årleg å fastsetje største tillatne fangstmengder (totalkvotar) for desse bestandane. Det har frå 1979 vore semje mellom Noreg og EU om delinga av totalkvotane for fellesbestandane av torsk, hyse, sei, kviting og raudspette i Nordsjøen. Partane kom i 1997 også fram til ein avtale om fast fordeling av totalkvotane for nordsjøild.

Eit anna element i kvoteavtalen er byte av kvotar på dei eksklusive bestandane og på enkelte bestandar i Nordsjøen og vest av Dei britiske øyane. I denne utvekslinga av kvotar skal det vere balanse i dei gjensidige tildelingane.

Nivået og omfanget av kvotebyttet har tradisjonelt sett vore ei vidareføring av tidlegare fiske-mønster hjå partane, men nivået avheng også av variasjonar i storleiken på dei ulike bestandane. Dei seinare åra har det utvikla seg ein situasjon der torsk kvoten Noreg tilbyr EU har auka medan bestandar EU gjev Noreg som motyting minkar. Dette gjer at Noreg i 2011 heldt tilbake over 14 000 tonn torsk.

I samarbeidet mellom Noreg og EU er det framleis område der det trengst felles tiltak for å betre fiskeriforvaltninga.

Etablering av forvaltningsplanar og betring av beskatningsmønsteret

Innanfor ramma av det bilaterale fiskerisamarbeidet er Noreg i ein prosess med EU i spørsmålet om langsiktige tiltak i forvaltninga av viktige kommersielle fiskebestandar i Nordsjøen. Det har

vore ein tidkrevjande prosess frå einsidige norske merknader i dei årlege kvoteavtalane, til eit meir forpliktande samarbeid for å finne løysingar på problema. Partane har no på plass forvaltningsplanar for sild, sei, torsk og hyse som legg fast bestandsnivå og tiltaksgrenser som grunnlag for å fastsetje kvotar. Forvaltningsplanane skal ivareta omsynet til ei forsvarleg forvaltning og bidra til føreseielege rammer. Desse planane er no eit viktig verktøy for forvaltarane. For botnfiskbestandane i Nordsjøen er det særskilt torsken som har vore i dårleg forfatning. Partane har derfor, i samsvar med råd frå ICES, vorte einige om ein ny gjenoppbyggingsplan for torsk, som igjen skal bringe bestanden opp på eit berekraftig nivå.

I arbeidet med å forbetre beskatningsmønsteret i Nordsjøen er utkast av fisk eit særleg og samansett problem. Utkast skjer ofte når ein tek opp fisk som det ikkje er att kvote på, når fisken er under gjeldande minstemål eller når fisken er teken i strid med gjeldande bifangstreglar. I tillegg vert det ofte fiska meir enn naudsynt, for å kunne velje ut den økonomisk sett mest verdfulle fisken (high-grading/utsortering), resten vert kasta ut, og dette undergrev dei fastsette forvaltningstiltaka. Den utkasta fisken går ikkje inn som ein del av fangststatistikken, sjølv om han døyr i denne prosessen. Når fisken ikkje vert teken i land eller registrert som fangst, vert det naturleg nok eit avvik mellom registrert fiskedød og faktisk fiske-død. EU praktiserer eit utkastpåbod, medan utkast av fisk er forbode i Noreg. Ei løysing på utkastproblemet har vore ei hovudutfordring for Noreg og EU.

Dei seinare åra er det avtalt mange tiltak for å redusere utkast. EU har innført eit forbod mot high-grading/utsortering av botnfisk i Nordsjøen. Partane vart i 2009 einige om eit system for opning og stenging av felt for å beskytte yngel og småfisk. Dette vart iverksett 1. september 2009 og vart evaluert grundig i 2010. For Noreg var det viktig at systemet er effektivt. Noreg har lang erfaring i Barentshavet med å stengje fiskefelt med for stor innblanding av undermåls fisk. Den svært positive bestandssituasjonen for nordaustarktisk torsk viser at slike tiltak, i kombinasjon med andre, er sentrale for å oppnå ei berekraftig forvaltning. Evalueringa av systemet for stenging og opning av fiskefelt viste at det ikkje var effektivt nok, og i forhandlingane om ein avtale for 2011 vart vi ikkje einige om eit nytt felles system. Derfor planlegg Noreg å innføre eit betre system i norsk sone i Nordsjøen.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

Kontroll

Arbeidet for skjerpa kontroll og overvaking av ressursuttaket i Nordsjøen er ei viktig oppgåve. Dette skjer til dømes gjennom utveksling av fangststatistikk og landingsdata, inklusiv fiskeaktivitet frå tredjeland, ved utveksling av observatørar som kontrollerer og overvakar og ved satellittsporing av fiskefartøy. Gjensidig satellittsporing vart innført 1. januar 2000.

Frå 1. februar 2004 vart det innført like prosedyrar for landing og veking av pelagiske fangstar og eit standard vasstrekke frå slike fangstar på 2 prosent. Basert på erfaringane frå innføringa av desse nye vegings- og vasstrekkeprosedyrane i fleire EU-land, har Noreg, EU og Færøyane gjennom fleire år blitt einige om å skjerpe kontrollen med sjøve fisket og med landingar av makrell. Vi er også einige om å styrkje kontrollen på havet. Som nemnt over har partane avtalt ytterlegare tiltak i pelagisk sektor. Det vert lagt særleg stor vekt på kampen mot UUU-fiske (ulovleg, urapportert og uregulert fiske) og derfor er kontroll no eit svært sentralt tema i samarbeidet mellom Noreg og EU. Arbeidsgruppa av kontrolllektspertar som har arbeidd med kontroll av pelagiske fangstar, skal fortsetje sitt arbeid med ulovleg, urapportert og uregulert fiske. For meir om kontroll sjå kapittel 2.6 – 2.8.

2011-avtalen

Noreg og EU underteikna 4. desember 2010 ein kvoteavtale for 2011.

I tråd med forvaltningsplanane er totalkvotane for hyse og sei sett til 34 057 og 93 318 tonn i 2011.

Tabell 3.1 Følgjande kvotar er fastsett for fellesbestandane i Nordsjøen i 2011 (tonn):

Fiskeslag	TAC	Kvotar til Noreg	Kvotar til EU
Torsk	26 842	4 563	22 278
Hyse	34 057	7 625	26 432
Sei	93 318	49 476	43 843
Kviting	14 832	1 483	13 349
Raudspette	73 400	4 538	68 862
Makrell	71 957	47 197	24 760
Sild	200 000	58 000	142 000

Tala inkluderer overføring av 150 tonn hyse, 500 tonn kviting og 200 tonn raudspette frå Noreg til EU og 950 tonn sei frå EU til Noreg.

Tabell 3.2 Etter avtalen kan Noreg og EU fiske følgjande kvantum fisk på andre fellesbestandar i 2011 (tonn):

Fiskeslag	Kvotar til Noreg i EU-sona	Kvotar til EU i norsk sone
Tobis	20 000	
Blålange	150	
Lange	6140	850
Brosme	2923	170
Kombinert kvote	140	
Reker		357
Hestmakrell	3550	
Andre artar	2720	5000
Tunge	50	
Breiflabb		1500
Sjøkreps		1200

Kvitingkvoten på 14 832 tonn er ein liten auke frå 2010. Kvoten for raudspette er auka frå 2010 til 2011.

For nordsjøsild vart partane einige om ein auke i kvoten til 200 000 tonn.

Partane har høve til å fiske heile eller delar av dei enkelte kvotane i den andre parten si sone i Nordsjøen.

Avtalen inneheld detaljerte føresegner om kvar desse kvotane kan fiskast og føresegner om kva andre artar og mengder som kan inngå i fisket på dei enkelte kvotane.

Dei norske banklinekvotane (blålange, lange og brosme) er på same nivå som i 2010. Breiflabbkvoten til EU i norsk sone er redusert frå 1540 tonn til 1500 tonn, medan EU sin kvote på sjøkreps vart vidareført.

Tabell 3.3 EU er tildelt følgjande kvotar på eksklusive norske bestandar nord for 62°N i 2011 (tonn):

Fiskeslag	Kvote
Nordaustr-arktisk torsk	14 127
Nordaustr-arktisk hyse	1 350
Sei	2 550
Blåkveite (bifangst)	50
Anna (bifangst)	350

Tabell 3.4 Noreg er i 2011 tildelt desse kvotane på eksklusive EU-bestandar (inkludert bestandar i grønlandske farvatn) (tonn):

Fiskeslag	Kvote
Brisling (EU-sona)	10 000
Blåkveite (EU-sona)	350
Reker (Grønland si sone)	3100
Blåkveite (Grønland si sone)	1624
Kveite (Grønland si sone)	150
Skolest og isgalt (Grønland si sone)	120

Mellom anna på grunn av reduksjon i kolmulekvoten og auke i torskekvoten, kunne ikkje EU gje Noreg full kompensasjon for deira torskekvote i Barentshavet. EU vart derfor tildelt 14 127 tonn av eit tilbod på 28 529 tonn.

EU sin kvote på torsk nord for 62°N for 2011 er difor redusert, det same er kvotane på hyse og sei. EU har tidlegare også vore tildelt ein kvote på uer gjennom kvotebyttet, men denne kvoten er teken ut av kvotebyttet. Noreg pliktar å gje EU ein tilleggskvote av uer på permanent basis utanom kvotebyttet i tråd med brevveksling av 2. mai 1992. Dette kvantumet er i 2011 på 1500 tonn. Uerkvoten kan berre takast som bifangst nord om 62°N. I grønlandske farvatn er den norske kvoten på blåkveite, kveite og reker på same nivå, medan kvoten på uer er teken heilt ut. Den norske kvoten på brisling i EU-sona vart vidareført på 10 000 tonn. Loddekvoten ved Grønland er teken ut av kvotebyttet for 2011 som følgje av den vanskelege bestandssituasjonen.

Noreg- Færøyane

Dei årlege avtalane mellom Noreg og Færøyane opnar for eit gjensidig fiske i sonene til kvarandre. I forhandlingane med Færøyane vert det lagt vekt på at det skal vere ein godt balansert avtale, der kvoten som Norge byter til seg frå Færøyane i hovudsak skal representere eit reelt høve til fiske for norske fartøy.

Det vart ikkje inngått nokon kvoteavtale mellom Noreg og Færøyane for 2011. Sidan partane ikkje vart einige i makrellforhandlingane, vart det ikkje forhandla om nokon bytteavtale for 2011. Noreg er bekymra over Færøyane si haldning til ei ansvarleg ressursforvaltning.

I dei årlege avtalane mellom Færøyane og Russland har Færøyane fått høve til å fiske delar

av dei kvotane dei har fått av Russland i Noreg si økonomiske sone for å sikre ei rasjonell utnytting av kvotane. I fråver av ein avtale mellom Noreg og Færøyane vert det ikkje gjeve høve til eit slikt byte i 2011.

Noreg – Grønland

Det har vorte forhandla fram årlege fiskerieravtalar mellom Noreg og Grønland sidan 1991. Samarbeidet på fiskeriområdet med Grønland fungerer godt. For norske fiskarar er kvotane på dei kommersielt viktige artane blåkveite, uer og torsk av størst verdi. I tillegg til desse kvotane får Noreg mellom anna reker, blåkveite og uer frå EU i grønlandske farvatn.

Etter protokollen av 8. desember 2010 kan grønlandske fiskarar ta desse kvanta i norske jurisdiksjonsområde i 2011:

I NØS nord om 62°N: 2150 tonn nordaust-arktisk torsk, 630 tonn nordaust-arktisk hyse, 1000 tonn norsk-arktisk sei og inntil 260 tonn andre artar som bifangst (uer og blåkveite). Torskekvoten kan òg fiskast i fiskevernsona ved Svalbard. Dette elementet gjeld så lenge trepartsavtalen om lodde står ved lag. Medan kvoten på torsk er auka frå 1400 tonn er kvotane på hyse og sei uendra frå 2010. Som ein del av avtalen kan Grønland fiske deler av dei torske- og hysekvotane som Grønland er tildelt av Russland i Noregs økonomiske sone nord om 62°N, under føresetnad av russisk aksept av ei slik ordning. Dette elementet gjeld òg så lenge trepartsavtalen om lodde står ved lag.

I avtalen forpliktar Grønland seg til å avgrense det totale fisket sitt i Barentshavet til dei artane og kvotane dei har fått tildelt i avtalane med Noreg og Russland, utan omsyn til om fisket skjer i eller utanfor Noreg og Russland sitt jurisdiksjonsområde. For 2011 har Grønland fått overført heile kvoten frå Russland, 5000 tonn torsk og 1500 tonn hyse, for fiske i Noregs økonomiske sone nord om 62°N.

Grønlands kvotar i Nordsjøen er fasa ut.

Dei reelle fiskemoglegheitene for norske fiskarar i Grønland si fiskerisone har betra seg betydeleg samanlikna med 2009. Dei norske kvotane i Grønlands økonomiske sone er vidareført frå 2010 til 2011. I 2011 kan Noreg fiske følgjande kvanta i Grønland si sone:

Ved Vest-Grønland: 900 tonn blåkveite. Ved fiske etter blåkveite ved Vest-Grønland kan trålfisket berre skje sør om 64°30'N.

Ved Aust-Grønland: 275 tonn blåkveite, 300 tonn pelagisk uer, 400 tonn uer fiska med botntrål/line, 235 tonn kveite og 150 tonn bifangst av andre artar.

Noreg og Grønland inngjekk ein avtale om kontrollsamarbeid 4. mars 2005. Avtalen er vidareført i 2011. Partane er einige om å setje i verk eit samarbeid om å etablere elektronisk fangst dagbok med intensjon om gjensidig rapportering i kvarandre sine soner i løpet av 2011.

Noreg – Island

Gjennom trepartsavtalen av 15. mai 1999 mellom Noreg, Island og Russland om visse samarbeidsforhold på fiskeriområdet (Smottholavtalen), greidde norske og russiske styresmakter å gjere slutt på det uregulerte islandske fisket på regulerte bestandar i internasjonalt område i Barentshavet (Smottholavtalen er omtalt i St.meld. nr. 49 (1998 – 1999)). Den tosidige avtalen mellom Noreg og Island, også av 15. mai 1999, regulerer bytet av fisk mellom Island og Noreg.

Etter den tosidige avtalen kan Island i sesongen 2011 fiske 6388 tonn nordaust-arktisk torsk i NØS nord om 62°N. For 2010 var tilsvarande tal 5500 tonn. I tillegg kjem ein bifangstkvote av andre artar i torskefisket på 30 prosent. Som kompensasjon for den islandske torsk kvoten har norske fiskarar ein kvote botnfisk og ein loddekvote i Islands økonomiske sone (IØS). Botnfiskkvoten ligg fast på 500 tonn pluss bifangst. Loddekvoten vert justert i takt med totalkvoten for nordaust-arktisk torsk. For sesongen 2008/2009 var loddekvoten 14 562 tonn, men ettersom det av biologiske grunner ikkje vart noe loddefiske fikk Noreg kompensasjon gjennom å overta Islands rekekvote på 334 tonn i NAFO område 3L. For 2009/2010 var loddekvoten 18 031 tonn og for 2010/2011 var kvoten 21 011 tonn. Ifølgje avtalen har Noreg krav på 24 404 tonn lodde for fiske i 2011/2012. Utsiktene for bestanden har vore usikre og Noreg har difor med bakgrunn i avtalen gått inn i forhandlingar om alternativ kompensasjon ved eit bortfall av loddefiske ved Island. Dette vil bli vidareført.

Smottholavtalen vart forlenga med fire nye år i 2010.

Noreg – EU (fisket i Skagerrak/Kattegat)

Dei årlege avtalane om fisket i Skagerrak/Kattegat har bygd på trepartsavtalen av 1966 mellom Noreg, Danmark og Sverige. EU forhandlar på vegne av Danmark og Sverige.

Avtalen fastset totalkvotar og fordelinga av desse for bestandane torsk, hyse, kviting, raudspette, sild, brisling og reker. Fordelinga av totalkvotane er basert på det tradisjonelle fiske-mønsteret i området. Fordelingsmønsteret har

Tabell 3.5 Kvotane som gjeld for 2011 (tonn):

Fiskeslag	TAC	Kvotar til Noreg	Kvotar til EU
Torsk	3835	124	3711
Hyse	2095	88	2007
Kviting	1050	19	1031
Raudspette	7950	159	7791
Reker	8330	3882	4448
Sild	30 000	4001	25 999
Brisling	52 000	3900	48 100

vore stabilt. Det norske fisket utgjør ein liten del av det totale fisket, og silde- og rekefisket er av størst interesse for norske fiskarar. EU (Danmark og Sverige) har størstedelen av dei enkelte kvotane.

Noreg og EU vart 4. desember 2010 samde om reguleringane for fisket i Skagerrak og Kattegat i 2011. Totalkvotane for torsk, hyse, raudspette, reker og sild er noko reduserte, medan totalkvotane for kviting og brisling er dei same som i 2010.

Det skjer ei utveksling mellom sildebestandane i Nordsjøen og Skagerrak/Kattegat. Det tidlegare høge fisket etter ungsild frå nordsjøsildebestanden i ulike fiskeri med småmaska reiskapar i Skagerrak, er dei siste åra vesentleg redusert. Reguleringane av sildefisket i Skagerrak følgjer av reguleringstiltaka for sild i Nordsjøen. Det er fastsett ein bifangstkvote på totalt 6659 tonn nordsjø-sild i industritrålfisket og i brislingfisket i Skagerrak/Kattegat i 2011. Norske fiskarar kan i 2011 fiske inntil 50 prosent av den norske skagerrakkvoten på sild i norsk sone av Nordsjøen.

I følgje Skagerrak-avtalen, som er frå 1966, er havet utanfor 4 nautiske mil å sjå på som ope hav. I dag har Noreg 12 nautiske mils-territorialfarvatn og økonomisk sone utanfor det. Det finst såleis ikkje ope hav i Skagerrak. Noreg har difor starta ein prosess med sikte på å endre rammeverket, slik at det vert i tråd med moderne havrett. Som ein start på dette sa Noreg opp Skagerrak-avtalen i 2009. Overeinskomsten opphøyrer 7. august 2012.

Noreg – EU (Sverige)

Strukturen i avtalen med Sverige har vore stabil, og det har såleis ikkje vorte opna for nye fiskeri.

Kvotavtalen om svensk fiske i den norske delen av Nordsjøen i 2011 vart underskriven av Noreg og EU i Bergen 4. desember 2010.

Svenske fiskarar fekk desse kvotane i norske farvatn i 2011:

I NØS sør for 62°N: 382 tonn torsk, 707 tonn hyse, 880 tonn sei, 190 tonn samanlagt av lyr og kviting, 123 tonn reker, 846 tonn sild, 242 tonn makrell, 800 tonn industrifisk (av denne kvoten kan inntil 400 tonn vere hestmakrell) og andre fiskeslag på eit tradisjonelt nivå. Kvotane er ei vidareføring av nivået frå 2010, bortsett frå ein liten reduksjon i rekekvoten.

Forvaltninga av norsk vårgytande sild

Norsk vårgytande sild (NVG-sild) er den største fiskebestanden i Nord-Atlanteren og den største sildebstanden i verda. Frå 1996 til 2003 inngjekk Noreg, EU, Færøyane, Island og Russland årlege kyststatsavtalar om forvaltninga av silda. I desse fempartsavtalane hadde Noreg ein eigardel på 57 prosent. Med basis i prinsippet om sonetilhøyring, la Noreg fram krav om ein høgare norsk del. Partane kom ikkje fram til nokon fempartsavtale i åra 2003-2006. Men i denne perioden inngjekk Noreg bilaterale avtalar med Russland, og for 2006 også med EU.

18. januar 2007 vart det på ny underteikna ein kyststatsavtale mellom EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland om forvaltning av NVG-silda for 2007. Denne avtalen gav Noreg 61 prosent av NVG-silda. Avtalen inneheldt og ein langsiktig forvaltningstrategi. Partane var også samde om bilaterale avtalar om sonetilgang.

For 2011 har kyststatane sett TAC til 988 000 tonn, som er ein reduksjon på om lag 33 prosent frå 2010. Noregs del på 61 prosent ligg fast og utgjer for 2011 602 680 tonn. Sildebstanden er i god forfatning og vert hausta berekraftig. Reduksjonen i kvotane for 2011 kjem av ei svakare rekruttering etter 2004. Partane er framleis einige om å vidareføre den felles forvaltningsplanen frå 2007 som har til formål å sikre eit høgast mogleg langtidsutbytte. I følgje ICES er forvaltningsplanen i tråd med føre-var-prinsippet.

Etter semje mellom partane er det innført kvotefleksibilitet over årsskiftet. Dette gjev kvar av partane høve til å overføre 10 prosent av den nasjonale kvoten til påfølgjande år. Det er også høve til å forskotere 10 prosent av kvoten for påfølgjande år. Alt overfiske (også utover 10 prosent) må likevel trekkjast frå kvoten for det etter-

følgjande året. Det var semje om at denne avgrensinga også gjer det mogleg å sanksjonere overfiske utover 10 prosent.

I tilknytning til kyststatsavtalen vart partane einige om å vidareføre sonetilgangen i 2011 på same relative nivå som i 2010.

- Fartøy frå Island kan fiske 143 359 tonn sild i fiskerisona rundt Jan Mayen og i NØS nord for 62°N, men ikkje meir enn 26 676 tonn i NØS. Om Island skulle nytte mindre enn 197 600 tonn av dei 26 676, får Island ein tilleggskvote frå Noreg på 988 tonn. Norske fartøy kan fiske 69 469 tonn i islandsk økonomisk sone.
- Fartøy frå Færøyane kan fiske 30 103 tonn sild i norske jurisdiksjonsområde nord for 62°N, men ikkje meir enn 22 384 tonn i NØS. Norske fartøy kan fiske 23 156 tonn sild i Færøyane si fiskerisone.
- Fartøy frå EU og fartøy frå Noreg kan fiske 57 887 tonn i kvarandre sine farvatn nord for 62°N.
- Fartøy frå Russland kan fiske heile sin kvote på 126 661 tonn i norske farvatn nord for 62°N.

Forvaltninga av lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen

Ein trepartsavtale om loddebestanden ved Island, Grønland og Jan Mayen vart underskriven 12. juni 1989. Rammavtalen om reguleringane i loddefisaket er forhandla på nytt tre gonger: 25. juni 1992, 29. juni 1994 og 18. juni 1998. Dei mest sentrale elementa i desse avtalane omhandlar kva prosentdelar dei tre partane skal ha av totalkvoten for lodde, og i kva omfang partane kan fiske av sin kvote i sonene til dei andre partane kvar loddese-song.

Island valde 30. oktober 2002 å seie opp trepartsavtalen med Noreg om regulering av lodde ved Island, Grønland og Jan Mayen. Avgjerda hadde verknad frå 1. mai 2003. På denne bakgrunnen opna nye forhandlingar mellom partane i juni 2003. Forhandlingane førde fram til ein ny avtale basert på hovudelementa i den tidlegare avtalen. Den nye avtalen vart underteikna 9. juli 2003. Hovudendinga var at avtalen gjeld for eitt år om gongen, framfor tre år i den gamle avtalen. Vidare vart artikkel 10 om satellittsporing teken ut, fordi punktet var forelda. Ingen av partane sa opp avtalen innan fristen i 2010, og avtalen gjeld dermed til og med 31. mai 2012. Neste frist for å seie opp avtalen er 30. november 2011.

Forvaltninga av kolmule

Noreg, EU, Færøyane og Island har inngått ein kyststatsavtale om forvaltninga av kolmule i 2011. Bestandssituasjonen for kolmule er framleis prega av sviktande rekruttering, og difor har kyststatskvoten for 2011 vorte redusert til 40 100 tonn kolmule. Innanfor denne kvoten har kyststatane gjennom NEAFC også lagt til rette for ei avsetning til andre lands fiske i internasjonalt farvatn.

Sidan bestandssituasjonen for kolmule har vore dårleg dei seinare åra på grunn av sviktande rekruttering, vart kyststatane i 2008 samde om ein ny forvaltningsplan for å sikre berekraftig forvaltning på føre-var-nivå. Partane har for 2011 fastsett ein kvote som er i samsvar med planen.

Noreg og EU er einige om å oppretthalde den gjensidige sonetilgangen for 2011 på same nivå som i 2010. Dette inneber at norske fartøy også i år kan fiske 68 prosent av den norske kyststatskvoten i EU-sona, og det betyr at norske fartøy kan fiske 6587 tonn i EU-farvatn i 2011.

I kyststatsavtalen har norske fartøy òg fått vidareført sonetilgang på 4,53 prosent av referanse-TAC til færøysk sone i 2011. Norske fartøy kan såleis fiske inntil 1672 tonn kolmule i færøysk sone i år.

Den norske totalkvoten er på 22 033 tonn kolmule i 2011, etter overføring på inntil 10 prosent av ufiska kvantum frå 2010 som det er opna for i kyststatsavtalen.

Russland har for 2011 reservert seg frå NEAFC sitt vedtak om tredjelandskvote for kolmule. Dei har fastsette ein eigen (unilateral) kvote på 45 000 tonn i internasjonalt farvatn.

Forvaltninga av makrell

På bakgrunn av ekspansjonen i det uregulerte makrellfisket i internasjonalt farvatn, fremma Noreg, EU og Færøyane eit felles forslag om regulering av makrellfisket i internasjonalt farvatn, på det ekstraordinære årsmøtet i NEAFC 8.-9. februar 1999. Forslaget vart vedteke mot stemmene til Russland og Island.

Med det felles forslaget aksepterte Noreg og EU implisitt at Færøyane var kyststat til makrellbestanden. Dette førte til at dei tre partane kunne starte forhandlingar om etablering av eit nytt forvaltningsregime for makrell. Drøftingane vart slutførte 19. november 1999 då dei tre partane underteikna ein avtale om forvaltninga av makrell i Nordaust-Atlanteren for 2000.

Trepartsavtalen inneheld ein sameint langtidsstrategi for forvaltninga av makrell som skal sikre at uttaket av bestanden skjer innanfor forsvarlege biologiske rammer. Avtalen vart revidert og endra hausten 2008 etter råd frå ICES. Dette vil gje grunnlag for eit berekraftig fiske og høgt langtidsutbytte.

Partane vart ikkje einige om ein ny trepartsavtale for 2010. Noreg og EU inngjekk derfor ein bilateral avtale om forvaltninga av makrell 26. januar 2010. I avtalen vart partane samde om fordelinga seg imellom og tilgang til kvarandre sine farvatn for fisket etter makrell.

15.-18. mars 2010 møttest Noreg, EU, Færøyane og Island med sikte på å inngå ein ny kyststatsavtale om framtidig fordeling og forvaltning av makrell. Dette var første gong Island var invitert til å delta på lik linje med dei opphavlege kyststatane. Russland deltok som observatør. Forhandlingane vart avslutta utan resultat. Usemja gjaldt Island og Færøyane sine krav til bestandsfordeling og sonetilgang.

I løpet av 2010 vart det halde heile seks forhandlingsrundar om forvaltning av makrell, utan at partane nærma seg nemneverdig. Forhandlingane held fram i 2011.

Forvaltninga av uer

Det finst tre artar av uer i Nordaust-Atlanteren, der to er av kommersiell interesse. Det er størst merksemd knytt til snabeluer-bestandane i Irmingerhavet og i Norskehavet, som vert utnytta av fleire statar.

Snabeluer i Irmingerhavet

ICES sitt råd for 2011 var at ein ikkje skulle fange meir enn 20 000 tonn.

Partane i prosessen om fordeling og regulering av uer i Irmingerhavet er kyststatane Island, Grønland og Færøyane og ikkje-kyststatane EU, Noreg og Russland. Alle partane utanom Russland vart i mars 2011 samde om ein fordelingsnøkkel og nedtrappingsplan for fisket. Noreg har i denne avtalen ein andel på 3,85 prosent av totalen. Det samla uttaket har vore altfor høgt, og Russland er ein av dei store aktørane i dette fisket. Uttaket vil truleg vere vesentleg høgare enn ICES si tilråding så lenge Russland ikkje vil bli part i ein avtale. Fram til og med 2010 var det berre semje om at kvoten ikkje skulle aukast. Noreg fiska heile kvoten i 2010. Avtalen som no er inngått inneber ei utvida tid- og områdeavgrensing for fisket.

Snabeluer i Norskehavet

I 2005 starta eit nytt fiskeri etter uer i den internasjonale delen av Norskehavet. Denne uerbestanden er hovudsakleg i norsk sone, men dreg på næringsvandring til internasjonalt farvatn tre månader om hausten. ICES tilrår nullfiske i mangel av ein gjenoppbyggingsplan. Den norske haldninga var og er at det er viktig av omsyn til bestanden å få regulert dette fisket.

Ei uavhengig utgreiing vart sett i gang av NEAFC i 2008 med tanke på å etablere eit vitenskapleg fundament for ein fordelingsnøkkel. Rapporten konkluderte med at sonetilhøyrsla til Noreg ligg på minst 90 prosent. Noreg inviterte dei andre NEAFC-partane til drøftingar om deling hausten 2009, utan at ein vart samde.

Noreg fremma forslag i NEAFC om nullfiske i i åra 2007-2010, men fekk ikkje gjennomslag. NEAFC vedtok derimot ein totalkvote på 15 500 tonn for 2007, 14 500 tonn for 2008, 10 500 tonn for 2009 og 8600 tonn for 2010. For 2011 vart totalkvoten sett til 7900 tonn. Fisket er regulert som eit «olympisk» fiske, der alle kappfiskar inntil totalkvoten er teken og fisket vert stogga. Frå og med 2010 vart fiskeperioden utvida til å gjelde frå 15. august til 1. desember, til sterke protestar frå Noreg.

NAFO

Det overordna målet til Den nordvestatlantiske fiskerierorganisasjonen (NAFO) er å bidra, gjennom konsultasjonar og samarbeid, til langsiktig bevaring, optimal utnytting og rasjonell forvaltning av fiskeressursane i konvensjonsområdet. NAFO har i 2011 12 medlemsland, frå Nord-Amerika, Europa, Asia og Karibia. Fire av medlemslanda er kyststatar til konvensjonsområdet: USA, Canada, Frankrike (på vegne av St.Pierre et Miquelon) og Danmark (på vegne av Færøyane og Grønland). NAFO-sekretariatet ligg i Dartmouth i Canada.

NAFO har i dei seinare åra lagt vekt på å modernisere organisasjonen, inkludert naudsynte endringar av sjølve NAFO-konvensjonen, og har vedteke ein revidert konvensjonstekst. Den nye konvensjonen tek mellom anna omsyn til føre-var-prinsippet, økosystembasert forvaltning, etablering av ein mekanisme for tvisteløysing og strukturelle endringar av organisasjonen. Endringane av konvensjonen vart vedtekne på årsmøtet i 2007. På årsmøtet i 2008 vart den reviderte konvensjonsteksten vedteken i plenum. Noreg har ratifi-

sert den reviderte konvensjonen, men han har enno ikkje tredd i kraft.

På grunn av den dårlege bestandssituasjonen for torsk i reguleringsområde 3 M, vedtok NAFO i 1999 eit forbod mot direktefiske etter torsk i dette området. Etter ti år med moratorium tilrådte vitenskapskomiteen på møtet sitt i juni i 2009 å gjenopne direktefisket i 2010 innanfor ein kvote på 4125 tonn. Noreg støtta denne tilrådinga, men fleirtalet av NAFO sine medlemsland gjekk inn for ein høgare totalkvote (TAC), som vart sett til 5500 tonn. Totalkvoten vart fordelt etter den historiske fordelingsnøkkelen, noko som innebar at Noreg fekk behalde sin del på 9,25 prosent. Dette gav Noreg ein kvote i 2010 på 509 tonn. For 2011 vart TAC sett til 10 000 tonn i tråd med tilrådinga frå havforskarane. Den norske kvoten var på 925 tonn.

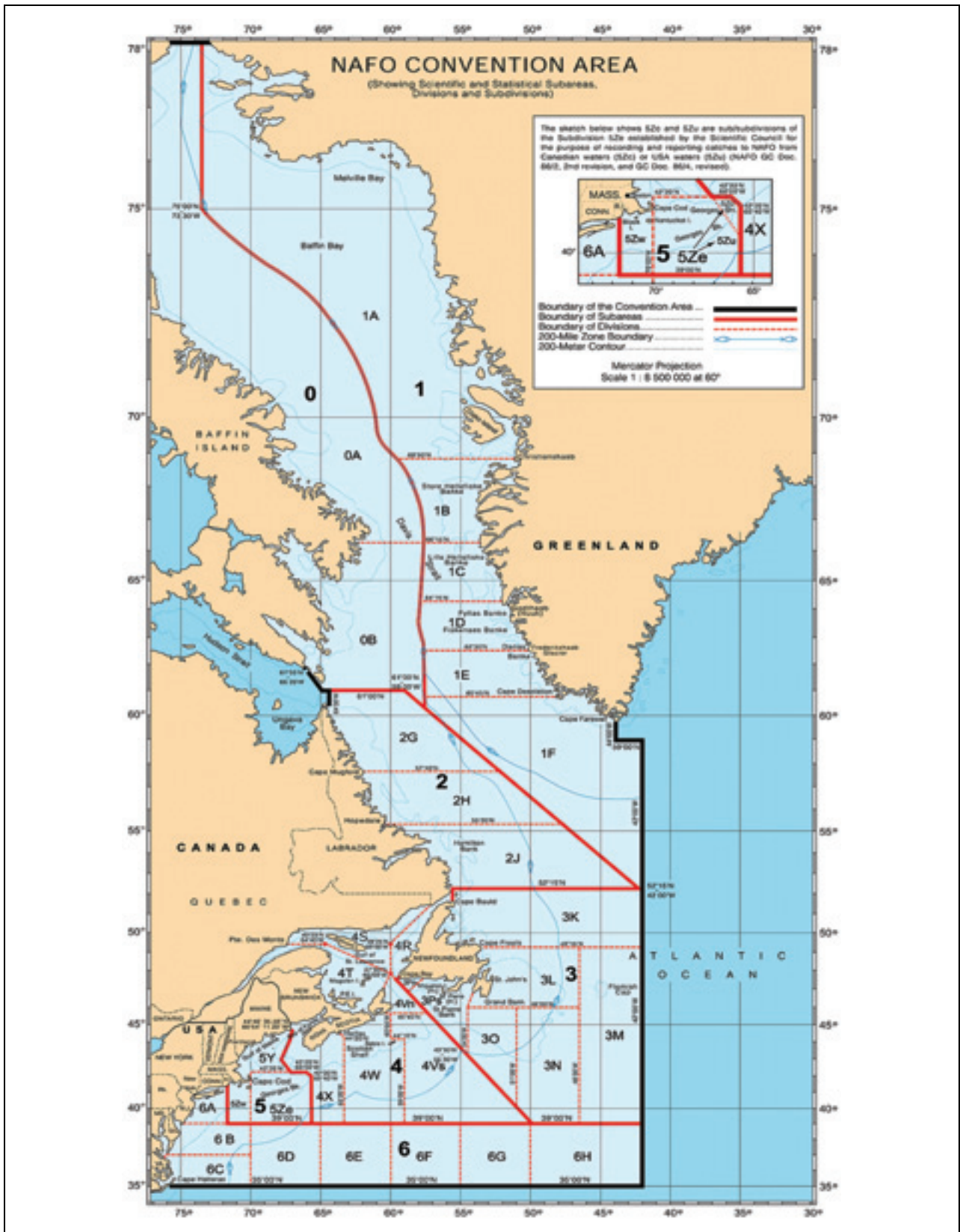
Noreg har sidan 1993 fiska reker på Flemish Cap. Det har føregått to separate rekefiskeri i dette området, eitt i reguleringsområde 3 M og eitt i reguleringsområde 3 L. Rekebestanden i område 3 M har ikkje vore regulert med kvotar, men med ei avgrensing av tillate tal på fartøy og fiskedøgn. Spørsmålet om å innføre kvoteregulering i staden for å regulere talet på deltakande fartøy og fiskedøgn har vore drøfta fleire gonger, utan at partane hittil har klart å kome fram til ei endeleg avklaring.

Rekebestanden i 3 M har gått ned dei seinare åra, og for 2010 tilrådte forskarane å redusere fisket ned mot null. Noreg, Canada, Island og USA støtta denne tilrådinga og gjekk inn for stopp i direktefisket. Det vart likevel vedteke ein reduksjon av innsatsreguleringa på 50 prosent. Denne reduksjonen innebar i praksis inga endring for fisket fordi innsatsen har lege betydeleg lågare enn det reguleringa opnar for. I rådgjevinga for 2011 stadfesta forskarane den sviktande bestandssituasjonen, og rådde til å stanse fisket i 2011. Årsmøtet i NAFO vedtok å følgje forskarane sitt råd for 2011.

I åra før 2011 låg totalkvoten for reguleringsområde 3 L på 30 000 tonn. For 2011 tilrådte vitenskapskomiteen i NAFO å redusere TAC. Partane vart samde om ein reduksjon over 2 år. TAC vart fastsett til 19 200 tonn for 2011 og til 17 000 tonn for 2012. For 2011 gav dette Noreg ein del på 214 tonn. Noreg har og kvoterettar i NAFO på 30 prosent av totalkvoten for lodde i reguleringsområde 3NO. Grunna den dårlege bestandssituasjonen har det lenge vore forbode å drive direktefiske på denne arten.

Bestandsevalueringa for blåkveite har lenge vore vurdert som usikker. Ei arbeidsgruppe vur-

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

Figur 3.2 NAFO sitt konvensjonsområde.

derfor i 2010 alternative forvaltningsstrategiar og haustingsreglar. Med utgangspunkt i modellar frå arbeidsgruppa vedtok NAFO sitt års-

møte ein TAC for 2011 på 17 500 tonn. Heile kvoten er delt mellom dei som har fiska mest på blåkveite i NAFO-området dei siste åra. Noreg er

ikkje blant desse landa, og kan ikkje fiske blåkveite før totalkvoten kjem opp på 30 000 tonn eller meir.

NAFO har dei siste åra arbeidd for å implementere fiskeriresolusjonen som FN vedtok i 2006 (UNGA 61/105) om å regulere fisket med botnreiskapar slik at sårbare marine økosystem vert skåna. NAFO har også arbeidd med FAO sine retningslinjer for djuphavsfiske på ope hav. Ulike område i konvensjonsområdet er delt inn i tre kategoriar: noverande område, stengde område og nye fiskeområde. NAFO har formelt vedteke eit kart som viser dei noverande områda. NAFO har vidare vedteke at det skal stillast ulike krav i noverande og i nye område. Men dersom fisket i noverande område inneber store endringar samanlikna med tidlegare år, for eksempel bruk av nye reiskapstypar, eller på bakgrunn av ny vitenskapleg informasjon, vil dei strengaste reglane verte nytta.

NAFO vedtok på årsmøtet i 2006 å stengje fire sensitive område for fiske med botnreiskapar. I dag er i alt 18 område i NAFO stengde for fiske med botnreiskapar. Desse inkluderer 12 viktige korall- og svampområde, ei sone med beskytta korallar og fem område med undersjøiske fjell.

NAFO har i tillegg vedteke regelverk som regulerer botnfiske og fartøya sine handlingar ved samanstøyt med sårbare marine økosystem. Grenseverdiane for samanstøyt er sett til 60 kg korallar og/eller 800 kg svamp per fangst i noverande område og nye område. Det er stilt strenge krav når det gjeld rapportering og plikt til å ha ein vitenskapleg observatør om bord i nye område. Fartøyet pliktar ved samanstøyt, uavhengig av område, å stoppe fisket, rapportere hendinga og flytte minst 2 nautiske mil frå staden med sårbare marine økosystem.

Hamnestatskontrollregimet for NAFO vart vedteke på årsmøtet i 2008. Teksten baserer seg i stor grad på NEAFC sitt system. NAFO si svarteliste vart på årsmøtet i NEAFC i 2007 inkludert i NEAFC si svarteliste. Vidare finnast det eit krav på 100 prosent satellittsporing og observatørdekning i NAFO sitt område.

Noreg har for tida presidentskapet i organisasjonen.

Meir informasjon finst på NAFO sine heimesider: <http://www.nafo.int>.

NEAFC

Den nordaustatlantiske fiskerikommisjonen har som formål å sørge for ei langsiktig bevaring og optimal utnytting av fiskeressursane i konven-

Figur 3.3 NEAFC sitt konvensjonsområde merka i blått, myndigheitsområde er merka i oransje.

sjonsområdet. Kommisjonen skal vidare leggje til rette for ei berekraftig, samfunnsøkonomisk optimal og miljøvennleg utnytting av fiskeressursane. For å nå målet skal kommisjonen sørge for at forvaltninga er basert på den best tilgjengelege vitenskaplege kunnskapen og ei føre-var-tilnærming. Samtidig skal forvaltninga ta omsyn til den påverknaden fiskeria har på marine økosystem og behovet for å bevare den marine biologiske biodiversiteten.

NEAFC har dei siste åra arbeidd for å tilpasse organisasjonen til utviklinga i internasjonal havrett, i tråd med m.a. prinsippet om føre-var og økosystemforvaltning. Noreg har vore ein sentral pådrivar for denne utviklinga.

Partane har slutta seg til endringar i konvensjonsteksten for å gje organisasjonen mandat til å gjennomføre ei meir heilskapleg og økosystembasert forvaltning av ressursane i konvensjonsområdet. Forslaget inneber at konvensjonsteksten vert oppdatert i høve til den utviklinga som har skjedd på dette området sidan 1982, så som havrettstraktaten, FN-avtalen om fiske på det opne hav mv. Partane har også slutta seg til ei erklæring der dei forpliktar seg til å tolke konvensjonsteksten i tråd med dei vedtekte konvensjonsendringane fram til desse trer i kraft. Noreg og EU har ratifisert endringa i konvensjonen. Dei andre partane har varsla at dei har sett i gang ein prosess for å ratifisere konvensjonen.

Den viktigaste funksjonen til NEAFC i dag er derfor å bidra til utviklinga av gode regionale kontrollregime og ei utvikling mot ei meir økosystembasert forvaltning av havområda. NEAFC sine myndigheitsområde er i utgangspunktet avgrensa til områda utanfor 200-milssonene. Når det gjeld reguleringar av fisket på bestandar som vandrar både innanfor og utanfor 200 nautiske mil, har kommisjonen i første rekkje ein samordnande funksjon. NEAFC kan likevel gjere vedtak om reguleringstiltak innanfor den økonomiske sona til ein part, dersom vedkomande part ønskjer det og støttar at eit reguleringstiltak vert sett i verk. NEAFC-konvensjonen gjeld i utgangspunktet for alle fiskeressursar i konvensjonsområdet, med unntak av sjøpattedyr og langtmigrerande artar i den grad dei er omfatta av andre internasjonale avtalar (for eksempel tunfisk). Partane til NEAFC er Danmark (på vegne av Færøyane og Grønland), EU, Island, Noreg og Russland. Sekretariatet ligg i London.

Fiskerireguleringar

NEAFC har i første rekkje ein samordnande funksjon i reguleringa av fisket etter bestandar som vandrar mellom partane sine økonomiske soner og internasjonalt farvatn. Det gjeld makrell, kolmule, norsk vårgytande sild og uer. Det vert gjort kyststatsavtalar for desse bestandane.

I desember 2005 vart kyststatane for første gong samde om ei regulering av fisket etter kolmule. Frå 2008 til 2009 og 2010 vart totalkvoten på kolmule redusert frå 1 250 000 tonn til høvesvis 590 000 og 540 000 tonn. Reduksjonen heng saman med den dårlege bestandssituasjonen etter sviktande rekruttering dei seinare åra. Kvoten i NEAFC sitt reguleringsområde for 2010 var på 78 516 tonn, og innanfor denne vart Russland tildelt 40 054 tonn og Grønland 2924 tonn. Dette er ei vidareføring av dei relative andelane til partane. I tillegg har Russland hatt ein særskilt kvote som skal fasast ut innan 2012. Denne særskilde kvoten var på 8000 tonn i 2010 og er på 4000 tonn i 2011.

Kyststatane vart hausten 2010 samde om ei samla kyststatsavsetning i tråd med den langsiktige forvaltningsstrategien på 36 908 tonn, innanfor ein referanse-TAC på 40 100 tonn. Avsetninga til kyststatane er redusert med heile 92,6 prosent i høve til 2010. Dette gjev ein kvote i NEAFC på 5831 tonn i 2011. Avsetninga til Russland og Grønland i NEAFC vert redusert i tråd med nedgangen i TAC, og er sett til høvesvis 2974 og 217 tonn. I tillegg kjem den særskilde overføringa til Russland

på 4000 tonn. Den norske kvoten i NEAFC er på 683 tonn.

Russland har reservert seg mot NEAFC-reguleringa og fastsett ein eigen autonom kvote i internasjonalt farvatn på 45 000 tonn.

NEAFC vedtok i 1996 for første gong eit avgrensa uttak på pelagisk uer i Irmingerhavet. Island, Færøyane og Grønland er rekna som kyststatar. Partane i NEAFC vedtok for 2007 og 2008 reguleringstiltak for fiske av uer i Irmingerhavet innanfor ein totalkvote på 46 000 tonn. Denne reguleringa vert vidareført i 2009 og 2010, men utan at det vert sett nokon eksplisitt totalkvote i reguleringa og med marginale justeringar i tid- og områdeavgrensingane. Det vart vedteke at kvar part skulle etablere forvaltningstiltak og fastsetje ein totalkvote som ikkje var høgare enn totalkvoten i 2008. Den norske kvoten var på 1691 tonn for 2010.

Kyststatane kom ikkje fram til nokon avtale hausten 2010. Etter eit møte i Reykjavik i mars 2011 har Island, Færøyane, Grønland, EU og Noreg gjennom postavstemming fremma eit forslag om regulering innanfor ein kvote på 38 000 tonn for 2011. Forslaget tilsvarende posisjonane til kyststatane når det gjeld del av kvoten. Forslaget inneber også ein nedtrappingsplan for TAC, slik at gjeldade ICES-råd for beskatning, 20 000 tonn, vil verte nådd innan 2014. Elles inneheld forslaget ei oppdatering av kontroll- og rapporteringsrutinar og det skal også lagast ein forvaltningsplan i perioden. Den norske delen av kvoten er på 3,85 prosent.

Noreg foreslo på årsmøta i 2007, 2008, 2009 eit forbod mot direktefiske av uer i Norskehavet, i tråd med den vitskapelege rådgevinga frå ICES. Noreg fekk ikkje tilslutning til forslaga, og det vart fastsett kvotar på 14 500 tonn i 2008, 10 500 tonn i 2009 og 8600 tonn i 2010.

Før årsmøtet i 2010 fremma Noreg igjen eit forslag om forbod på direktefiske av uer i Norskehavet. Det viste seg nok ein gong at det ikkje var mogleg å få kvalifert tilslutning til forslaget. Russland fremma under årsmøtet eit forslag om ein kvote på 8600 tonn og ein fangstperiode frå 15. august til 30. november, men dei gjekk med på å redusere kvoten til 7900 tonn. For å unngå ein situasjon med eit uregulert fiske, støtta Noreg forslaget.

Noreg, EU, Færøyane, Island og Russland har inngått ein avtale om forvaltninga av norsk vårgytande sild for 2011 i tråd med den langsiktige forvaltningsplanen. Avtalen tilseier ei vidareføring av NEAFC-reguleringa, der dei nasjonale kvotane kan fiskast i NEAFC-reguleringsområde. Total-

kvoten i 2011 er på 988 000 tonn. Dette er ein nedgang på 495 000 tonn frå 2010. Den norske delen på 61 prosent ligg fast og utgjer 602 680 tonn, mot 904 630 tonn i 2010.

På eit ekstraordinært årsmøte i NEAFC i 1999 vedtok partane for første gong ei regulering av fisket etter makrell i internasjonalt farvatn etter forslag frå Noreg, EU og Færøyanane, mot stemmene til Russland og Island. Kvoten for dette området vart for 2008 fastsett til 43 629 tonn og 57 884 tonn i 2009. Kvoten vart fordelt etter fastsette prosentar. Kyststatane får 50 prosent til fordeling, medan Russland og Island får høvesvis 47 prosent og 3 prosent. Kyststatane overførte 2500 tonn frå deira felleskvote til Russland i 2009.

Partane vart ikkje einige om ein trepartsavtale for 2010. I løpet av 2010 vart det halde heile seks forhandlingsrundar om forvaltning av makrell, utan at partane nærma seg nemneverdig. 2010 er det første året Island vart invitert til å delta på lik linje med dei opphavlege kyststatane i forhandlingane. Forhandlingane held fram i 2011. I 2010 vart det fastsett ei ad hoc-regulering av makrellfisket i NEAFC som mellom anna regulerer sonetilgangen til fiske av makrell i internasjonalt farvatn. Reguleringa er vidareført i 2011.

NEAFC har hatt ein prosess med sikte på å etablere eit forvaltningsregime for djuphavsressursane utanfor jurisdiksjonsområda til kyststatane. I 2004 vedtok NEAFC å redusere innsatsen i fisket etter djuphavsartar med 30 prosent. På årsmøtet i november 2006 var det semje om ein ytterlegare reduksjon av innsatsen med 5 prosent, slik at innsatsen vart sett til 65 prosent eller lågare i 2007. Dette er vidareført og gjeld framleis. Under årsmøtet i 2009 vart det vedteke ein kvote på arten orange roughy på 150 tonn for 2010 og 2011. Noreg er prinsipielt for eit nullfiske på denne arten, men støtta forslaget for å unngå eit uregulert fiske. Noreg har ikkje noko fiske på denne bestanden.

Under årsmøtet i 2010 vart det vedteke eit mellomlands forbod mot fiske av brugde (heile konvensjonsområdet) og håbrann (NEAFC-reguleringsområde). Samtidig er ICES bedt om å komme med rådgjeving som kan klargjere kva for ein regional fiskeriforvaltningsorganisasjon (RFMO) som har forvaltningsansvaret for dei ulike haiartane i Nordaust-Atlanteren.

På årsmøtet i 2005 tok Noreg opp spørsmål knytt til tapte og etterlatne garn i djuphavsviske. Som følgje av dette vart det vedteke eit mellomlands forbod mot fiske med garn på djupare vatn enn 200 meter inntil NEAFC har utvikla eit teknisk regelverk for garnfiske, mellom anna med

reglar om røkting av garn. Seinare er dette forbodet vidareført og gjeld også for 2011.

Områdeforvaltning

NEAFC vedtok i 2004 å stengje fem område for botntråling og faststående reiskapar, for perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007. Denne stenginga vart på årsmøtet i 2007 forlenga til å gjelde også i 2008. På årsmøtet i 2006 vart det vedteke å stengje ytterlegare fem område for botntråling og faststående reiskapar for å verne korallrev, og stenginga gjeld ut 2009.

På bakgrunn av tilråding frå ICES fremma Noreg eit forslag om å revidere dei stengde områda. Det norske forslaget vart behandla på eit ekstraordinært årsmøte i NEAFC i juli 2008, der Noreg foreslo at dei eksisterande verneområda med forbod mot botnfiske, oppretta i 2004, skulle opphevast og erstattast av fem nye område, tre større og to mindre.

Partane sende det norske forslaget vidare til ICES for vurdering. ICES tilrådde å halde fast på dei lukka områda med ein del justeringar, mellom anna utviding av områda.

Noreg fremma på årsmøtet i november i 2008 nytt forslag om lukking basert på rådgjevinga frå ICES, men sidan partane framleis ikkje hadde klart å førebu seg tilstrekkeleg til å ta standpunkt vart saka utsett, og dei eksisterande verneområda vart forlenga til 31. mars 2009. Noreg sitt reviderte forslag vart behandla på nytt i eit ekstraordinært møte i NEAFC i mars 2009. Forslaget vart vedteke med nokre mindre justeringar og avgjort gjennom postavstemming.

Under årsmøtet i 2009 vart det vedteke å utvide eit område stengd for botntråling på Hattonbanken og å stengje eit område for fiske på blålange utanfor Islands økonomiske sone. I tillegg vart det avgjort at eit forslag frå EU om utviding av dei stengde områda på den midtatlantiske ryggen skal sendast til ICES for vurdering.

Etter forslag frå Noreg vedtok årsmøtet i 2008 operasjonelle reglar for fiske i sårbare område. Desse reglane vart justerte under årsmøtet i 2009. Då vart grenseverdiane for samanstøyt med sårbare marine økosystem redusert frå 100 til 60 kg for korallar og frå 1000 kg til 800 kg for svamp per fangst. I reglane er det stilt strenge krav når det gjeld rapportering og plikt til å ha ein vitskapeleg inspektør om bord i nye område. Fartøy pliktar ved samanstøyt, uavhengig av område, å stoppe fisket, rapportere hendinga og flytte minst to nautiske mil frå staden med sårbare marine økosystem.

Alle tiltaka som er vedtekne om marine verneområde og botnfiskeri er element i NEAFC si oppfølging av fiskeriresolusjonen til FN frå 2006 og FAO sine retningslinjer om botnfiskeri, vedtekne i august 2008.

På årsmøtet i 2010 vart det teke initiativ til eit utvida samarbeid med OSPAR om områdeforvaltninga i Nordaust-Atlanteren, og å få til eit felles arbeidsmøte med NEAFC, OSPAR og CBD i 2011. Dette vert sett i samband med ei rapportering til FNs generalforsamling om oppfølginga frå NEAFC av FN-resolusjon 61/1050 og 64/72, som skal gjerast i løpet av våren 2011. Det er enno ikkje fastsett noko tidspunkt for eit slikt felles møte. Uavhengig av dette arbeider NEAFC-sekretariatet, PECMAS og kontraktspartane vidare med rapporteringa til FN. I september 2011 vil NEAFC og kontraktspartane delta på eit arbeidsmøte i FN om evalueringa til FN av oppfølginga av resolusjonane, frå dei regionale organisasjonane og dei enkelte statane.

Kontroll og handhevingsregimet

På årsmøtet i 2005 oppretta NEAFC for første gong ei såkalla svarteliste. Det vil seie ei liste over fartøy som ikkje har rett til å fiske i NEAFC sitt reguleringsområde eller som har motteke fisk frå slike fartøy. Med det nye regelverket er grunnlaget for å svarteliste fartøy betra. Reglane gjeld for fartøy som ikkje fører flagget til eitt av medlemslanda i NEAFC. Fram til 1. mai 2007 omfatta regelverket berre aktivitet i internasjonalt farvatn, men etter regelendringa gjeld det også aktivitet i medlemslanda sine økonomiske soner. Svartelista fartøy skal ikkje få løyve til å gå i hamn eller ta i mot sørvis eller forsyningar, føreta mannskapsbyte og liknande i hamnene til medlemslanda. På årsmøtet i 2007 vedtok NEAFC at fartøy som står på svartelistene til NAFO, CCAMLR og SEAFO og som ikkje er flagga i nokon av NEAFC-landa, skal inkluderas til svartelista til NEAFC. Det vart også vedteke at NEAFC skal sirkulere si svarteliste til desse organisasjonane.

NEAFC har, som første regionale fiskeriforvaltningsorganisasjon, etablert reglar for hamnstatskontroll (Scheme of Control and Enforcement) som har vist seg å vere eit effektivt verktøy i kampen mot ulovleg fiske. Det nye regelverket vart sett i kraft 1. mai 2007. NEAFC har også sett i verk eit omfattande opplegg for satellittovervaking av fiskeria i Nordaust-Atlanteren.

Under årsmøtet i 2009 vedtok NEAFC eit forbod mot utkast i NEAFCs reguleringsområde for dei viktigaste artane som vert regulerte av

NEAFC i anneks I A i kontroll og handhevingsregimet. Vedaket har formelt tredd i kraft 3. mars 2010. EU reserverte seg mot tilrådinga, og vedaket er difor ikkje bindande for EU.

Under årsmøtet i 2010 vart det berre gjort mindre justeringar i kontroll og handhevingsregimet.

Meir informasjon finst på NEAFC sine heimesider: <http://www.neafc.org/>

IWC og NAMMCO

IWC

Noreg er medlem av Den internasjonale kvalfangstkommissjonen, IWC, som regulerer fangst av større kvalartar. IWC vart oppretta for å sikre ei berekraftig forvaltning av kvalressursane, og Noreg deltek på årsmøta og andre møte om forvaltning av kval. I 1982 vedtok IWC eit totalforbod mot all kommersiell kvalfangst. Noreg har reservert seg mot dette forbodet, og er difor ikkje bunden av det. Frå 1994 til 2006 arbeidde IWC utan å lukkast med å få på plass eit revidert forvaltningsregime. Det var tanken at eit revidert forvaltningsregime skulle opne for kommersiell kvalfangst.

Hovudsaka i IWC er no diskusjonen om kva som skal vere IWC si oppgåve i framtida. Det er uklart om det kan bli semje om noko som helst. Noreg kan vanskeleg gå med på kompromiss som ikkje opnar for at IWC igjen tek til med å forvalte kvalressursane.

Forskarane i IWC har etablert spesielle prosedyrar for vurdering av dei ulike kvalbestandane og uttaket av dei. Kvotetrekningsmodellen, som er svært konservativ, er utvikla slik at han kan brukast til å rekne ut kvotar for alle bardekvalartar. Den norske kvoten vert fastsett på bakgrunn av det arbeidet som er gjort i IWC sin vitenskapskomité. For 2011 har Noreg fastsett ein norsk kvote på 1286 vågekval.

Under vitenskapskomiteen sitt møte i 2008 var det ein gjennomgang der all ny kunnskap (teljingar, genetiske data, etc.) vart oppsummert og diskutert. Den norske delegasjonen presenterte eit forslag til nytt bestandsestimat basert på teljingane for perioden 2002-2007. Det nye estimatet er 103 000 dyr for totalområdet, 79 000 for den austlege delen og 24 000 for Jan Mayen-området. Dette estimatet er veldig nær estimatet frå førre teljeperiode (107 000), men er noko meir usikkert. Det står att noko utrekningsarbeid for å redusere usikkerheita før estimatet kan godkjennast for bruk i IWC sin reviderte forvaltningsprosedyre, RMP. Punkttestimatet (103 000) er akseptert. Under diskusjonen av forslaget vart det

fremma ei liste med forslag til kva som bør gjerast før endeleg godkjenning. Modellen som vert brukt til å rekne ut usikkerheita til bestandsstorleiken, er tidlegare akseptert, men det ligg føre ei rekkje forslag til korleis han kan gjerast betre. Det nye bestandsestimatet vart endeleg godkjent på IWC sitt årsmøte i juni 2010.

Meir informasjon finst på IWC sine heimesider: <http://www.iwcoffice.org/>

NAMMCO

Den nordatlantiske sjøpattedyrkommissjonen, NAMMCO, vart etablert i 1992. Hovudoppgåva var å arbeide for vern og forvaltning av sjøpattedyr i Nord-Atlanteren basert på vitskaplege råd. Arbeidet er konsentrert om småkval, sel og kvalross, men studiane og samarbeidet omfattar òg dei store kvalartane. Noreg er saman med Færøyane, Grønland og Island medlem i kommissjonen. Danmark, Russland, Canada og Japan møter regelmessig som observatørar, og Canada og Russland tek aktivt del i arbeidet i arbeidsgrupper.

NAMMCO har lukkast godt i arbeidet med å forbetre jaktmetodar, eit arbeid som har interesse langt utover medlemslanda i NAMMCO. Representantar frå alle dei nordiske landa, Russland, Japan, Canada og USA deltek i dette arbeidet. Resultata gjev grunnlag for å forbetre jaktmetodane og setje nye standardar for jakt på sjøpattedyr.

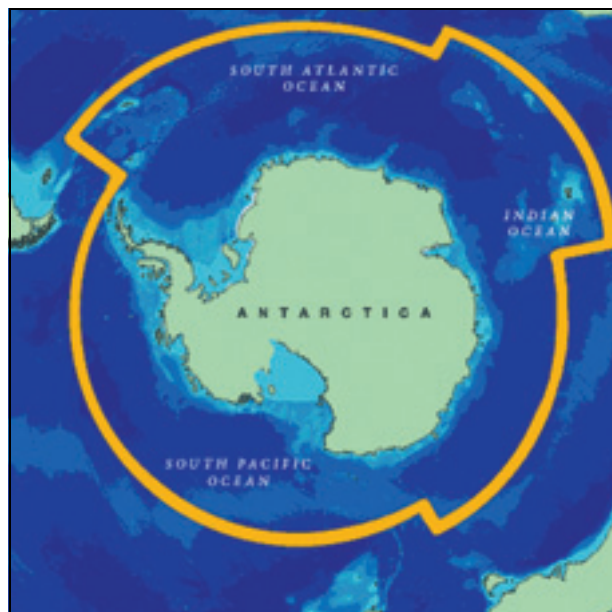
NAMMCO sin vitskapskomité driv forskning på sjøpattedyr i Nord-Atlanteren.

Arbeidet med å utvikle fleirbestandsmodellar går sakte fordi ein ventar på framdrift i nasjonale forskingsprosjekt. Dette arbeidet er viktig for forvaltninga av dei marine ressursane, og Noreg går inn for at NAMMCO skal prioritere arbeidet med økosystembasert tilnærming til forvaltning av sjøpattedyra i våre havområde.

Meir informasjon finst på NAMMCO sine heimesider: <http://www.nammco.no/>

CCAMLR

Kommissjonen for bevaring av marine levande ressursar i Antarktis, CCAMLR, vart oppretta i 1981 med Noreg som ein av grunnleggjarane. Målet om «å bevare dei levande marine ressursane» er i konvensjonen definert slik at det omfattar rasjonell utnytting. I starten vart CCAMLR omtala som krill-konvensjonen. Utanom fisket etter krill føregår det eit direkte fiske etter antarktisk tannfisk, patagonisk tannfisk og makrell-isfisk i området.

Figur 3.4 CCAMLR sitt konvensjonsområde.

CCAMLR vedtek årleg tilrådingar om totalkvotar for dei ulike artane i konvensjonsområdet, som utgjer det meste av Sørishavet. CCAMLR deler ikkje totalkvotane mellom dei enkelte medlemmane. Det er såleis ope for eit «olympisk» fiske, der alle fiskar inntil fisket vert stogga når totalkvotane er tekne. Kvotane er likevel delt på fleire mindre underområde. Formålet med det er å hente inn informasjon frå nærast heile området gjennom å spreie fangstane.

Noreg fastsette 13. mars 1998 ei føresegn om regulering av fiske med norske fartøy i Antarktis (CCAMLR-området). Føresegna gjeld for norske statsborgarar og personar busette i Noreg som driv fiske med norske fartøy i havområda på den sørlege halvkula, som er underlagt konvensjonen av 20. mai 1980 for bevaring av levande marine ressursar i Antarktis. Det er forbod mot å drive fiske utan at det er innhenta løyve frå norske styresmakter. Alt fiske med norske fartøy skal gjennomførast med vitskaplege observatørar frå andre CCAMLR-partar om bord. På dette viset hjelper fiskefartøya til med innsamling av data som kan nyttast av CCAMLR sin vitskapskomite.

Det er innført eit fangstdokumentasjonssystem for å overvake internasjonal handel og vise at patagonisk tannfisk som vert importert til eit medlem av organisasjonen, er fanga i samsvar med CCAMLRs regelverk eller teken utanfor CCAMLR-området. Det skjer ei kontinuerleg evaluering for å betre systemet og tette eventuelle smothol. Noreg sette i verk dette systemet i mars

2000. Noreg har dei siste åra ikkje hatt fartøy i fisket etter patagonsk tannfisk.

Det er store krillressursar i Sørishavet. Ein reknar biomassen til 60 millionar tonn i eit statistisk avgrensa område der det vert fiska i dag. I dette området er det tilrådd ein fangst på 5,61 millionar tonn. For å gjennomføre den tilrådde fangsten er det eit vilkår at det vert oppretta område for forvaltninga som har mindre geografisk utstrekning enn dei fire underområda. Den maksimale fangsten for heile område 48 er delt på mindre kvotar i dei statistiske underområda 48.1 – 48.4, og samla må ikkje fangsten utgjere meir enn 620 000 tonn inntil desse særlege forvaltningsområda er etablerte. Dei siste åra har totalfangsten vore mellom 100 000 og 250 000 tonn. Dei norske fartøya har stått for om lag halvparten av dette For sesongen 2010/2011 (1. desember 2010 – 30. november 2011) har Noreg meldt på tre fartøy for krillfiske i CCAMLR. Noreg har gjort avtale om vitenskapleg observasjon av dette fisket med andre land.

Noreg deltok på CCAMLR sitt årsmøte i 2010. Estimata for ulovleg, urapportert og uregulert fiske er usikre, men det er teikn som tyder på at omfanget no er monaleg mindre enn for få år sidan. Nye tiltak vedtekne dei siste åra er særskilde tiltak for vern av sårbare marine økosystem. Her må det gjerast ei vitenskapleg vurdering av korleis fiske med reiskapar som kjem i kontakt med botnen, verkar på slike økosystem. Fartøy som fiskar med slike reiskapar må flytte seg og melde frå om dei kjem i kontakt med sårbare habitat under fisket. Fleire nye tiltak med særleg omsyn til sårbare økosystem er på plass for å svare til krava om vern i FN-fiskeriresolusjonen 61/105 frå 2006.

Meir informasjon finst på CCAMLRs heimesider: <http://www.ccamlr.org/>

ICCAT

Den internasjonale kommisjonen for bevaring av atlantisk tunfisk, ICCAT, vart etablert i 1969. Denne regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonen har ansvar for bevaring og forvaltning av tunfisk og tunfiskliknande artar i Atlanterhavet og Middelhavet. ICCAT har 48 partar (medrekna EU som ein part). Organisasjonen sitt kompetanseområde omfattar omkring 30 artar, mellom anna makrellstørje som særleg i 1950-åra vart fiska i store kvanta langs norskekysten. Overfiske har ført til ein kraftig reduksjon i bestanden og førekomstane i våre farvatn er i dag nærast ikkjeeksisterande.

Frå slutten av 1990-talet tyda førekomststar av makrellstørje i norske farvatn på at bestanden

kunne komme til å ta opp att sitt gamle beitevanndringsmønster og igjen bli tilgjengeleg for fiske i norske farvatn. Som følgje av dette møtte Noreg som observatør i ICCAT frå 1998 til 2003. I tråd med våre havrettslege plikter til samarbeid med dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane som forvaltar bestandar som opptrer i våre farvatn og for å sikre oss høve til eit framtidig fiske på makrellstørje, vart Noreg medlem av ICCAT i 2004. Formålet med den norske deltakinga har i første rekkje vore å søkje å bidra til ei forvaltning som sikrar gjenoppbygging av makrellstørjebestanden i det austlege Atlanterhavet. Deltakinga i ICCAT er også viktig for Noreg fordi organisasjonen spelar ei aktiv rolle internasjonalt når det gjeld utforming av regelverk.

ICCAT fastset kvotar for periodar på fire år. I samband med kvotefastsettinga for perioden 2007-2010 fekk Noreg for første gong forhandla fram ein kyststatskvote på austleg makrellstørje (bestandskomponent som dekkjer Middelhavet og det austlege Atlanterhav) som gjenspeglar ein fast del.

På årsmøtet i 2006 vedtok ICCAT ein gjenoppbyggingsplan for austleg makrellstørje som etablerer eit omfattande kontrollregime og tilhøyrande forvaltningstiltak. Men TAC vart sett dobbelt så høgt som tilrådd av ICCAT sin vitenskapskomité. Gjenoppbyggingsplanen har vore revidert kvart einaste år sidan 2006. Revisjonane har medført ein gradvis reduksjon av TAC, men denne har heile tida lege på eit høgt nivå. Kombinert med manglande oppfølging av kontrolltiltaka i planen har bestandssituasjonen for makrellstørje vorte stadig dårlegare. På årsmøtet i 2009 vart det vedteken ei rekkje nye tiltak for å betre forvaltninga, inkludert ein 40 prosent reduksjon i TAC som vart sett til 13 500 tonn. Dette var likevel høgare enn rådet frå vitenskapskomiteen på 8500 tonn. For 2011 vedtok årsmøtet ein TAC på 12 900 tonn. Dette kvotenivået tok utgangspunkt i eit mål om å nå eit berekraftig bestandsnivå innan 2022 med 60 prosent sannsyn.

Den reviderte gjenoppbyggingsplanen for 2011 inneheldt også ei endring av fordelinga av totalkvoten på partane. Endringa vart drøfta verken i den kompetente forvaltningskomiteen i ICCAT eller i plenum, og endringa vart heller ikkje omtalt då forslaget om den reviderte planen vart framlagt. På grunn av manglande innsyn i avgjerdsprosessen, har Noreg på prinsipielt grunnlag reservert seg mot den reviderte planen. På bakgrunn av bestandssituasjonen har Noreg sidan 2007 fastsett forbod mot fiske og landing av makrellstørje i norske og internasjonalt farvatn.

Figur 3.5 SEAFO sitt konvensjonsområde

ICCAT har òg forvaltningsansvar for pelagiske haiartar i heile konvensjonsområdet, inkludert i NEAFC-området og i område under norsk fiskerijurisdiksjon. ICCAT har dei siste åra vedteke reguleringar av fleire haiartar, men førebels ikkje av nokon artar som normalt finst i våre farvatn. Reguleringane omfattar påbod om utkast og Noreg har derfor reservert seg mot desse. For-

valtninga av hai vert drøfta i ein eigen underkomite (Panel 4) som Noreg til no ikkje har vore medlem av. For betre å sikre norske interesser, tek ein frå norsk side sikte på å melde seg inn i den aktuelle komiteen på neste årsmøte.

Meir informasjon finst på ICCAT sine heimesider: <http://www.iccat.int/>

SEAFO

Den søraustatlantiske fiskeriorganisasjonen, SEAFO, vart etablert 20. april 2001 og har sitt hovudsete i Namibia.

Det overordna målet til SEAFO-konvensjonen er langsiktig bevaring og berekraftig bruk av marine ressursar i Sør-Aust-Atlanteren. Partane pliktar å innføre tiltak som skal sikre ein langsiktig berekraftig bruk av fiskeressursane i konvensjonsområdet. Konvensjonsområdet er avgrensa til det opne hav, og omfattar såleis ikkje dei økonomiske sonene til kyststatane i området.

SEAFO-konvensjonen vart underteikna av dei fire kyststatane Angola, Namibia, Storbritannia (på vegne av St. Helena) og Sør-Afrika, og dessutan EU, Island, Noreg, Sør-Korea og USA. Noreg ratifiserte konvensjonen 12. februar 2003. Konvensjonen er elles ratifisert av Angola, Japan, Namibia, Sør-Afrika og EU-kommisjonen. SEAFO-konvensjonen tok til å gjelde 13. april 2003.

Dei norske kommersielle interessene i SEAFO-området er relativt små. Kartlegginga av fiskeripotensialet er mangelfull, og det er såleis vanskeleg å vurdere kva for interesser norske fiskarar kan få i området i framtida. Ein viktig grunn til at Noreg ratifiserte SEAFO-konvensjonen er at Noreg prinsipielt er ein sterk tilhengar av regionalt samarbeid om felles fiskeriressursar, og at Noreg også deltek aktivt i ei rekkje andre regionale fiskeriorganisasjonar. Norsk deltaking i SEAFO kan både gje innsyn i statspraksisen i området og høve til å påverke den. Vidare vil Noreg sitt bistandsengasjement i regionen kunne styrkjast ved å delta i SEAFO.

Som vi veit vert UUU-fartøy svartelista av regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonar, og Noreg har no gjort opptaket til ein prosess som skaper ei global svarteliste ved at dei regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonane godkjenner svartelistene til kvarandre. På årsmøtet i SEAFO i oktober 2007 vart det bestemt at SEAFO skal godkjenne listene frå CCAMLR, NAFO og NEAFC. Systemet for hamnestatskontroll i SEAFO inkluderer no utpeiking av spesielle hamner, etablering av eit SEAFO-register over slike hamner, krav om notifi-sering før ein kjem til hamna, forbod mot mottak av UUU-fangstar, inspeksjonsprosedyrar og krav om utfylling av ein harmonisert inspeksjonsrapport.

På møtet i 2010 vedtok SEAFO nye tiltak for vern av sårbare marine økosystem. Her må det gjerast ei vitskapleg vurdering av korleis fiske med reiskapar som kjem i kontakt med botnen, verkar på slike økosystem. Fartøy som fiskar med slike reiskapar må flytte seg og melde frå om dei kjem i kontakt med sårbare habitat under fisket. Fleire nye tiltak med særleg omsyn til å verne område med sårbare økosystem er på plass for å svare til krava i FN-fiskeriresolusjonen 61/105 frå 2006.

Noreg har hatt presidentskapet i SEAFO dei siste to åra. SEAFO har i 2010 hatt ei ekstern evaluering av organisasjonen, som viser at SEAFO no fungerer godt etter føresetnadene.

Meir informasjon finst på heimesidene til SEAFO: <http://www.seafo.org>

Del III
Bestandsutrekning, rådgjeving,
tilstandsrapportar og langsiktige
forvaltingsplanar

4 Bestandsutrekning, rådgjeving, tilstandsrapportar og langsiktige forvaltingsplanar

I dette kapitlet er det først ei kort oversikt over metodar for å måle fiskebestandar i felten, utrekningssverktøy (modellar), forvaltingsplanar, rådgjeving og dei såkalla referansepunkta. Deretter vert det gjort greie for tilstanden til dei viktigaste fiskebestandane som Noreg deler med andre land, i tillegg til tilrådd TAC, avtalt TAC og fangstar. Til sist kjem ein omtale av dei langsiktige forvaltingsplanane som Noreg har vedteke saman med andre land.

4.1 Bestandsutrekning og rådgjeving

4.1.1 Bestandsutrekning

Bestandsutrekning («assessment») inneber vanlegvis å kombinere tilgjengeleg informasjon frå fangststatistikk og data frå vitskaplege tokt. Ved hjelp av ulike matematiske modellar reknar ein ut kor stor bestanden er i dag ved å sjå på kor store årsklassane var i fjor, og så trekkje frå dei individa som har døydd på grunn av fiske og naturleg død (blitt etne av andre, sjukdom, matmangel, alderdom) i løpet av året. Dei viktigaste datakjeldene i slike modellar er

- fangststatistikk med stikkprøver av alderssamansetjing (skal fortelje kor mykje som er blitt fiska i løpet av året av dei ulike årsklassane)
- toktdata (fortel om relative endringar i talet på fisk i kvar aldersgruppe i forhold til året før)

Fangststatistikk

Det er viktig å halde oversikt over kor mange individ som vert tekne ut av ein bestand. I nokre tilfelle kan ein sjå om bestanden veks eller minkar ved å samanlikne kor stor fiskeinnsats som ligg bak kvart tonn med fanga fisk frå år til år. Fisket gjev forskarane opplysningar om når, kvar, kva artar og kor mykje det vert fiska. Det er viktig informasjon som vert mata inn i modellane til forskarane. Desse opplysningane må difor vere så nøyaktige som mogleg.

Toktdata

Havforskningsinstituttet brukar vanlegvis fleire ulike metodar for å måle mengda av fisk i havet:

- ekkolodd/akustikk
- trål
- måling av eggproduksjon
- merking/gjenfangst av fisk

Akustisk mengdemåling

Metoden baserer seg på at objekt i havet reflekterer lyd (ekko). Styrken, tidslengda, og forholdet mellom styrken ved ulike lydfrekvensar på ekkot frå ein fisk eller fiskestim er avhengig av art og storleik på fisken, og av kor stor og tett stimen er. Desse samanhengane er etter kvart vorte rimeleg godt fastlagde gjennom eksperimentelle og kontrollerte målingar. Ved å måle og lagre ekkostyrke og ekkotidslengd langs kurslinjene og observere kva slags artar og storleikar som medverkar til dei akustiske målingane ved å ta prøver (trålfangstar), kan ein rekne ut kva slags fisketettleik, art og storleik ekkomålingane svarar til. Dei akustiske målingane og analysane vert utførte i LSSS (Large scale survey system), eit relativt nytt system som er utvikla av Havforskningsinstituttet og som etter kvart vert teke i bruk rundt om i verda.

Botntrål

Talet på fisk i kvar botntrålfangst vert rekna om til fisketettleik (tal per flateining) ved å dividere på det arealet botntrålen har fiska over. Ved å ta eit stort tal trålstasjonar fordelt i heile utbreiingsområdet til bestanden, får ein fram ei fordeling basert på trålfangst per arealeining. Talet på fisk i kvar arts- og storleiksgruppe vert justert basert på kunnskap vunnen gjennom eksperiment, om kor mange fisk som vil vike unna trålen eller som vil sleppe gjennom maskene på trålen.

Måling av eggproduksjonen

Metoden her kan kortfatta skisserast slik: Når ein veit kor mange egg som er gytt og kor mange egg ein hofisk gyt, kan ein finne ut kor mange hofisk som har gytt. Feltdelen, eller mengdemålinga av egg, er i hovudsak lik botntrålmotodikken. Med planktonhåv tek ein eit stort tal håvtrekk fordelt i heile gyteområdet. Fangstane av egg vert rekna om til eggteittleik (tal per flateining). Multiplisert med tilhøyrande areal og justert for alderen til egga, får vi så totalt tal på egg gytt per dag. Gyteområdet vert dekkja fleire gonger i løpet av gytasesongen. Når eggmengdene frå kvar dekking vert summerte over heile gytasesongen, får vi det totale talet på gyttte egg.

Talet på egg som eit individ gyt er avhengig av art og storleik. Store hoer gyt fleire (og større) egg enn små hoer. Samanhengen er fastlagt, og talet på egg per gram hofisk er talfesta. Total mengd gyttte egg, dividert med talet på egg per gram hofisk, gjev til slutt vekta eller biomassen til gytebestanden av hofisk. Prøvetaking syner kor mykje hannfisk og hofisk det er i gytebestanden. Vanlegvis er dette forholdet nær 1:1.

Merkeforsøk

I si aller enklaste form kan formelverket som vert nytta skisserast slik:

Talet på fisk i bestanden/talet på merkte fisk =
Talet på fisk i fangst/talet på merkte fisk i fangst.

Dersom ein held greie på kor mange merke som vert sette ut, kor mange merke som vert funne att og kor mange fisk som vert fanga, kan ein ved hjelp av denne formelen rekne ut mengda av fisk i bestanden.

4.1.2 Metodar for utrekning av bestandsstorleik

Bestandsutrekning inneber som nemnt å kombinere tilgjengeleg informasjon frå fisket, data frå tokt der relative bestandsendringar vert observert, og beskatningsgraden (fisketrykket). Utfallet er grunnlag for rådgjeving om fiskekvotar, og er elles viktig for meir grunnleggjande forskning på tilhøve som avgjer storleiken på bestanden, rekruttering osv.

For dei fleste bestandar av interesse for Noreg vert desse utrekningane gjort i samarbeid med forskarar frå fleire land i arbeidsgrupper innanfor Det internasjonale råd for havforskning, ICES. Utrekningsverktøyet er matematiske modellar. Det finst ei rekkje slike modellar, og dette er eit

forskningsfelt i rask utvikling. Valet av modell vil avhenge av eigenskapane til bestanden og kva slags data som er tilgjengelege. I Noreg brukar ein hovudsakleg modellar der føresetnaden er at både fangstane og toktdata ligg føre som tal på fisk fordelt på alder. Medan talet på fisk i fangstane er eit absolutt tal, er talet på fisk målt på tokt eit relativt tal; ein indeks. Det gjer at målingane kan knytast til årsklassar, og at kvar årsklasse kan følgjast over tid.

For somme artar brukar vi ikkje metodikk basert på fangststatistikk. I våre farvatn gjeld det først og fremst lodda. Her brukar ein den akustiske målinga av bestanden som eit absolutt mål for bestandsstorleiken, og nyttar så modellar som tek omsyn til at den naturlege dødsraten mellom målinga og gytetidspunktet vil variere med kor mykje torsk og andre rovdyr som er i området, som basis for rådgjevinga om kvotar.

For mange artar i våre farvatn har ein berre data og relevant informasjon frå fiskeria å støtte seg til når bestandsstorleiken skal estimerast og evaluerast. Rett kvantifisering av kor stor fiskeinnsats (inkl. endring av effektivitet) som ligg til grunn for eit rapportert fangstkvantum er eit naudsynt forskingsområde framover for å kunne relatere fiskeridata til bestandsstorleik på ein påliteleg måte.

4.1.3 Forvaltingsmålsettingar og rådgjeving

Det er naturen som set grenser for kor mykje som kan haustast av ein fiskebestand. Innanfor denne avgrensinga er det like fullt mange alternative måtar å nytte ressursen på, avhengig av kva slags mål ein har. Vi snakkar her om ulike forvaltingsmålsettingar nedfelt i forvaltingsplanar. Desse kan vere tidsavgrensa eller permanente. Ein permanent plan kan til dømes vere å fiske med ein gitt utnyttingsgrad. Ein tidsavgrensa plan kan til dømes ta sikte på å byggje opp att ein bestand til eit visst nivå. I begge tilfelle bør det vere mogleg å revidere planen undervegs.

For forvaltingsmålsettingar og haustingsreglar er berekraft ei grunnleggjande norm. Optimal ressursutnytting og stabilitet er andre kriterium det er rimeleg å ta omsyn til. For å kunne vurdere utnyttingsgrad og bestand i forhold til slike kriterium, er det utvikla biologiske referansepunkt. Tradisjonelt har desse vore nytta i forvaltingsrådgjeving både som grenseverdier og målverdier. Nedanfor er det eit oversyn over dei vanlegaste referansepunkta og kva dei tyder, men først er det nødvendig å forklare enkelte vanlege, faglege omgrep.

Tabell 4.1 Samanheng mellom dødsrate og prosent av bestandsstorleik ved starten av året

Dødsrate	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,5	2,0
Prosent av bestandsstorleik ved starten av året	9,5	18,1	25,9	33,0	39,3	45,1	50,3	55,1	59,3	63,2	77,7	86,5

Total dødsrate (Z) i ein fiskebestand vert delt opp i naturleg dødsrate (M) og fiskedødsrate (F). Fiskedødsraten skal omfatte den delen som skuldast fisket. I praksis vil det like fullt vere vanskeleg å få mål på utkast og død som kjem av kontakt med fiskereiskapar, slik at fiskedødsraten i bestandsutrekningar som regel berre omfattar ilandført registrert fangst. Naturleg dødsrate omfattar då all annan død. Forskarane nyttar «momentane» dødsrater. Ettersom talverdien som oftast ligg mellom 0 og 1, til dømes 0,5, vert dette lett oppfatta som prosent, slik at 0,5 skulle bety 50 prosent død. I praksis er tilhøvet slik at dødsraten ofte kan overstige 1 utan at dette betyr 100 prosent død. Dette kjem av at talet står i høve til det gjennomsnittlege talet på fisk til stades gjennom perioden ein nyttar (t.d. eit år), og ikkje til talet ved starten av perioden. Samanhengen er vist i tabell 4.1.

I forvaltningssamheng er det som regel berre fiskedødsrate som vert presentert. Naturleg død kjem i tillegg til dette. Ein fordel ved å bruke «momentane» dødsrate, er at dette ofte er tilnærma proporsjonalt med fangsttinsatsen. Ei dobling av fangsttinsatsen tilsvarar omtrent ei dobling av fiskedødsraten.

Eit haustings- eller utnyttingsmønster syner korleis haustinga/utnyttinga er fordelt på kvar aldersgruppe. Dette vil mellom anna vere avhengig av reiskapsseleksjon. Som regel vil utnyttinga vere lågare for ung fisk enn for eldre. Utnyttingsmønsteret er uavhengig av utnyttingsgrad (fiskedødsrate), og refererer berre til det relative tilhøvet mellom aldersgruppene. Endringar i utnyttingsmønsteret kan ha stor innverknad på langtidsutbyttet.

Referansepunkt dannar grunnlag for rådgjeving om fiskekvoter

I forvaltninga nyttar ein ulike referansepunkt for å talfeste kritiske verdiar for fiskedødsrate og gytebestandsbiomasse. Det finst to hovudgrupper av slike referansepunkt: Føre-var-referansepunkt og referansepunkt knytta til maksimalt berekraftig utbytte (MSY). I kapittel 4.1.4 vert det gjort greie for korleis desse referansepunkta inngår i dagens

rådgjeving frå ICES. Under følgjer litt bakgrunn for korleis desse punkta vert rekna ut.

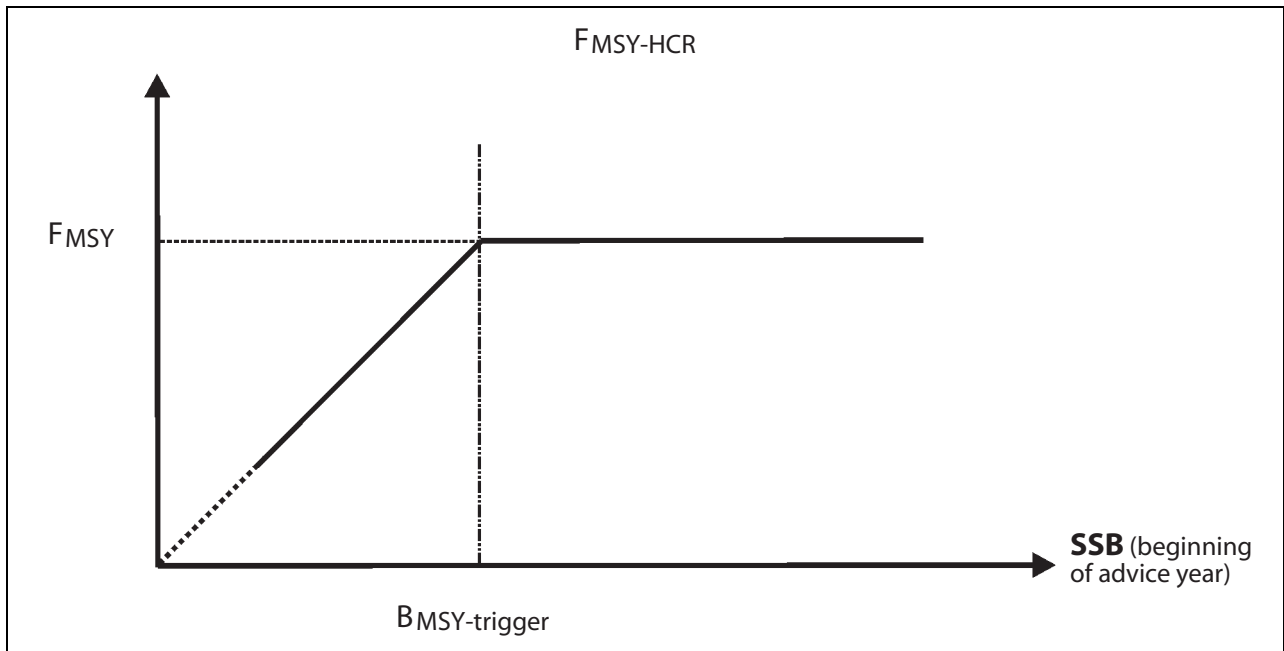
Føre-var-referansepunkt

Føre-var-prinsippet (eller føre-var-tilnærminga) i forvaltning av naturressursar er nedfelt i fleire internasjonale konvensjonar etter Rio-konferansen i 1992. Sidan 1998 har ICES definert og talfesta føre-var-referansepunkt for dei fleste bestandane. Referansepunkta omfattar både utnyttingsgrad (fiskedødsrate) og storleik på gytebestanden.

Berekraftige fiskeri er eit sentralt omgrep i dei før nemnde internasjonale konvensjonane. Ut frå det langsiktige aspektet som ligg i dette, og ut frå den historiske erfaringa med forvaltning av fiskebestandar, er fiskedødsraten rekna som eit viktig kriterium for føre-var-forvaltning. Ein vil sikre seg mot at bestanden vert utsett for ein fiskedød som på lengre sikt kan føre til samanbrot i bestanden. Ut frå historiske bestandsdata og enkle føresetnader om samanhengen mellom gytebestand og rekruttering, har ein for kvar bestand prøvd å definere ei nedre grense for gytebestanden (B_{lim}), der det er stor risiko for dårleg rekruttering om gytebestanden kjem under denne grensa. Tilsvarende er det definert ei øvre grense for fiskedødsraten (F_{lim}) som, dersom ho vert overskriden over lengre tid, svært sannsynleg vil føre bestanden ned på eit nivå der rekrutteringa er venta å verte dårleg.

Når ein tek omsyn til uvisse i bestandsvurderingane, krev ei føre-var-forvaltning at det vert lagt inn ein tryggleiksmargin i høve til desse «absolute» grensene. Ei føre-var-grense for gytebestanden (B_{pa})¹ må difor vere noko høgare enn B_{lim} , og ei føre-var-grense for fiskedødsraten (F_{pa}) må vere noko lågare enn F_{lim} . Denne tryggleiksmarginen vil altså avhenge av presisjonen i bestandsutrekninga og graden av naturleg variasjon i bestanden. F_{pa} kan sjåast som den høgaste fiskedødsraten som vil vere i samsvar med ei føre-var-forvaltning, men er også knytt til om ho er berekraftig. B_{pa} er først og fremst ei tiltaksgrense.

¹ pa = precautionary approach = føre var

Figur 4.1 MSY-tilnærming vist i haustingsregel

Dersom gytebestanden er lågare enn B_{pa} , bør ein ta det som ei åtvaring og setje inn ekstra tiltak for å få bestanden opp igjen på eit tryggare nivå.

ICES bruker no omgrepet å «hauste på ein ikkje berekraftig måte» i dei tilfella der fiskedødsraten er for høg. I dei tilfella der fiskedødsraten er over F_{pa} , men under F_{lim} , er omgrepet at «det er risiko for at bestanden ikkje er hausta berekraftig». Når fiskedødsraten er under F_{pa} , seier ein at «haustinga er berekraftig». Vidare, når det gjeld gytebestanden, seier ICES at om bestanden er i god forfatning og over B_{pa} , har den «god reproduksjonsevne». Om bestanden er under B_{pa} , men over B_{lim} , heiter det at den har «risiko for sviktande reproduksjonsevne», og til sist, om bestanden er i dårleg forfatning og under B_{lim} , har den «sviktande reproduksjonsevne».

Referansepunkt knytta til maksimalt berekraftig utbytte (MSY – Maximum Sustainable Yield)

MSY-konseptet har tidlegare vore brukt innan fiskeriforvaltninga og statusen til omgrepet vart styrka i 2002 i Johannesburg-erklæringa. Maksimalt berekraftig utbytte (MSY) er eit omgrep som har som mål å sikre høgast mogleg utbytte over lang tid av ein bestand. I praksis er MSY bestemt av vekstrate, naturleg dødsrate og reproduksjonsrate i bestanden. Desse retningslinene gjeld for ein MSY-basert tilnærming:

- Det må fastsetjast referansepunkt som avgrensar kva for gytebestand som vil produsere MSY.
- Fiskedøden må ikkje overstige den fiskedødsraten som fremmar MSY.
- Den biomassen som fremmar MSY kan brukast som eit mål for gjenoppbygging for ein overfiska bestand.

Føre-var-tilnærminga er eit nødvendig, men ikkje tilstrekkeleg vilkår for MSY. Populasjonar må oppretthaldast innanfor sikre biologiske grenser etter føre-var-prinsippet for å gjere MSY mogleg. Manglande vitenskapleg informasjon skal ikkje vere ei årsaking for å utsetje forvaltning som opprettheld bestandar innanfor sikre biologiske grenser og/eller sinkar gjennomføring av ein strategi for å oppnå MSY.

Fiskeria påverkar fiskebestandane gjennom fiskedødsrate (F) brukt på bestanden. Produksjon i ein fiskebestand er summen av vekta til populasjonen (biomasse) tillagt rekruttering og vekst og fråtrekk av tap frå naturleg død. Produksjonen kan vere svært variabel, men i gjennomsnitt heng han saman med storleiken på bestanden (ofte uttrykt som biomasse av gytebestanden eller SSB) som igjen er avhengig av F. Det vil seie at for kvart nivå av F er det ein langtids gjennomsnittleg produksjon og bestandsstorleik. Samanhengen mellom F, produksjon og bestandsstorleik vert kalla produksjonsfunksjonen. Produksjonen er

den fangst ein kan hauste utan at bestandsstorleiken endrar seg. Toppen på denne produksjonsfunksjonen er MSY og den fiskedødsraten som fremmar denne toppen over tid, vert kalla F_{MSY} .

Fiskedødsraten (F) er den einaste variabelen i produksjonsfunksjonen som kan kontrollerast direkte ved fiskeriforvaltning. Berre gjennom F kan forvaltning av fiskeria kontrollere storleiken på gytebestanden, men han er også utsett for naturleg variasjon som frå år til år kan overstige påverknad av F . Å hauste ein konstant fangst på MSY er ikkje eit berekraftig val sidan MSY er eit langtidsgjennomsnitt. Det maksimale konstante utbyttet som kan takast er vesentleg lågare enn MSY.

I ICES ser ein at innan fiskeriforvaltning er det fleire ulike karakteristika for fiskebestandar som varierer, og informasjonen tilgjengeleg for dei forskjellige bestandane varierer òg. Difor har ICES delt bestandane inn i tre ulike kategoriar som dette rammeverket vert brukt på. Det er langliva bestandar med bestandsestimat, kortliva bestandar med bestandsestimat og bestandar utan bestandsestimat. Det er litt ulik framgangsmåte mellom kategoriane for å bruke ICES sitt rammeverk. I det følgjande oppsummerer vi karakteristika for langliva bestandar med bestandsestimat som fleire av våre bestandar tilhøyrer.

For langliva bestandar med bestandsestimat baserer ICES MSY-tilnærminga på å halde fiskedødsraten på nivå med eller lågare enn F_{MSY} . Ved denne tilnærminga vert både fiskedødsrate og biomasse-referansepunkt nytta. Desse referansepunkta er F_{MSY} og $B_{MSY-trigger}$. B_{MSY} er ein tenkt verdi som bestandsstorleiken fluktuerte rundt når $F=F_{MSY}$. $B_{MSY-trigger}$ er eit biomassereferansepunkt i haustingsregelen som utløyser ein føre-var-respons. Denne responsen er å redusere fiskedøden for å styrkje bestanden si evne til å byggje seg opp att. Konseptet med $B_{MSY-trigger}$ er utvikla frå PA-referansepunktet B_{pa} som ICES har nytta som basis for fiskerirådgeving i meir enn eit tiår. B_{pa} er eit biomassenivå høgare enn der det er lågt sannsyn for svekka rekruttering.

ICES si MSY-tilnærming er nedfelt i haustingsreglar (HCR) av den typen som er framstilt i figur 4.1.

Som eit førsteval er $B_{MSY-trigger}$ sett til det same som B_{pa} når dette referansepunktet er tilgjengeleg, viss ikkje der er god basis for å bruke noko anna. Dersom det i framtida vert nok observasjonar av variasjon i SSB (biomasse av gytebestanden) ved fiske rundt F_{MSY} , bør $B_{MSY-trigger}$ revurderast til å samanfalle med dei lågare verdiane av gytebestandsstorleikar tilknytt MSY.

Revurderte verdier bør liggje høgare enn B_{pa} i dei fleste tilfella.

ICES sin MSY-haustingsregel (Figur 4.1) er utforma for å fremje gjenoppbygging av bestanden til det normale området av bestandsstorleikar som er knytt til MSY når bestanden er lågare enn dette (det vil seie når bestanden er lågare enn $B_{MSY-trigger}$). Sannsynet for og hastigheita på rehabiliteringa vert auka ved å redusere F når bestanden er lågare enn bestandsstorleikar knytt til fiske på F_{MSY} .

4.1.4 Rådgeving frå Det internasjonale råd for havforskning (ICES)

Rådgevinga frå ICES vart frå og med våren 2008 utarbeidd av den nye rådgjevande komiteen, ACOM. ACOM er sett saman av ein forskar frå kvart av dei 20 medlemslanda i ICES i tillegg til leiaren. ACOM er no ICES sin einaste rådgjevingsskomité for utarbeiding av vitskaplege råd for kyst-/havressursar og økosystem. ACOM baserer sitt arbeid og sine råd på ekspertgrupper som utfører dei vitskaplege analysane, kvalitetssikringsgrupper («review groups») som også bruker uavhengige medhjelparar og grupper som lagar utkast til råd (Advisory Drafting Groups). Alle desse gruppene får støtte og sekretærhjelp av ICES-sekretariatet i København.

For å gjere prosessane som fører fram til råda frå ICES så opne som mogleg, er det opna for at observatørar frå einskilde interesseorganisasjonar kan ta del i møta til ACOM og i møta til gruppene som lagar utkast til råd. Observatørar kan også ta del i arbeidet med kvalitetssikring av råda. Observatørane må godkjennast av dei einskilde nasjonale delegatane.

ACOM kjem med råd fleire gonger om året, men råda for bestandar som Noreg har interesser i kjem på to ulike tidspunkt – bestandar i Barentshavet (utanom lodde) og Nordsjøen i juni, og dei pelagiske bestandane makrell, NVG-sild, lodde og kolmule i oktober. Rådet for reker i Barentshavet og Skagerrak/Nordsjøen kjem utanom dei faste tidspunkta og vert vanlegvis gjevne i november.

Frå 2010 tok ICES MSY-omgrepet inn i si rådgeving. ICES gjev fiskeriråd som er konsistente med alminnelege internasjonale prinsipp for MSY, føre-var-tilnærming og økosystemtilnærming, medan det på same tid må svarast på spesielle behov frå forvaltingsorgan som ber om råd. Fiskeria som ICES gjev råd for har så langt ikkje generelt vore forvalta med MSY som målsetjing. Frå EU er det kome krav om at EUs fiskeri skal forvaltast etter MSY-prinsippet innan 2015, og dette gjer

at ICES sin rådgjeving utviklar seg i denne retning. Denne utviklinga omfattar planar for ein overgangsprozess for å oppnå full implementering av MSY-tilnærminga innan 2015.

Råda frå ICES var i 2010 tredelt for dei fleste bestandane. Det vart gitt sidestilte kvoteråd i tråd med MSY, gradvis overgang til MSY (MSY-transition), og i høve til ein vedteken forvaltingsplan som det er semje om. For mange av bestandane er rådet ved MSY-tilnærming og i høve til vedteke forvaltingsplanar om lag det same. For bestandane i Barentshavet vart råda frå ICES gjevne etter ein tidlegare modell som stod i høve til vedteke forvaltingsplanar.

Rådgjevinga frå ICES i 2011 vil skje etter følgjande retningslinjer:

1. For bestandar der det finst ein forvaltingsplan som er i tråd med føre-var-prinsippet og/eller MSY-tilnærminga, og som alle partar i forvaltninga er samde om, skal rådet gjevast i samsvar med denne planen.
2. Dersom det ikkje finst ein forvaltingsplan som alle partar er samde om, skal rådet gjevast på basis av MSY-tilnærminga eller i tråd med planane for overgang til ei slik tilnærming.
3. Dersom det ikkje ligg føre MSY-utrekningar for bestanden, må råda baserast på annan informasjon, til dømes trendar i bestandsmålingar og/eller fangstrater i kommersielt fiske.

I tillegg til råda er det ein omtale av tilstanden til bestanden, forvaltingsmål, opsjonstabell med konsekvensar av ulik utnytting, rådgjeving og dessutan tabellar og figurar som illustrerer historia til bestanden. Råda er offentlege og kan lesast på internettsida til ICES (<http://www.ices.dk>).

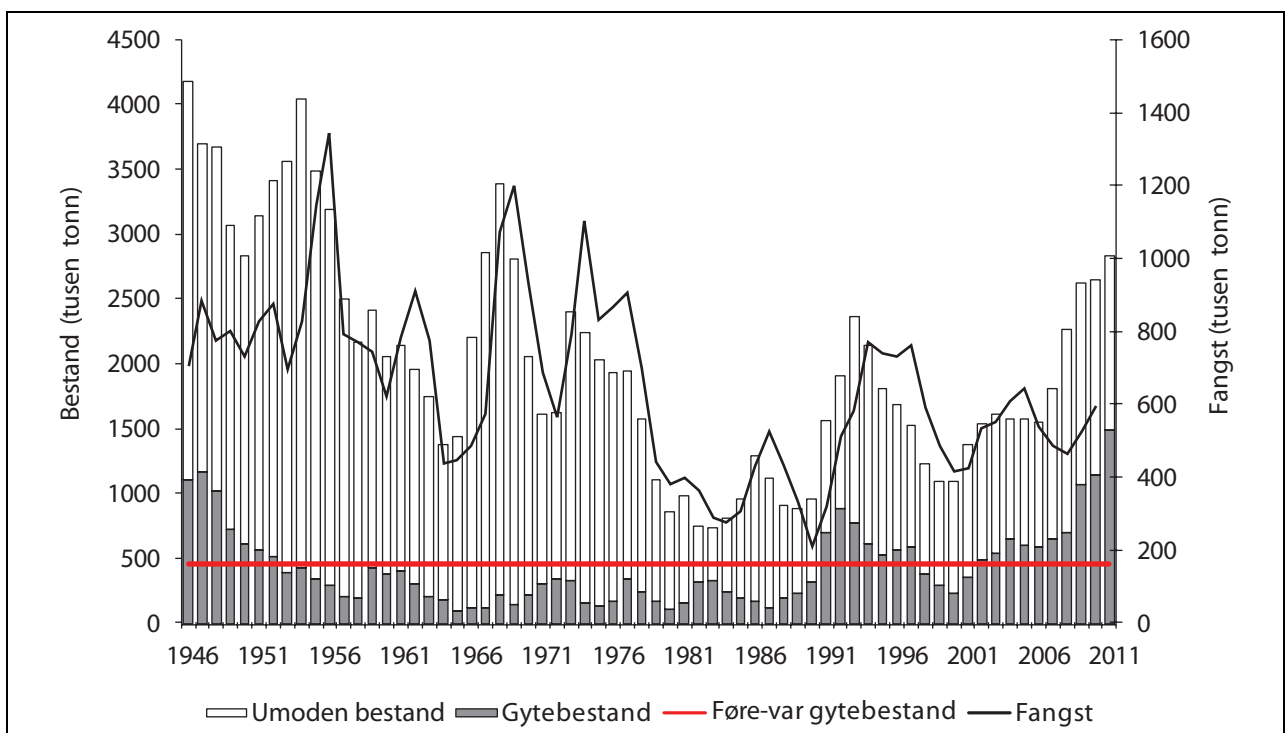
Havforskningsinstituttet omset rådgjevinga frå ICES til norsk, kommenterer og utdjuvar der det trengst, og legg alt ut på sin nettside (<http://www.imr.no>). Dette for at det ikkje skal vere tvil om kva som er ICES si vurdering og kva som er Havforskningsinstituttet si offisielle vurdering av bestandssituasjonen og råd til dei forvaltande styresmakter.

4.2 Tilstandsrapportar og rådgjeving for dei viktigaste fiskebestandane i norske farvatn

Noreg haustar i alt 2-3 millionar tonn årleg frå om lag 90 ulike bestandar til ein førstehandsverdi av 11-12 milliardar kroner. I dei neste kapitla skildrar vi dei økonomisk viktigaste bestandane.

4.2.1 Nordaust-arktisk torsk

Bestanden er utbreidd i heile Barentshavet opp til polarfronten. I første halvår er gytefisken (skrei) fordelt langs norskekysten, for det meste sør til

Figur 4.2 Utviklinga i bestand og fangst av nordaust-arktisk torsk 1946 – 2011

Tabell 4.2 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaust-arktisk torsk sidan 1996

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Ingen gevinst ved å auke F	746	700	732	572
1997	Godt under F_{med}	< 993	850	762	589
1998	$F < F_{med}$	514	654	593	386
1999	Minka F til under F_{pa}	360	480	485	293
2000	Auka SSB til over B_{pa} i 2001	110	390	415	240
2001	Høgt sannsyn for SSB > B_{pa} i 2003	263	395	426	355
2002	Minka F til under 0.25	181	395	535	496
2003	Minka F til under F_{pa}	305	395	552	547
2004	Minka F til under F_{pa}	398	486	606	655
2005	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	485	485	641	607
2006	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	471	471	538	595
2007	Minka F til under F_{pa} , ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	309	424	487	649
2008	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	409	430	464	704
2009	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	473	525	523	1070
2010	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	577,5	607		1145
2011	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til vern av kysttorsk og uer	703	703		1488 ¹

¹ Framskriving

Lofoten, men enkelte år finst skrei heilt sør til Stad.

Fisket

Gjennomsnittleg årsfangst sidan 1946 er 660 000 tonn. I perioden 1994-1998 var samla årleg fangst over 700 000 tonn, minka så til 415 000 tonn i 2000, og auka etter det gradvis til omlag 640 000 tonn i 2005 inkludert overfiske (Figur 4.2). Frå 2005 til 2008 gjekk fangsten ned frå om lag 640 000 tonn til ca 460 000 tonn, men har auka igjen etter det. Her er det lagt til grunn tal for eit urapportert overfiske (sjå under). Norsk fangst har dei siste åra vore om lag 45 prosent av total rapportert internasjonal fangst. Nesten alt utanlandsk fiske på nordaust-arktisk torsk skjer med botntrål, men

i det norske fisket er 65-70 prosent av fangsten teken med andre reiskapar.

For perioden 2002-2005 er det i følge Fiskeridirektoratet berekna eit årleg urapportert overfiske på 100 000 tonn. For 2006 var talet 80 000 tonn, i 2007 på 40 000 tonn og i 2008 på 15 000 tonn. I 2009 og 2010 er det ikkje påvist overfiske. Dette heng spesielt saman med innføringa av NEAFC sitt hamnestatsregime frå 1. mai 2007, aktivt bilateralt samarbeid og auka merksemd om problemet både i næring og opinion.

Utrekningsmetodar

Grunnlaget for utrekningane er toktresultat, årleg totalfangst (rapportert pluss berekna urapportert fangst) og prøvetaking frå fisket. Bestandsstorleik

er talfesta gjennom ein «fangst ved alder analyse» styrt mot toktresultat for dei siste åra. Heile analysen er gjort med ulike modellar som i store trekk har gitt samstemte resultat. Største kjelde til uvissle i bestandsberekningane er no knytt til fangsttala og tokttala. Urapportert overfiske er ikkje lenger sett på som ein viktig faktor.

Bestandsgrunnlaget

Figur 4.2 syner utviklinga av totalbestanden sidan 1946. Bestanden minka frå 1993 til 1999. Den auka att fram til 2003, og var stabil i perioden 2003-2007, før ein fekk ein auke frå 2007 til 2011 (2011 er vist som ein prognose i figur 4.2). Ein viktig grunn til auken etter 1999 er truleg betre ungfiskvern gjennom stenging av område med småfisk og bruk av sorteringsrist i trålfiskeria. Gytebestanden er i dag høg samanlikna med det han var i åra 1960-1990.

Tilrådde reguleringar og avtalar for 2011

I siste bestandsvurdering klassifiserte ICES gytebestanden til å vere godt over føre-var-nivået og fiskedødsraten (F) til å vere nær ein historisk låg verdi.

ICES tilrådde ein kvote for 2011 (703 000 tonn, tabell 4.2), i tråd med den sameinte haustingsregelen. ICES påpeika også at utøvinga av torskefisket må ta omsyn til behovet for vern av kysttorsk og behovet for redusert bifangst av uer. I 2009 vart det lagt til eit kriterium i haustingsregelen som seier at fiskedødsraten (F) ikkje skal vere mindre enn 0,30 dersom gytebestanden er større enn føre-var-grensa. Dette tillegget vart evaluert av ICES i 2010 og funne i samsvar med føre-var-tilnærminga. Rådet for 2011 vart gitt i samsvar med dette nye tillegget i haustingsregelen.

Basert på rådet frå ICES vil det fangstnivået ein er einige om innebere at gytebestanden veks ytterlegare til 2012, og fiskepresset på bestanden er venta å verte om lag på same nivå.

Den sameinte haustingsregelen er svært viktig for å oppretthalde ei god forvaltning av denne bestanden. Regelen har ført til at fiskerikommisjonen har avtalt torskeknoten om lag i samsvar med ICES sine råd etter 2005. I heile perioden 1998-2004 var kvotane vesentlig høgare enn tilrådingane frå ICES. Dei var også høgare i 2007 og 2008 og det skuldast at kommisjonen og ICES nytta ulike tal for urapportert fiske når kvoten vart rekna ut på bakgrunn av haustingsregelen. I 2009 og 2010 vart partane einige om å auke kvoten meir enn det den etablerte forvaltingsstrategien tilseier, men i

samsvar med det nye tillegget som vart evaluert i 2010.

Bestandsstorleiken i 2011 er usikker sidan dette er ein prognose med ei vurdering av kor stor fangsten vart i 2010

4.2.2 Nordaust-arktisk hyse

Fisket

Hyse vert fiska gjennom heile året, i hovudsak som bifangst i trålfisket etter torsk, særleg når bestandsnivået er lågt. Historiske rapporterte årsfangstar har variert mellom 21 000 og 322 000 tonn sidan 1950. Gjennomsnittleg årsfangst er 127 000 tonn. Dei siste åra har Russland og Noreg stått for meir enn 90 prosent av landingane. Dei rapporterte fangstane i 2009 var 200 000 tonn.

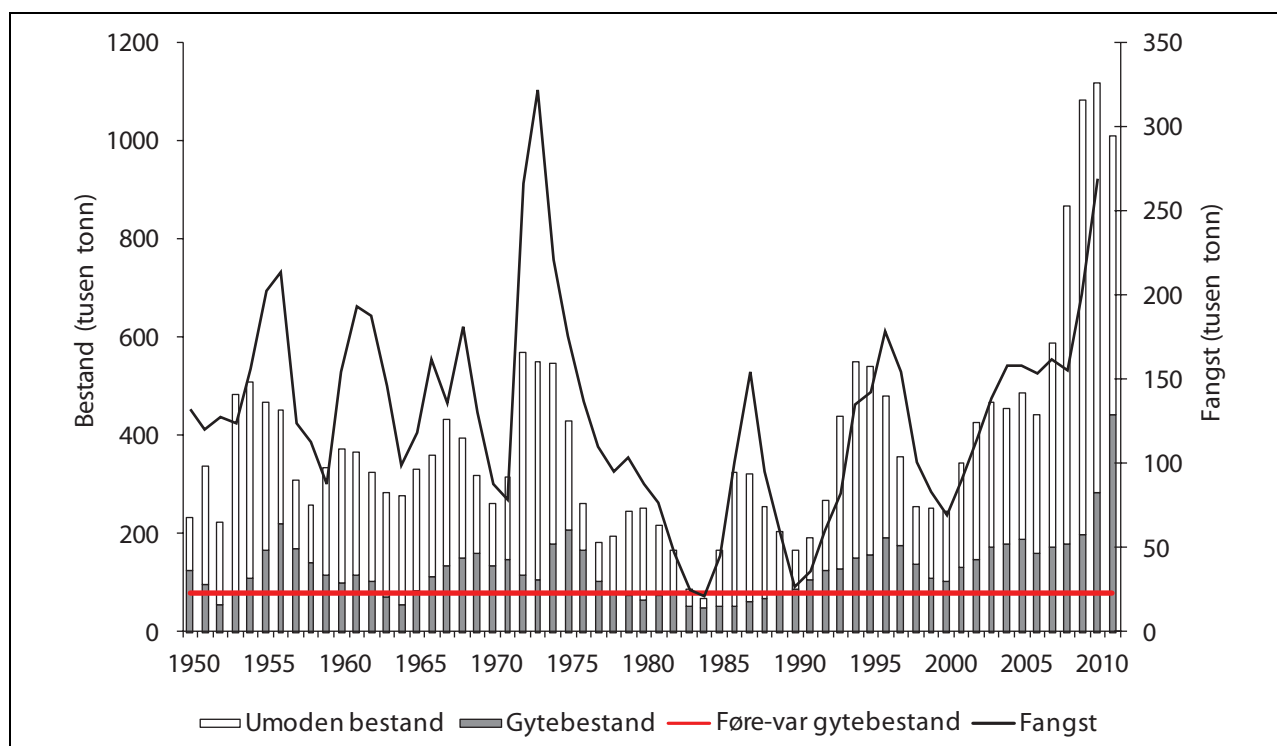
Utrekningsmetodar

I utrekningane av kor stor hysebestanden er har ein tradisjonelt brukt same reknemodell som for nordaust-arktisk torsk. Utrekningane er basert på fangststatistikken, men også tre seriar av indeksar (relative mål) frå forskningstokt inngår. Bestandsutrekningane tek også omsyn til den mengda hyse som torsken et. Dette reknar ein ut frå mageprøver av torsk. Toktindeksane som inngår er botntrålindeks og akustisk indeks frå det norske toktet i Barentshavet i februar (i seinare år har som oftast også eit russisk fartøy teke del i dette toktet), og botntrålindeks frå det russiske toktet i Barentshavet i november/desember. Det har vore eit problem at området dekt av tokt har variert i ulike år. Særleg har dekninga av russisk sone vore for dårleg i nokre år, og det har spesielt innverknad for den yngre hysa (1-3 år) som ofte har stor utbreiing i russisk sone. Likevel har vi god grunn til å rekne med at indeksane frå tokt fangar opp hovudtrekka i bestandssvingingane godt.

Bestandsgrunnlaget

Bestanden av nordaust-arktisk hyse var nede på eit svært lågt nivå i 1983-1984 (Figur 4.3). Etter dette gav årsklassane 1982 og 1983 ein auke i bestanden, men dei svake årsklassane 1985-1987 førte til ein ny nedgang fram til 1990. Rekrutteringa vart seinare sterkt forbetra. Spesielt var 1990-årsklassen svært sterk, og den er, saman med 1950-, 1969- og 1983- årsklassane, ein av fire svært sterke årsklassar etter 1945. Frå 1998 ser det ut til at vi har kome i ein ny situasjon med meir stabilt god rekruttering. Alle årsklassane etter

Fiskeriatvitalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

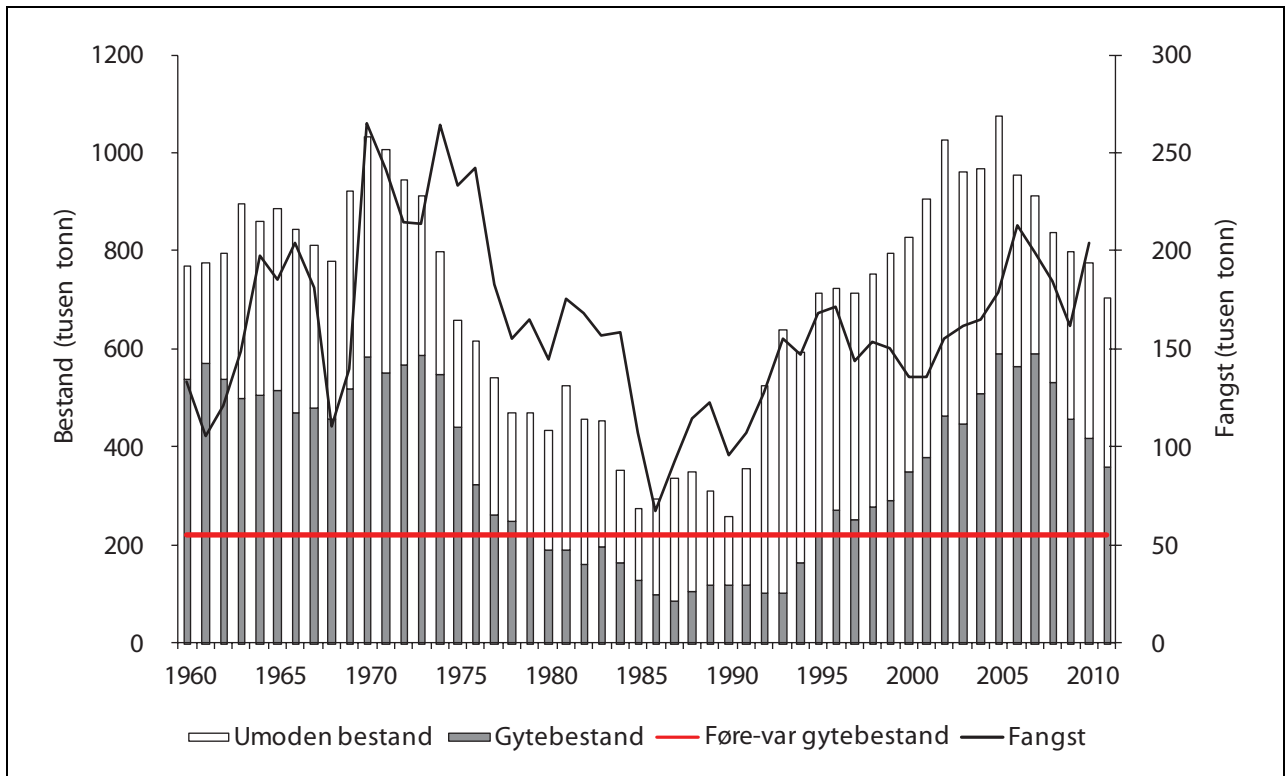

Figur 4.3 Utviklinga i bestand og fangst av nordaust-arktisk hyse 1950-2011

Tabell 4.3 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaust-arktisk hyse sidan 1996

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Ingen langtidsgevinst for $F > F_{med}$	169	170	178	193
1997	Hald F godt under F_{med}	< 242	210	154	178
1998	Hald F under F_{med}	< 120	130	101	138
1999	Minka F til under F_{pa}	< 74	78	83	109
2000	Minka F til under F_{pa}	< 37	62	69	103
2001	Minka F til under F_{pa}	< 66	85	90	132
2002	Minka F til under F_{pa}	< 64	85	115	149
2003	Minka F til under F_{pa}	< 101	101	139	173
2004	Minka F til under F_{pa}	< 120	130	158	178
2005	Minka F til under F_{pa}	< 106	117	159	188
2006	Minka F til under F_{pa}	< 112	120	153	162
2007	Avgrens totalfangst	< 130	150	162	173
2008	Avgrens totalfangst	< 130	155	156	181
2009	Bruk haustingsregel	< 194	194	200	200
2010	Bruk haustingsregel	< 243	243	200	285
2011	Bruk haustingsregel	< 303	303		444 ¹

¹ Framskriving

Figur 4.4 Utviklinga i bestand og fangst av sei nord for 62°N 1960 – 2011

1998 ser ut til å ha rekruttert godt til den delen av bestanden som overlever til 3-års alder. Grunnlaget for ei svært positiv bestandsutvikling er framleis til stades, om bestanden vert forvalta etter vedtekne reglar.

Tilrådde reguleringar

I siste bestandsvurdering klassifiserte ICES bestanden til å ha god reproduksjonsevne og berekraftig fiskepress. ICES tilrådde ein kvote for 2011 på 303 000 tonn (Tabell 4.3) i tråd med den sameinte haustingsregelen.

Dei totalkvotane som har vore avtalte mellom norske og russiske styresmakter har generelt sett vore høgare enn tilrådde kvotar i perioden sidan 1990-2007 (Tabell 4.3). Utrekningane er usikre, noko av denne usikkerheita går ut på om bestanden verkeleg er større no enn han var på 1990-talet som utrekningane viser (Figur 4.3), medan tokta ikkje viser ein høgare bestand no enn på 1990-talet. Uansett så er det liten tvil om at bestanden er på eit høgt nivå, og etter ei totalvurdering vart tilrådinga for 2011 difor utarbeidd med bakgrunn i den sameinte haustingsregelen for hyse.

Bestandsstorleiken i 2011 er usikker sidan dette er ein prognose med ei vurdering av kor stor fangsten vart i 2010.

4.2.3 Nordaust-arktisk sei

Fisket

Utbyttet av seifisket nord for 62°N var 212 000 tonn i 2006 og gjekk jamt ned til 161 000 tonn i 2009 (Figur 4.4), medan gjennomsnittsutbyttet for 1960-2009 var på 162 000 tonn. Kvoten for 2010 vart fastsett til 204 000 tonn. Noreg dominerer fisket (ca. 95 prosent), og det gjennomsnittlege norske utbyttet i perioden 1960-2010 var på 136 000 tonn. Dei ti siste åra har trålfisket stått for 45 prosent av dei norske landingane, not 25 prosent, garn 20 prosent og line, snurrevad og jukse 15 prosent.

Utrekningsmetodar

For sei nord for 62°N brukar ein metoden XSA (eXtended Survivors Analysis) til å rekne ut bestandsnivået. I utrekningane inngår fangststatistikken (tal landa fisk fordelt på aldersgrupper), ein tidsserie med data for fangst per eining innsats frå trålfisket og indeksar for ulike aldersgrupper frå eit akustisk tokt.

Bestandsgrunnlaget

I april 2010 gjennomførte ICES nye bestandsutrekningar. Seibestanden nord for 62°N er i god

Tabell 4.4 Tiltrådd TAC, fastsett TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av norsk-arktisk sei sidan 1996

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Ingen auke i F	158	163	171	270
1997	Minka F til F_{med} eller lågare	107	125	144	252
1998	Minka F til F_{med} eller lågare	117	145 ¹	153	279
1999	Minka F til under F_{pa}	87	144 ²	150	290
2000	Minka F til under F_{pa}	<89	125 ³	136	349
2001	Minka F til under F_{pa}	<115	135	136	380
2002	Minka F til under F_{pa}	<152	162 ⁴	155	462
2003	Halde F til under F_{pa}	<168 ⁴	164	162	446
2004	Halde F til under F_{pa}	<186	169	165	510
2005	Halde F til under F_{pa}	<215	215	179	591
2006	Halde F til under F_{pa}	<202	193,5	212	563
2007	Halde F til under F_{pa}	<247	222,5	199	591
2008	TAC i.h.t. HCR eller lågare	<247	<247	185	533
2009	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanlig uer	225	225	161	457
2010	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanlig uer	204	204		416
2011	Bruk haustingsregelen, ta omsyn til bifangst av vanlig uer	173	173		357 ⁵

¹ TAC først sett til 125 000 tonn, auka i mai 1998 etter ekstraordinære bestandsanalysar

² TAC sett etter ekstraordinære bestandsanalysar i desember 1998

³ TAC sett etter ekstraordinære bestandsanalysar i desember 1999

⁴ TAC først sett til 152 000 tonn, auka til 162 000 tonn etter bestandsanalysane i april 2002, opphavleg råd frå ICES for 2003 på 168 000 tonn følgeleg redusert til 164 000 tonn

⁵ Framskriving

forfatning. Låg utnyttingsgrad etter 1995 har verka positivt på rekruttering og utvikling i bestanden (Figur 4.4). 1999- og 2002-årsklassene var gode, elles har rekrutteringa i seinare år vore middels eller lågare. Bestanden var på eit historisk høgt nivå i 2000-2005, men det er sidan registrert ein bratt nedgang i både umoden bestand og gytebestand. Indeksane frå kysttoktet om hausten har for dei tre siste åra vore mellom dei lågaste etter 1991.

Tiltrådde reguleringar

ICES klassifiserte bestanden til å ha god reproduksjonskapasitet og til å vere hausta berekraftig. Fiskedødsraten er stabil og har sidan 1995 vore under føre-var-nivået ($F=0,35$), og gytebestanden har sidan 1994 vore godt over føre-var-nivå

(220 000 tonn). ICES evaluerte i 2007 den føreslegne haustingsstrategien (HCR) til å vere i tråd med føre-var-tilnærminga. For 2011 tilrådde ICES at utnyttingsgraden vart sett i høve til denne haustingsregelen, noko som tilsvare ein kvote for 2011 på 173 000 tonn.

Norske styresmakter har ved fastsetjinga av kvoten for 2011 på 173 000 tonn (Tabell 4.4) lagt til grunn haustingsstrategien med ei utnyttingsgrad på føre-var-nivå ($F=0,35$). Kvoten er 15 prosent lågare enn kvoten for 2010 men om lag 7 prosent over gjennomsnittsutbyttet for 1960- 2009. Med ei rekruttering rundt eller under langtidsgjennomsnittet er gytebestanden venta å verte vidare redusert i 2011-2012 ved eit uttak på føre-var nivå.

Bestandsstorleiken i 2011 er usikker sidan dette er ein prognose med ei vurdering av kor stor fangsten vart i 2010

4.2.4 Nordaust-arktisk blåkveite

Blåkveite er ein flatfisk med svært vid kontinuerleg utbreiing langs dei djupare kontinentale skråningane frå den austlege delen av Canada til nord om Spitsbergen. I Nordaust-Atlanteren finst ungfisken for det meste rundt Svalbard, nord og aust av Spitsbergen og austover forbi Frans Josef Land. Den vaksne delen av bestanden finst særleg langs eggakanten frå 62°N til nordaust for Spitsbergen, med dei høgaste konsentrasjonane i djupne på 500 – 800 m mellom Noreg og Bjørnøya.

Fisket

Gjennomsnittsfangsten av nordaust-arktisk blåkveite har vore like i overkant av 15 000 tonn etter 2000 (Figur 4.5). Internasjonal fangststatistikk frå 2010 er enno ikkje ferdig, men fisket er venta å verte om lag 15 000 tonn. Den norske flåten fiska om lag 8 200 tonn blåkveite i 2010. Om lag 50 prosent av fangsten vart teken av lineflåten, medan 30 prosent vart teken av trålarar. Noreg sin del av totalfangsten i 2010 er venta å verte litt i overkant av 50 prosent.

Utrekningsmetodar

For nordaust-arktisk blåkveite vert det berre sett på trendar i bestanden, men det vert nytta ein XSA (eXtended Survivors Analysis) til å rekne ut bestandsnivået som indikasjon på bestandsutvik-

linga. Denne berekninga er ikkje godkjend frå ICES grunna problem med alderslesinga. I denne utrekninga inngår fangststatistikken (tal landa fisk fordelt på aldersgrupper) og data frå tokt. Viktigaste grunnlag for rådgjevinga er trendane i dei viktigaste tokta for denne bestanden (Figur 4.6).

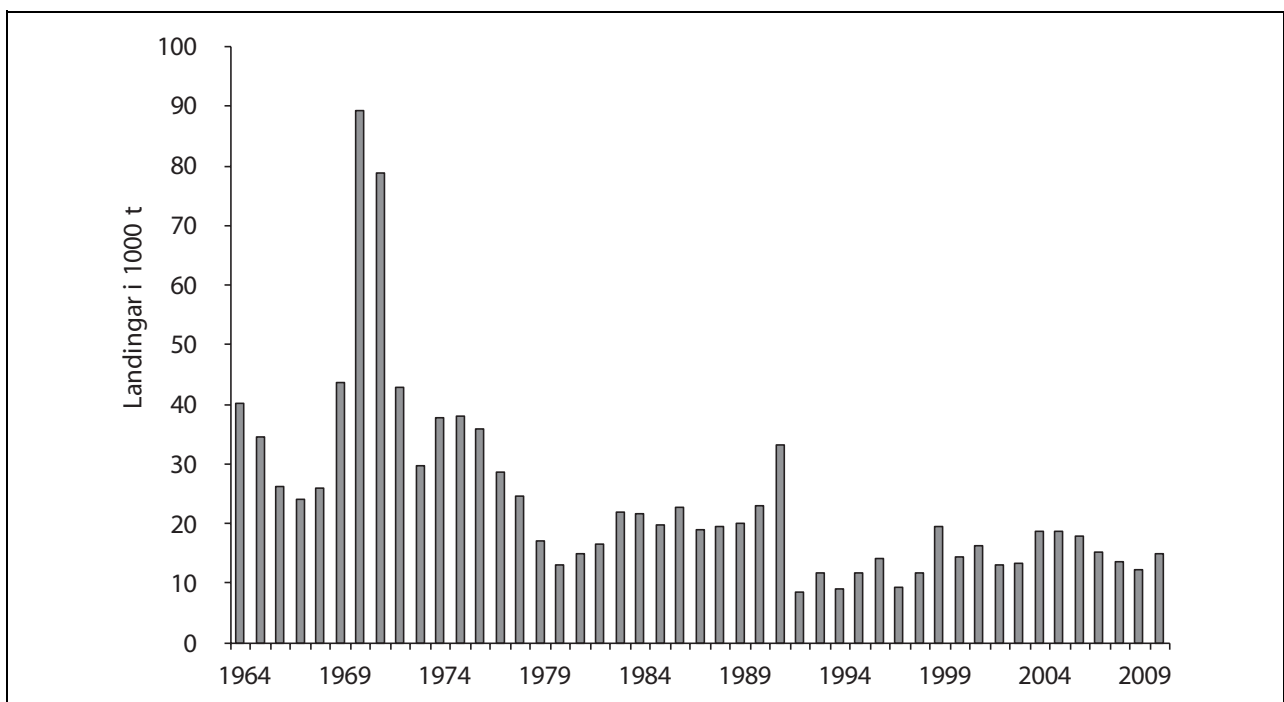
Bestandsgrunnlaget

Både dei viktigaste tokta og den eksperimentelle bestandsberekninga viser ein gradvis auke i gytebestanden sidan 1992. I denne perioden har gjennomsnittsuttaget vore like i underkant av 14 000 tonn kvart år og det vert tolka som at bestanden kan tole eit slikt uttak og framleis ha ei moderat auke.

Tilrådde reguleringar

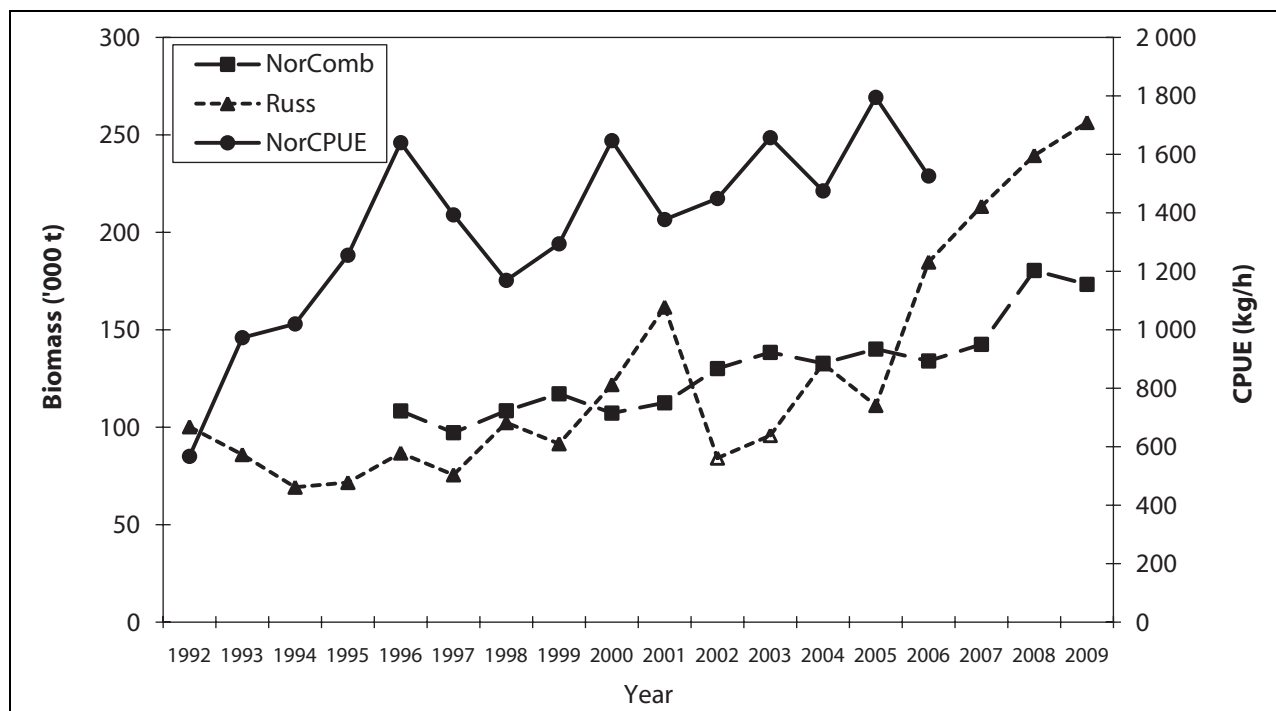
Ingen referansepunkt er definert for bestanden. Den siste gjennomgangen endra ikkje oppfatninga av tilstanden til denne bestanden og gav ikkje grunnlag for å endre rådet gjeve i 2009. Dermed vart rådet for fiske i 2011 det same som for 2010. Bestanden har vore på eit relativt lågt nivå dei siste 25 åra med fangstar på 15 000 – 25 000 tonn. For å auke gytebestanden seier ICES at det er naudsynt å halde uttaket godt under dette nivået. Fangstane bør derfor vere lågare enn 13 000 tonn, som har vore rådet sidan 2003 (Tabell 4.5). Eit slikt nivå har vist seg å gje auke i gytebestanden.

Den 38. sesjon av Den blanda norsk –russiske fiskerikommisjonen bestemte i 2009 å heve forbo-

Figur 4.5 Utviklinga av totale fangst av blåkveite 1964 – 2009. Tal for 2010 er venta fangst

Fiskeriatvitalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

Figur 4.6 Biomasseestimat frå tre trålsierar for nordaust-arktisk blåkveite. NorComb – kombinasjon av tre norske tokt, Russ – eit russisk tokt om hausten, og NorCPUE – eit norsk tokt med leigebåtar (avslutta i 2006)

Tabell 4.5 Tiltrådd TAC, fastsett TAC og fangst (tusen tonn) av norsk-arktisk blåkveite sidan 1996

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ³
1996	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	14	-
1997	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	10	-
1998	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	13	-
1999	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	19	-
2000	Ikkje fiske	0	2,5 ¹	14	-
2001	Reduser fangst for å byggje opp att bestanden	<11	2,5 ¹	16	-
2002	Betydeleg reduksjon av F	<11	2,5 ¹	13	-
2003	Reduser fangst for å auke bestanden	<13	2,5 ¹	13	-
2004	Ikkje overstig seinaste låge fangstar	<13	2,5 ¹	19	-
2005	Ikkje overstig seinaste låge fangstar	<13	2,5 ¹	19	-
2006	Ikkje overstig seinaste låge fangstar	<13	2,5 ¹	18	-
2007	Reduser fangst for å auke bestanden	<13	2,5 ¹	15	-
2008	Reduser fangst for å auke bestanden	<13	2,5 ¹	14	-
2009	Same råd som siste år	<13	2,5 ¹	12	-
2010	Same råd som siste år	<13	15 ²	-	-
2011	Same råd som siste år	<13	15 ²	-	-

¹ TAC sett av norske myndigheiter for tradisjonelt fiske utan trål.

² TAC sett av Den blanda norsk – russiske fiskerikommisjonen for 2010-2012.

³ Ikkje utført ei kvantitativ bestandsberekning.

det mot direkte fiske på nordaust-arktisk blåkveite, og etablerte ein kvote på 15 000 tonn for dei neste tre åra (2010-2012). Denne fangsten vart fordelt mellom Noreg (51 prosent), Russland (45 prosent) og andre land (4 prosent).

4.2.5 Snabeluer i ICES-område I og II

Snabeluer er ein langleva art (maks dokumentert alder på 75 år) som føder levande yngel, og som lever pelagisk og epibentisk (i nær kontakt med botnen) frå 300-1400 m i Nord-Atlanteren. Hannane og hoene parar seg fleire månader før hoene føder levande 4-6 mm yngel i mars-april. Larvane lever pelagisk og driv nordover langs kontinentalskråninga i overflatelaga. Yngelen er i første rekke fordelt i Barentshavet og rundt Svalbard. Dei vaksne er vidt fordelt på sokkelen og i det opne havet. Gytande vaksne konsentrerer seg langs kontinentalskråninga.

Fisket

Eit pelagisk fiskeri etter snabeluer har utvikla seg i Norskehavet utanfor den økonomiske sona frå 2004. Fiskeriet her er forvalta av Den nordaustatlantiske fiskerikommissjonen (NEAFC). Andre fangstar av snabeluer er tekne som bifangst i andre fiskeri, som botnfiske etter torsk, hyse og blåkveite, og som yngel i rekefiskeria. Snabelue-

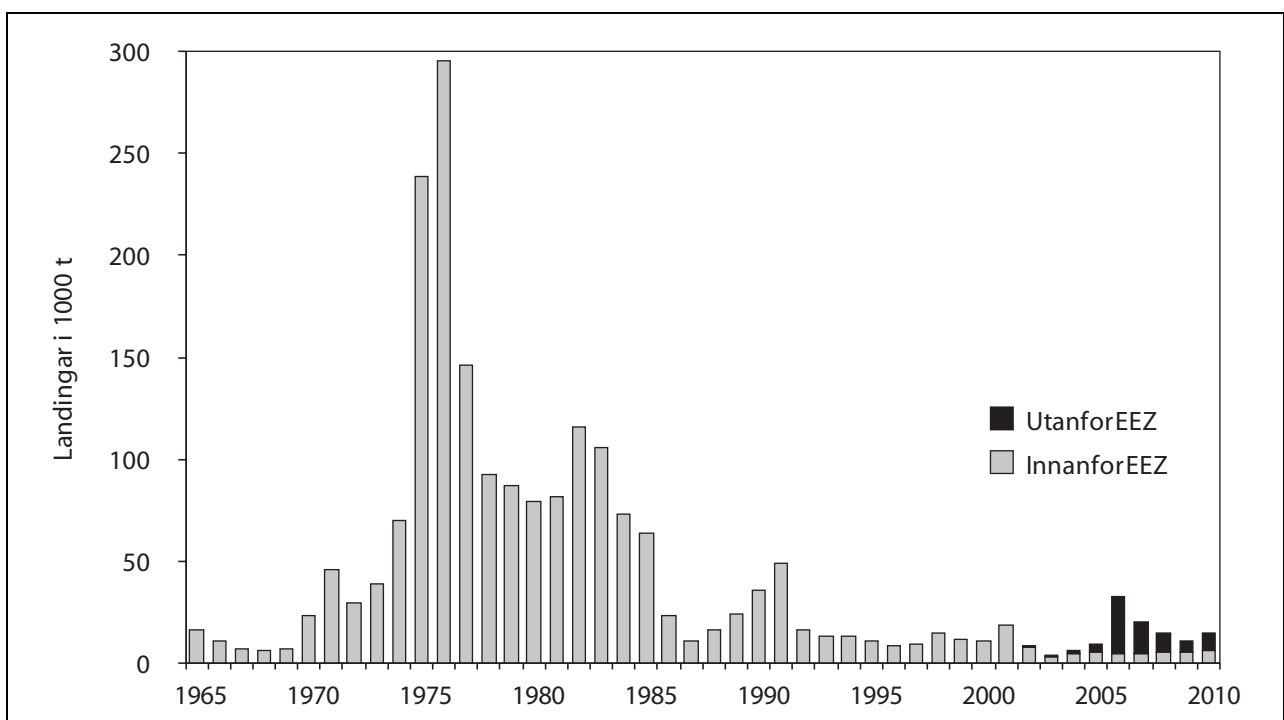
ren vert også fanga tilfeldig i fiskeria etter kolmule og sild i Norskehavet. Gjennomsnittsfangsten av snabeluer i ICES-område I og II har vore like i underkant av 13 000 tonn etter 2002 (Figur 4.7) med ein topp i 2006 på vel 32 000 tonn. Internasjonal fangststatistikk frå 2010 er enno ikkje ferdig, men fisket er venta å verte om lag 14 600 tonn, der 6 000 tonn er venta å verte teken som bifangst.

Utrekningsmetodar

Det kan enno ikkje utførast ei påliteleg vurdering av denne bestanden sjølv om det tidligare har blitt gjort forsøk på dette (seinast i 2003). Ei påliteleg vurdering av bestanden og rett forståing av fiskeridynamikken er avhengig av at det vert levert komplett og detaljert fangst- og landingsdata frå alle nasjonane som fiskar på denne ressursen, følgt av biologiske data, til ICES og arbeidsgruppa AFWG. Eit akustikk/trål-tokt vart gjort i 2008 og 2009 i Norskehavet og kan brukast som ein indeks, men denne tidsserien er framleis for kort.

Bestandsgrunnlaget

Bestandsvurdering og rådgjeving er basert på ulike tidsseriar frå tokt i Barentshavet og ved Svalbard. Bestanden har hatt sviktande rekruttering sidan 1991, og ICES vurderer det nødvendig å

Figur 4.7 Utviklinga av total fangst av snabeluer 1965 – 2010. Tal for 2010 er venta landing. EEZ betyr økonomisk sone

Tabell 4.6 Tilrådd TAC, fastsett TAC og fangst (tusen tonn) av snabeluer sidan 1996

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ³
1996	Fiske på lågast mogleg nivå	-	-	8	-
1997	Fiske på lågast mogleg nivå	-	-	9	-
1998	Ikkje direkte fiske, reduser bifangst	-	-	14	-
1999	Ikkje direkte fiske, reduser bifangst	-	-	11	-
2000	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	10	-
2001	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	18	-
2002	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	7	-
2003	Ikkje direkte fiske, bifangst på lågast mogleg nivå	-	-	3	-
2004	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	-	5 ²	-
2005	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	-	8 ²	-
2006	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	-	33 ²	-
2007	Ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	15,5 ¹	20 ²	-
2008	Beskytt ungfisken, ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	14,5 ¹	13 ²	-
2009	Beskytt ungfisken, ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	10,5 ¹	10 ²	-
2010	Beskytt ungfisken, ikkje direkte trålfiske og låge bifangstgrenser	-	8,6 ¹	-	-
2011	Same råd som siste år	-	7,9 ¹	-	-

¹ TAC sett av NEAFC for eit «olympisk» fiske i internasjonalt farvatn.

² Inkluderer pelagiske fangstar i Norskehavet utanfor norsk farvatn.

³ Ikkje utført ei kvantitativ bestandsberekning.

beskytte gytebestanden sidan svært få nye kjønnsmodne individ vil kome inn i bestanden dei neste 10-12 åra. I oppvekstområda i Barentshavet vert det likevel observert teikn på betre rekruttering dei siste åra bortsett frå ein svak 2008-årsklasse.

Tilrådde reguleringar

Ingen referansepunkt er definert for denne bestanden. Den siste gjennomgangen endra ikkje oppfatninga av tilstanden til bestanden og gav ikkje grunnlag for å endre rådet gjeve i 2009. Der-

med vart rådet for fiske i 2011 det same som for 2010, dvs. forbod mot direkte trålfiske av snabeluer. Stenging av område må oppretthaldast, og tillatne bifangstgrenser bør setjast så låge som mogleg inntil ein klar auke i gytebestand og yngel-førekomstar kan stadfestast.

Det 28. årlege møtet i NEAFC sette ein TAC på 8600 tonn for det pelagiske fiskeriet i Norskehavet for 2010, og det 29. årsmøtet i november 2010 sette ein TAC på 7900 tonn for 2011 (Tabell 4.6). Denne kvoten skal takast i eit «olympisk»

fiske (kappfiske) i internasjonalt farvatn i Norskehavet.

4.2.6 Lodde i Barentshavet

Utrekningsmetodar

Totalbestanden av lodde vert målt akustisk kvar haust. Toktet er eit samarbeid mellom Noreg og Russland. Desse undersøkingane gjev eit overslag over mengda av lodde som er eitt år og eldre. Eit loddelarvetokt i juni (ikkje utført i 2006-2010) og undersøkingar av 0-gruppe under eit økosystemtokt i august–september gjev tilleggsmengde om rekruttering.

Storleiken på loddebestanden og framlegg til kvote basert på haustingsregelen (max 5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 tonn) vert utarbeidde av norske og russiske forskarar etter økosystemtoktet i august-september. Delingsforholdet mellom Noreg og Russland for denne kvoten er 60 prosent til Noreg. Frå og med 2005 har denne gruppa rapportert til ICES si arbeidsgruppe for arktiske fiskeri (Arctic Fisheries Working Group).

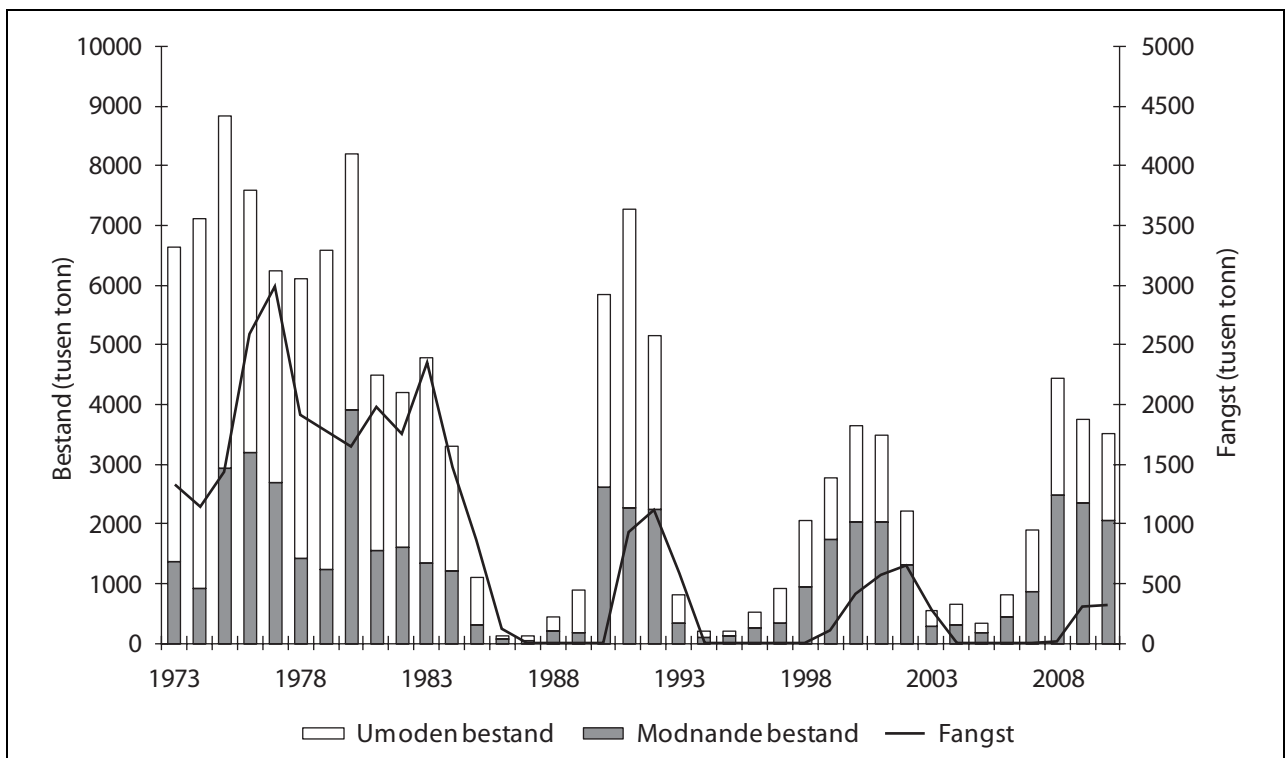
Bestandsestimater frå dette toktet vert brukt direkte som mål for bestandsstorleiken, og prognosar og kvotetilrådingar vert rekna ut i spesielle modellar der også modning, vekst og naturleg dødsrate inngår. Estimata for naturleg dødsrate tek omsyn til mellom anna mengda og storleikssa-

manstjinga av torsk i Barentshavet, og kor mykje av loddebestanden ein meiner at denne torsken kjem til å ete. I det reknestykket inngår også temperaturen i dei områda torsken beitar på lodda, då dette påverkar kor fort torsken fordøyer lodda, og difor også kor mykje han kan ete. I prognosane tek ein omsyn til uvisse i dei ulike målingane og i føresetnadane som inngår.

Bestandsgrunnlaget

Figur 4.8 viser utviklinga i bestand og fangst frå 1973 til 2010. Biomassen til loddebestanden vart mykje redusert frå 2002 til 2003, og situasjonen må kallast eit bestandssamanbrot. I 2004 og 2005 held han seg på eit lågt nivå, men vaks igjen fram til 2008 og har sidan flata ute og gått litt ned att. Rekrutteringa har teke seg opp etter 2005.

Samanbrotet i bestanden etter 2002 skuldast først og fremst to faktorar: Svake rekrutterande årsklassar (trass i stor larveproduksjon kvart år) og auka naturleg død. Samanbrotet skuldast ikkje fisket. Det er difor grunn til å tru at den dårlege overlevinga av loddelarvar i denne perioden kan henge saman med store sildemengder (hovudsakleg 2002-årsklassen, men no også 2004-årsklassen) i det sørlege og austlege Barentshavet. Auka naturleg dødsrate for eldre lodde kan, i alle fall langt på veg, skuldast at ein veksande torskbestand beita på ein sterkt minkande lodde-

Figur 4.8 Utviklinga i bestand og fangst av lodde frå 1973-2010.

Tabell 4.7 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og modnande bestand hausten før (tusen tonn) av lodde i Barentshavet sidan 1996

År	Råd frå ICES SSB=gytebestand	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Modnande bestand
1996	Ikkje fiske	0	0	0	248
1997	Ikkje fiske	0	0	0	312
1998	Ikkje fiske	0	0	1	932
1999	SSB > 500 000 t	< 79	80	101	1718
2000	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 435	435	414	2019
2001	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 630	630	568	2019
2002	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 650	650	651	1290
2003	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	< 310	310	282	280
2004	Ikkje fiske	0	0	0	293
2005	Ikkje fiske	0	2 ¹	1 ¹	174
2006	Ikkje fiske	0	0	0	437
2007	Ikkje fiske	0	4 ¹	4 ¹	844
2008	Ikkje fiske	0	10 ¹	12 ¹	2468
2009	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	390 ²	390	307	2326
2010	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	360 ²	360	315	2051
2011	5 prosent sannsyn for SSB < 200 000 t	380 ²	380		

¹ forskingskvote

² vinterfiske

bestand. Silda er no på det næraste ute av Barentshavet. 2010-årsklassen av lodde målt hausten 2010 er over gjennomsnittet, men svakare enn dei føregåande.

Reguleringar

Den modne delen av bestanden vart hausten 2010 målt til 2,1 millionar tonn, og basert på det fastsette Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen ein totalkvote for vinteren 2011 på 380 000 tonn, i tråd med tilrådinga frå ICES.

4.2.7 Norsk vårgytande sild

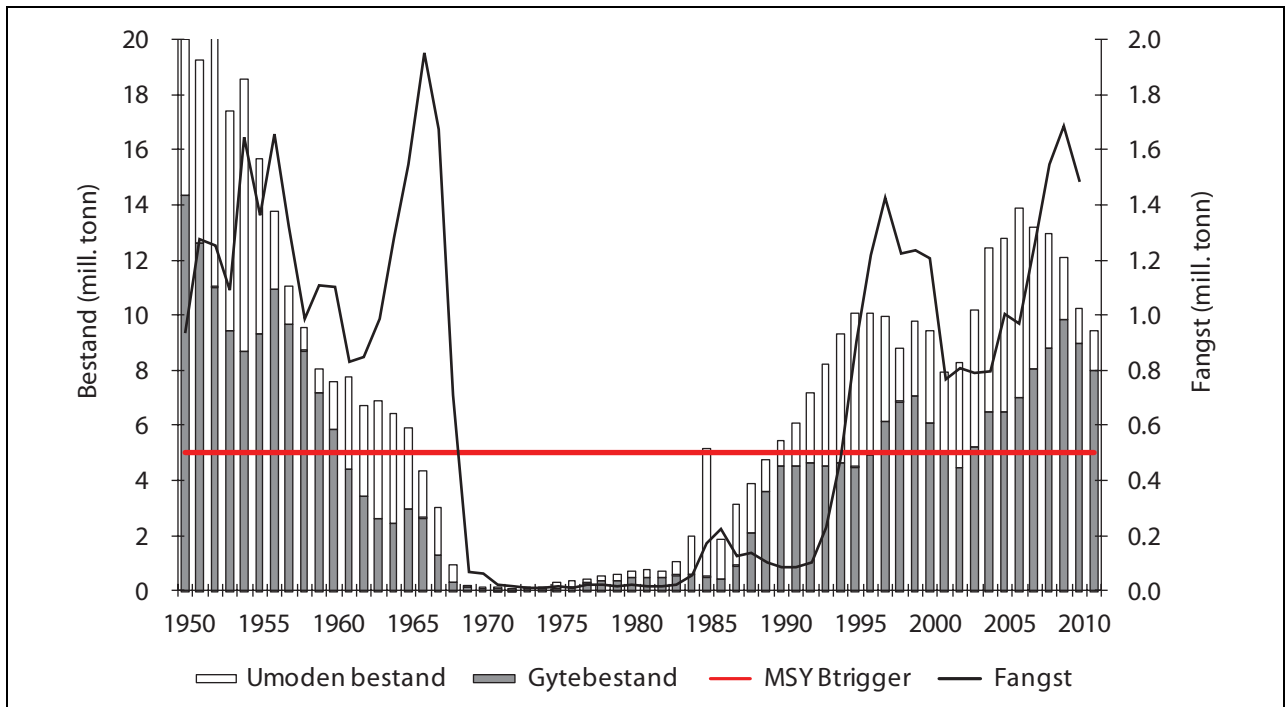
Den vaksne bestanden av norsk vårgytande (NVG) sild er på årlege vandringer som dekkjer store deler av det nordlege Atlanterhavet. Gytinga i februar går føre seg på norskekysten i hovudsak frå Stad til Vesterålen. Beitevandringa frå mai til august er i havområda mellom Noreg, Færøyane,

Island, Jan Mayen og Svalbard, medan overvintringa frå september til januar i dei seinare år har foregått i havet nord og nordvest for Vesterålen. Det er Noreg, Island, Færøyane, EU og Russland som fiskar på denne sildebestanden. Silda oppheld seg for det meste i norske farvatn, og Noreg er også største fiskerinasjonen.

Bestandsgrunnlaget

Etter det totale bestandssamanbrotet på slutten av 1960-talet vart bestanden bygd opp att til det som kan kallast historiske nivå (Figur 4.9). Oppbygginga gjekk sakte, og først rundt 1997 var fangsten tilbake på eit nivå som likna situasjonen før samanbrotet. I 2011 er gytebestanden rekna å vere om lag 8 millionar tonn, ein reduksjon samanlikna med året før.

Bestandsstorleiken i 2011 er usikker sidan dette er ein prognose med ei vurdering av kor stor fangsten vart i 2010.

Figur 4.9 Utviklinga av bestand og fangst av NVG-sild 1950 – 2011

Fisket

Dei norske fangstane (Tabell 4.8) vert tekne i overvintringsområda og på gytefeltet med varierende fordeling mellom dei to områda frå år til år. Russland fiskar det meste av sin kvote i norske farvatn, på gytefeltet i februar og i havet mellom Svalbardsona og Troms i august– oktober. Etter 2008 fiska Island store deler av kvoten sin i islandsk og færøysk sone i mai–august og gradvis inn i internasjonal sone og seinare norsk sone i Norskehavet i løpet av hausten. EU og Færøyane har fiska på gytefeltet og i Norskehavet. I år der det har vore sildeavtale har Island, Færøyane og EU også fiska i Jan Mayensona og Svalbardsona.

Rådgeving

ICES har ei tredelt tilråding for fisket i 2011 der MSY-tilnærminga og føre-var-tilnærminga gjev eit fiske på 1 170 000 tonn, medan det ved å følgje haustingsregelen vert eit fiske på 988 000 tonn. Bakgrunn for kvotetilrådinga som følgjer haustingsregelen er ein utnyttingsgrad som kyststatane (EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland) vart einige om i 1999 ($F = 0,125$). Det vart hausten 2010 semje mellom kyststatane om å følgje haustingsregelen og ein totalkvote på 988 000 tonn for 2011, og ei fordeling av den totale årlege fangsten.

Tabell 4.8 Fangst (tusen tonn) av norsk vårgytande sild 1998–2009

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Færøyane	68,1	55,5	68,6	34,1	32,3	27,9	42,8	65,1	63,1	64,2	74,3	85,1
Island	197,8	203,4	186	77,7	127,2	117,9	102,8	156,5	159,3	176,6	217,6	265,5
Noreg	743,9	740,6	713,5	495	487,2	477,6	477,1	580,8	567,8	779,5	961,6	1016,7
Russland	124	157,3	163,3	109	113,8	122,8	115,9	132,1	120,8	162,4	193,2	210,1
EU	89,2	78,5	76	60	47,2	43,2	55,6	68,8	59,5	82,5	95,2	106,3
Total	1223	1235,3	1207,4	775,8	807,7	789,4	794,2	1003,3	970,5	1271	1545,7	1687,4
Fastsett kvote	1300	1300	1250	850	850	¹	¹	¹	¹	1280	1518	1642

¹ Ikkje avtalt

Tabell 4.9 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og storleiken på gytebestanden (tusen tonn) av norsk vårgytande sild sidan 1996

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Hald SSB over 2,5 millionar tonn	¹	Ikkje avtalt	1217	4934
1997	Hald SSB over 2,5 millionar tonn	¹	1500	1420	6161
1998	Ikkje gå over haustingsregelen	²	1300	1223	6877
1999	Ikkje gå over haustingsregelen	1263	1300	1235	7079
2000	Ikkje gå over haustingsregelen	1500	1250	1207	6115
2001	Ikkje gå over haustingsregelen	753	850	776	5052
2002	Ikkje gå over haustingsregelen	853	850	808	4483
2003	Ikkje gå over haustingsregelen	710	Ikkje avtalt	789	5235
2004	Ikkje gå over haustingsregelen	825	Ikkje avtalt	794	6511
2005	Ikkje gå over haustingsregelen	890	Ikkje avtalt	1003	6524
2006	Ikkje gå over haustingsregelen	732	Ikkje avtalt	969	7022
2007	Ikkje gå over haustingsregelen	1280	1280	1267	8059
2008	Ikkje gå over haustingsregelen	1518	1518	1546	8833
2009	Ikkje gå over haustingsregelen	1643	1643	1687	9871
2010	Ikkje gå over haustingsregelen	1483	1483		8967
2011	Sjå forskjellige opsjonar		988		7990 ³

¹ Gytebestanden må haldast større enn 2,5 millionar tonn.

² Må haustast innafor haustingsregelen.

³ Framskriving.

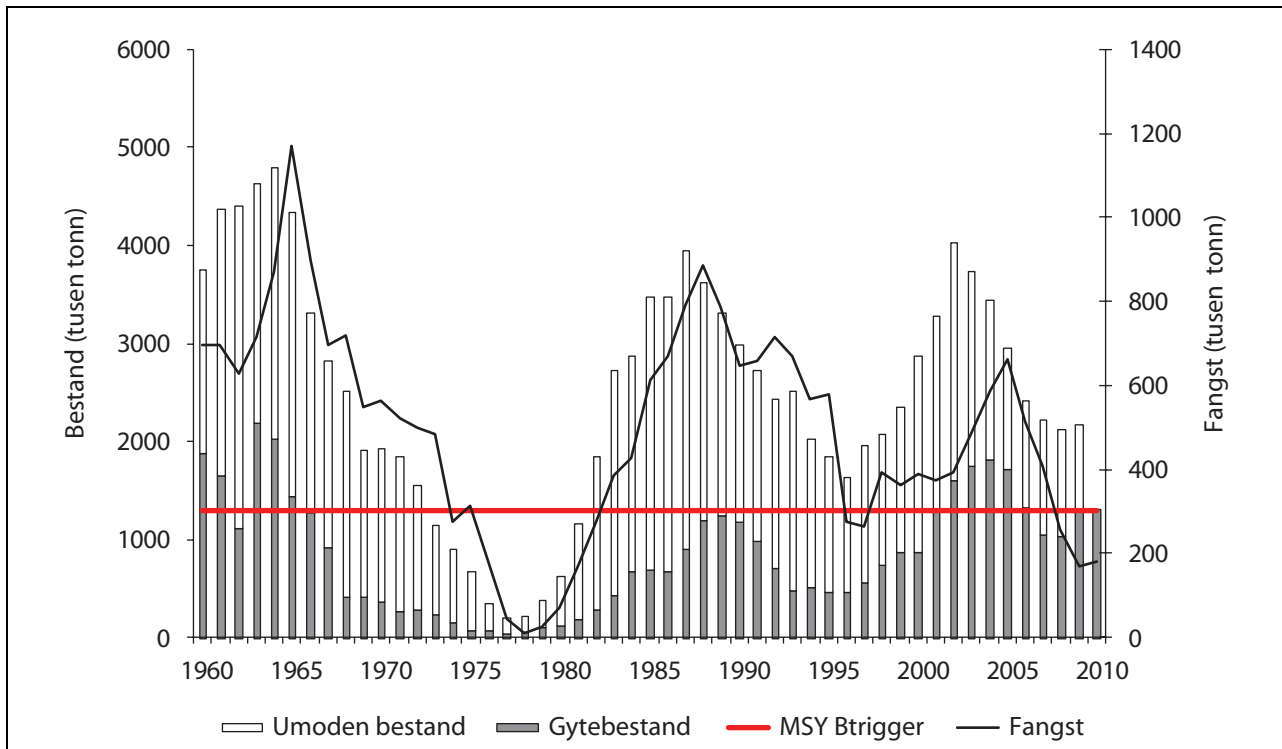
4.2.8 Nordsjøsild

Fisket

Noreg og EU forvaltar nordsjøsilda i fellesskap. Det finst nordsjøsild i Nordsjøen og Skagerrak-Kattegat (ungfisk). Nordsjøsild vert fiska i eit direkte fiske med ringnotfartøy og trålarar og som bifangst i industritrålfisket. Utviklinga i det internasjonale fisket frå 1960 er vist i figur 4.10. Fangsttala er henta frå sildearbeidsgruppa til ICES i 2010, og er ikkje heilt i samsvar med offisielle tal. Etter eit samanbrot i bestanden og stopp i fisket på midten av 1970-talet, auka fangstane jamt utover 1980-talet og nådde ein topp på ca. 890 000 tonn i 1988. Tidleg på 1990-talet var årleg oppfiska kvantum på 600 000-700 000 tonn. Dette førte til ei negativ utvikling i bestanden, og det vart tilrådd å avgrense fisket. Kvoten vart difor redusert og halden på eit lågt nivå i 1996-1997. Etter dette auka fangstane til 664 000 tonn i 2005. Deretter har fangstane gått ned til om lag 170 000 tonn i 2009.

Noreg og EU har ein avtale om forvaltning av nordsjøsilda frå 1998. Avtalen vart revidert i 2004. ICES åtvara etter dette mot ei negativ utvikling i bestanden, og sju år med dårleg rekruttering gav stor grunn til uro. Som følgje av dette, vart forvaltingsavtalen oppdatert i 2008. Den reviderte avtalen seier at fiskedødsraten ikkje skal overskride 0,05 og 0,25 per år, høvesvis for ungsild og vaksen sild når gytebiomassen er over 1,5 mill tonn. Det er også avtalt ein reduksjon av fiskedødsraten etter gjevne formlar når gytebiomassen er under 1,5 millionar tonn, men over 800 000 tonn. Avtalen har fastsett årlege endringar av TAC på maksimum +/- 15 prosent når gytebiomassen er over 800 000 tonn.

Den avtalte kvoten for vaksen sild til konsum i Nordsjøen (Tabell 4.10) har lenge vore lågare enn kvantumet som vert fiska. Dei siste åra har dette kvantumet lege 10-15 prosent over kvoten, men i 2009 var fiska kvantum om lag som avtalt. Overfisket kjem hovudsakleg av utstrekt feilrapportering, det vil seie at det vert fiska nordsjøsild som vert

Figur 4.10 Utviklinga av bestand og fangst av nordsjøsil 1960 – 2010. Fangst og bestand i 2010 er prognosar.

rapportert som fangstar tekne i andre område. Bifangstane av småsil var tidlegare på eit svært høgt nivå (100 000-200 000 tonn). Dette fisket var i prinsippet uregulert. Etter innføringa av forvaltingsplanen vart bifangstane av småsil reduserte til under 20 000 tonn årleg.

Bestandsgrunnlag

Hardt fiskepress gjennom fleire år førte til at gytebestanden av nordsjøsil vart kraftig redusert i perioden 1989-1993: frå ca. 1,25 millionar tonn til ca. 475 000 tonn (Figur 4.10). Fiskepresset på den vaksne delen av bestanden auka kraftig utover i 1990-åra, og det vart fiska store mengder småsil i industrifisket. Kvotane låg på eit jamt nivå, samtidig som bestandsnivået gjekk kraftig nedover. Dette førte til ei vesentleg dårlegare rekruttering til den vaksne bestanden enn det som skulle til for å halde storleiken på bestanden oppe med eit slikt fiskepress. Strengt reguleringar av både bifangstfisket og fangstar av vaksne sil vart innførte i midten av 1990-åra (EU-Noreg-avtalen). Dette førte til ein auke i gytebestanden til ca. 870 000 tonn i 1999–2000. I dei neste åra steig gytebestanden til ca. 1,8 millionar tonn i 2004, men med ein reduksjon til ca. 1,0 millionar tonn (føre-var-gytebiomasse = 1,3 mill tonn) i 2007 og 2008. Etter dette

har gytebestanden auka litt igjen og i 2011 er den venta å overstige 1,3 mill tonn.

Rådgeving

Etter innføringa av eit strengt forvaltingsregime (Noreg-EU) i 1998 vart det god vekst i bestanden. I 2001 vart den estimerte gytebestanden (biomassen) klassifisert til å vere over føre-var-nivået. På grunn av låg middelvekt og sein modning av 2000-årsklassen, og dårleg rekruttering, fekk vi ein nedgang i gytebestanden frå 2002 til 2008. Det har vore ein serie av svært låge rekrutteringar frå årsklassane 2001 til 2009. Førebels berekning av rekrutteringa i 2010 tyder på at 2009-årsklassen er på same lave nivå som årsklassane frå og med 2001. ICES sitt råd for 2011 er tredelt. Haustingsregelen gjev ein fangst i det direkte sildefisket på 188 900 tonn og eit kvotetak på 16 200 tonn bifangst for EU-flåten. Denne fangsten svarar til den maksimale auka (15 prosent) som haustingsregelen tillet frå 2010 til 2011. MSY og føre-var-tilnærminga tilrår ein fangst i det direkte fisket på mindre enn 371 200 tonn og eit kvotetak for bifangst på 15 200 tonn for EU-flåten. Den realisererte haustingsgraden var lenge høgare enn tilrådingane, men dei to siste åra er fiskedødsraten redusert kraftig.

Tabell 4.10 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordsjøsilid frå 1996-2011

År	Råd frå ICES	Tilrådd		Bifangst kvote	Fangstar ³ IV, VIIId	Gytebestand
		TAC	Avtalt TAC			
1996	50 prosent reduksjon av avtalt TAC1	156 ¹	156 ²	44	207	464
1997	F = 0,2	159 ¹	159	24	175	563
1998	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,1	254 ¹	254	22	268	738
1999	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,1	265 ¹	265	30	290	867
2000	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,1	265 ¹	265	36	284	879
2001	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,2	Scenarier	265	36	296	1317
2002	F(vaksen) = 0,2 F(ungfisk) < 0,1	Scenarier	265	36	304	1605
2003	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk) = 0,12	Scenarier	400	52	414	1745
2004	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk) = 0,1	Scenarier	460	38	484	1814
2005	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk) = 0,1	Scenarier	535	50	568	1710
2006	F(vaksen) = 0,25 F(ungfisk) = 0,12	Scenarier	455	43	490	1332
2007	Få gytebestanden tilbake til Bpa innan 2008	Scenarier	341	32	361	1047
2008	F(vaksen) = 0,17 F(juv) = 0,08 (forvaltingsplan)	Scenarier	201	19	228	1038
2009	Ny haustingsregel	Scenarier	171	16	167	1289
2010	F(vaksen) = 0,15 F(ungfisk) = 0,05	Scenarier	164	14		1317 ⁴
2011	Sjå scenarier	Scenarier	200			

¹ Fangst i direkte fiske i IV og VIIId

² Revidert i juni 1996, ned frå 263

³ Landingar er gitt av arbeidsgruppa (HAWG) og vil ikkje i alle høve korrespondere med offisiell statistikk

⁴ Framskriving

Forvaltingsstrategien Noreg og EU er samde om seier at F ikkje skal overstige 0,25 og 0,05 per år for høvesvis vaksen silid og ungsilid når gytebestanden er større enn 1,5 millionar tonn. Dei siste åra har EU og Noreg haldt seg til råda basert på forvaltingsplanen, men totalkvoten for 2011 vart sett litt i overkant av rådet, til 200 000 tonn i det direkte fisket og EU sin bifangstkvote til 16 539 tonn. I følgje avtalen har Noreg 29 prosent av totalkvoten for direkte fiske av silid. Eventuelle bifangstar i det norske industritrålfisket vart trekte frå denne kvoten. EU innførte i 1997 ein eigen bifangstkvote for industrifisket. Denne bifangstkvoten har ikkje vorte fiska opp.

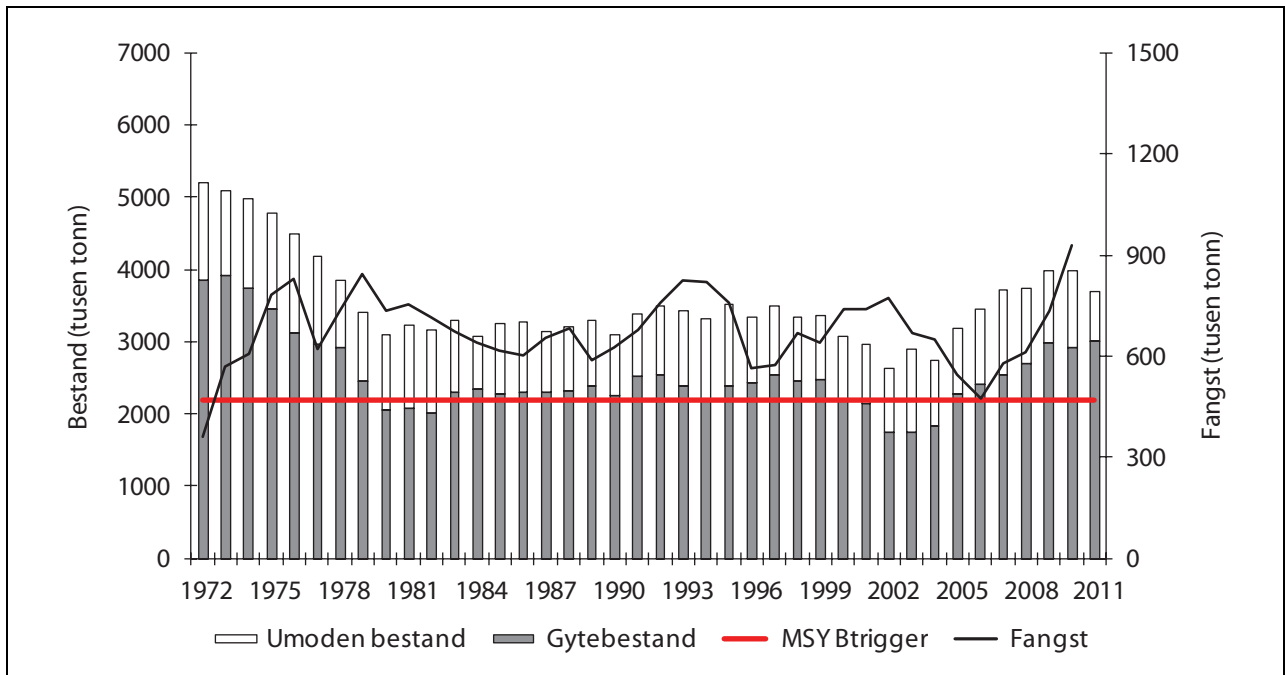
4.2.9 Makrell

Den nordaustatlantiske makrellbestanden består av tre gytekomponentar: sørleg makrell, vestleg

makrell og nordsjømakrell. Vestleg og sørleg makrell er på eit relativt høgt nivå, medan nordsjøkomponenten framleis er på eit lågt nivå. Gytebestanden har auka med over 60 prosent, frå 1,75 millionar tonn i 2002 til i underkant av 3,0 millionar tonn i 2010. Bestandsmålingar vart utførte kvart tredje år, og i 2008 vart nordsjøbestanden målt til å vere berre 5 prosent av nivået på 1960-talet.

Fisket

Fisket etter makrell føregår hovudsakleg i eit direkte fiskeri med snurpenot og trål. I Biscaya og utanfor Portugal vart makrellen stort sett teken som bifangst av trålarar. Det norske fisket føregår for det meste med snurpenot, men trål og tradisjonelle reiskapar som garn og snøre vart også brukt.

Figur 4.11 Utviklinga i bestand og fangst av nordaustatlantisk makrell. Fangst og bestand i 2010 og 2011 er prognosar.

I byrjinga av 1990-åra auka dei internasjonale makrellfangstane frå ein stabil årsfangst på 600 000–650 000 tonn til over 800 000 tonn i 1993 og 1994. Dette førte til nedgang i bestanden, og fangstnivået måtte ned. Strengt reguleringar med lågare kvotar førte til at fangstane fall til høvesvis 563 000 og 573 000 tonn i 1996 og 1997, men har seinare auka igjen, og dei siste åra har fangstane vore rekordstore. I 2010 er fangsten berekna til 930 000 tonn (Figur 4.11). Dei viktigaste fangstområda er Nordsjøen (område IV), Norskehavet (område IIa) og vest av 4°V (områda VI og VII) (sjå Fig. 3.1).

I 2010 hadde Noreg ein disponibel kvote på 250 000 tonn makrell. Totalt vart det fiska 234 000 tonn, og over 99 prosent av landingane gjekk til konsum. Fangstane gjennom året fordelte seg med mindre enn 0,5 prosent første halvår, og størsteparten i tredje kvartal.

Uttaket frå bestanden er større enn det som vert landa, i og med at det vert dumpa og sleppt makrell på feltet. Det fører til auka dødsrate. I og med at det nesten ikkje finst data for dette, kan det ikkje gjevast gode overslag over kor stort utkastet er. Analysar viser at dette uttaket har vore så stort at totalfangsten sannsynlegvis har vore minst 60 prosent høgare enn oppgjeve. Innan pelagisk sektor tyder tilbakemeldingar frå norske og samarbeidande lands kontrollstyresmakter på at det urapporterte fisket av makrell er sterkt redusert, spesielt dei siste åra. Ein har med eksperimentelle

forsøk på fiskefeltet dei siste åra kvantifisert ned-dreping grunna trenging av makrell før slepping. Denne dødsraten er potensielt mykje større enn tidligare rekna med. Frå norsk side vil det verte arbeidd grundig framover med problemstillinga for å redusere denne uønska dødsraten. Fangstane frå kyststatane vart tett på 800 000 tonn for 2010. Island har rapporterte fangstar på 122 000 tonn makrell i islandske farvatn i 2010.

Bestandsgrunnlaget

Makrellen som vert fiska i Nordsjøen, Skagerrak og Norskehavet stammar frå tre gyteområde:

- Nordsjøen
- Sør og vest av Irland
- Utanfor Portugal og Spania.

Makrell frå det sørlegaste gyteområdet vart fram til 1994 behandla som ei eiga eining. Norske og internasjonale merkeforsøk viser at makrell som gytt i dei sørlege og vestlege områda vandrar til Norskehavet og Nordsjøen for å beite etter gytinga. Vandringsane til makrellen er altså så omfattande at fisk frå alle tre gyteområda vert blanda og fiska på i Nordsjøen, Skagerrak og Norskehavet i andre halvår. Det er uråd å skilje desse tre komponentane i fangstane. Difor vert makrellen forvalta som ein bestand, den nordaustatlantiske makrellbestanden. Utviklinga av bestanden og oppfiska kvantum sidan 1972 er vist i figur 4.11.

Tabell 4.11 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av nordaustatlantisk makrell sidan 1996

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Betydeleg reduksjon av F		452	564	2425
1997	Betydeleg reduksjon av F		470	570	2541
1998	F = 0,15-0,2 (Noreg-EU avtalen)	498	549	667	2458
1999	F = 0,15	437	562	640	2469
2000	F _{pa} = 0,17	642	612	738	2206
2001	F _{pa} = 0,17	665	670	737	2138
2002	F _{pa} = 0,17	694	683	773	1749
2003	F _{pa} = 0,17	542	583	670	1749
2004	F _{pa} = 0,17	545	532	650	1849
2005	F = 0,15 til 0,20	420	422	543	2291
2006	F = 0,15 til 0,20	487	444	473	2410
2007	F = 0,15 til 0,20	509	502	579	2541
2008	F = 0,15 til 0,20	456	458	611	2709
2009	F = 0,15 til 0,20	578	605 ¹	735	2978
2010	Haustingsregel	572	– ²		2928
2011	Haustingsregel	646	– ²		3007 ³

¹ Inkluderer ikkje unilateral avtalt TAC Norge/Færøyane eller Islandsk TAC

² Ingen internasjonal einigheit om TAC for 2010 og 2011

³ Framskriving

Gytebestanden vert målt ved eggtokt kvart tredje år, sist i 2010 i dei vestlege og sørlege gyteområda og i Nordsjøen i 2008. I Nordsjøen er det planlagt nytt eggtokt i 2011. Desse gytebestandsmåla har til 2003 vore brukt som absolutte verdiar i utrekningane, men ICES har no nytta dei som relative verdiar. Eggtokta viser at gytebestanden har lege på eit stabilt nivå, men med ein auke i 2010. Gytebestanden vert no berekna slik at ein nyttar trenden i gytebestanden frå eggtokta, slik at utrekningane passar med fangstane. Den vestlege komponenten utgjør ca. 85 prosent, og nordsjøkomponenten har vore låg (1-5 prosent) heilt sidan han vart fiska ned på byrjinga av 1970-talet. På grunn av problem med fangsttala vert utrekningane av gytebestanden svært usikre. Gytebestanden har auka kraftig frå 1,8 mill tonn i 2002 til litt i underkant av 3,0 millionar tonn i 2010. Tilgjengeleg informasjon tyder på at utbreiinga av gyteområdet for makrell har auka i dei siste åra og gyteområdet var rekordstort i 2010. Makrell vert fiska kommersielt i område som tidlegare ikkje

har vore fangstområde, spesielt innanfor Islands territorialfarvatn.

Rådgeving

Noreg, EU og Færøyane vart i 1999 einige om at uttaket av bestanden skal tilsvare ein fiskedødsrate på 0,15-0,2, som tilsvare eit årleg uttak på 14-18 prosent av gytebestanden. Avtalen mellom kyststatane vart revidert hausten 2008. Til grunn låg eit omfattande forskararbeid for å kartleggje moglege reglar for kvoteberekning med tanke på fangstnivå, stabilitet og låg risiko for bestanden. Noreg, EU og Færøyane vart einige om at dersom den samla fangsten ikkje fører til ein mindre gytebestand i kvoteåret enn 2,2 millionar tonn, skal fangsten svare til ein fiskedødsrate på mellom 0,20 og 0,22. Likevel skal ikkje kvoten endrast meir enn 20 prosent frå eitt år til det neste, sjølv om dødsraten då fell utanfor det vedtekne intervallet. Dersom slike fangstar fører til ein mindre gytebestand enn 2,2 millionar tonn skal mindre fiske-

dødsrate leggjast til grunn. Den reviderte forvaltingsplanen vart i 2009 evaluert av ICES og funnen å vere i samsvar med føre-var-prinsippet dersom TAC svarar til totalt uttak frå bestanden. ICES har ei tredelt tilråding for fisket i 2011 der MSY-tilnærminga og føre-var-tilnærminga gjev eit fiske på 672 000 tonn, medan ved å følgje haustingsregelen vert det eit fiske på mellom 592 000 tonn og 646 000 tonn.

For å verne makrellen i Nordsjøen vert det framleis tilrådd å stengje den sørlege delen for makrellfiske heile året, og den nordlege delen i perioden februar–juli.

Sidan det ikkje er inngått nokon kyststatsavtale på makrell for 2011 er det venta at det reelle uttaket vil kunne verte nærare 1 million tonn, basert på makrellfangstar som dei ulike nasjonane har bestemt eller gitt tilsegn om å fange. Dette kan forverre bestandsutviklinga for makrellen kraftig, og det gjev grunn til djup uro på litt lengre sikt.

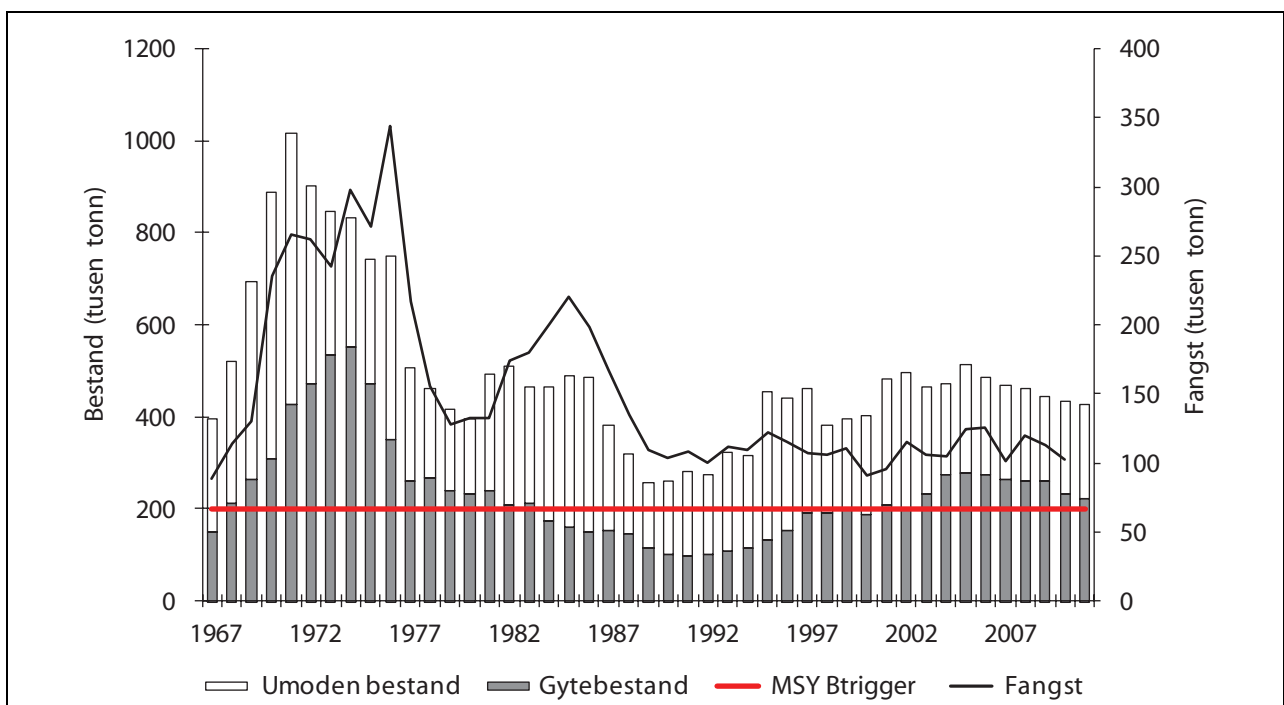
4.2.10 Sei i Nordsjøen og vest av Skottland

Fisket

I dei siste åra har landingane i snitt lege rundt 110 000 tonn (Figur 4.12). Fangstane frå vest av Skottland har i dei seinare åra utgjort ca. 7-8 prosent av totalfangstane. Ein reknar med at landin-

gane frå Nordsjøen for 2010 er 103 000 tonn. Det er avtalt TAC som er på 107 000 tonn. Den norske delen av totalfangsten dei siste ti åra har vore like over 50 prosent. Førebelse oppgåver for 2010 tyder på at norsk fangst i Nordsjøen, inkludert bifangst til oppmaling, har vore ca. 53 000 tonn. Dette er litt mindre enn den norske kvoten på 56 613 tonn for 2010. Av det norske fisket er det trålarflåten som tek mesteparten (om lag 80 prosent). Notfisket inkluderer også ungsei nær kysten. Noreg disponerer 52 prosent av totalkvoten i Nordsjøen.

Frå og med 1999 er det laga ei felles utrekning for seibestandane i Nordsjøen og vest av Skottland. Nordsjøbestanden er svært stor samanlikna med bestanden vest av Skottland, så alle utrekningar vert styrte av data frå nordsjøbestanden. Eit av dei største problema med bestandsutrekninga er manglande rekrutteringsdata. Det vart sett i gang 0-gruppetokt på sei i 1999. Denne tidsserien viste seg å vere lite eigna og i 2006 vart det starta opp eit tokt på norskekysten sør for 62°N som skal undersøkje to- og treåringar. Toktet har vist god intern konsistens og er teke med som indeks for dei yngste årsklassane i berekningane frå 2011. Det er frå 2011 gjort endringar i berekningsmodellane for å legge meir vekt på toktseriane og redusere vekta av kommersielle data (WKBENCH).

Figur 4.12 Utviklinga i bestand og fangst av sei i Nordsjøen og vest av Skottland. Tala for fangst og bestand i 2010 og 2011 er prognosar.

Tabell 4.12 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (1000 tonn) av sei i Nordsjøen/Skagerrak sidan 1996

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ¹
1996	Ingen auke i F	111	111	110	154
1997	Ingen auke i F	113	115	103	194
1998	Reduser F med 20 prosent	97	97	100	193
1999	Reduser F til F_{pa}	104	110	107	202
2000	Reduser F med 30 prosent	75	85	88	188
2001	Reduser F med 20 prosent	87	87	90	210
2002	$F < F_{pa}$	<135	135	116	203
2003	$F < F_{pa}$	< 176	165	102	233
2004	$F < F_{pa}$	< 211	190	100	276
2005	$F < F_{pa}$	< 150	145	112	279
2006	$F < F_{pa}$	< 123	123	117	277
2007	I samsvar med forvaltingsplan	< 123	123	94	264
2008	I samsvar med forvaltingsplan	< 137	136	112	261
2009	I samsvar med forvaltingsplan	< 126	126	106	263
2010	I samsvar med forvaltingsplan	< 107	107		235 ²
2011	I samsvar med forvaltingsplan	< 93	93		223 ²

¹ Gytebestanden er kombinert for Nordsjøen og vest av Skottland.

² Framskriving

Bestandsgrunnlaget

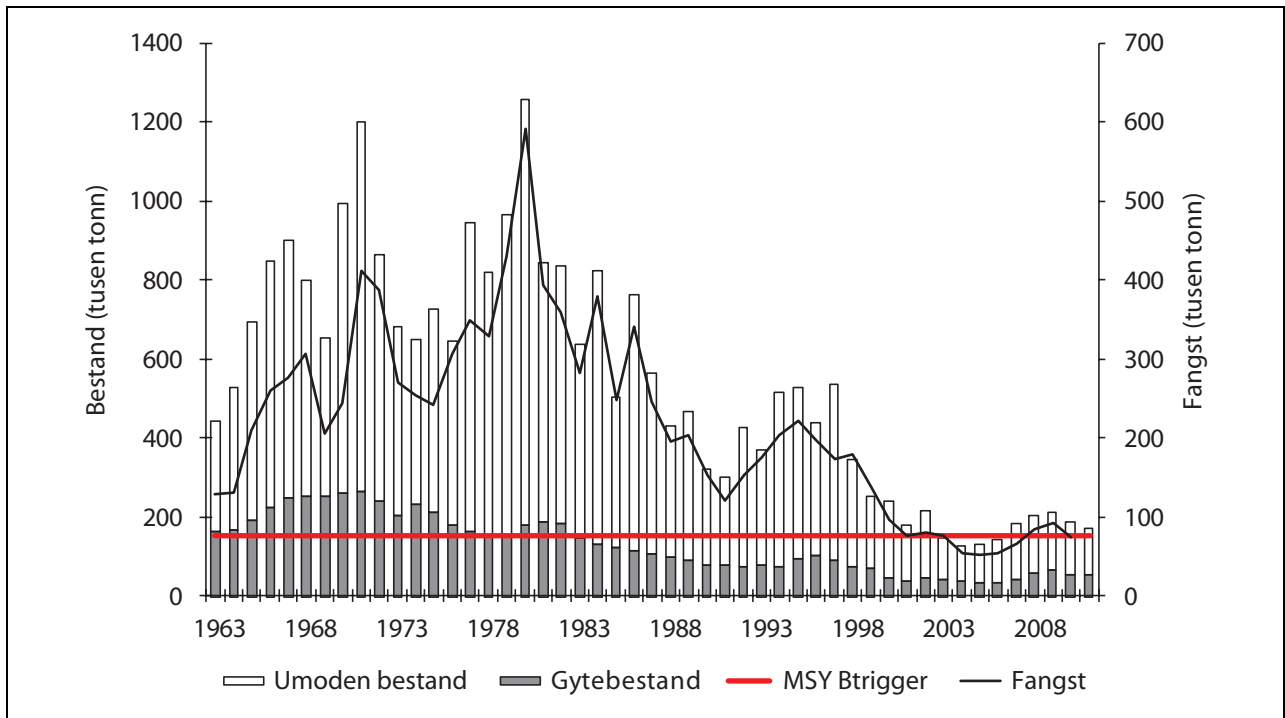
I byrjinga av 1970-åra var totalbestanden av sei i Nordsjøen og vest av Skottland opptil ein million tonn. Han vart redusert til ca. 260 000 tonn kring 1990 (Figur 4.12), for så å auke til vel 500 000 tonn i 2005. Etter dette har den gått noko ned igjen til i underkant av 450 000 tonn i dei siste åra. Gytebestanden, som i 1974 var på 555 000 tonn, nådde eit minimum på 100 000 tonn i 1991, men er no utrekna til 230 000 tonn i byrjinga av 2011. Fiske dødsraten gjekk ned i heile perioden frå 1986 til 2004, men har auka noko igjen fram til 2008 då den vart berekna til å vere 0,30. 2004-årsklassen av sei var om lag 40 prosent sterkare enn tidlegare årsklasser, medan 2005 var svak. Gode mål for 2006- og 2007-årsklassane finst enno ikkje, så for desse årsklassane er det brukt langtidsgjennomsnitt.

Det er gjort framlegg om at B_{pa} for sei i Nordsjøen og vest av Skottland skal vere 200 000 tonn

(under dette nivået er det hovudsakleg produsert middels og dårlege årsklassar), og F_{pa} er sett til 0,40 (33 prosent). Gytebestanden har sidan 1997 hatt godt reproduksjonspotensial.

Rådgjeving

Ei oppdatert bestandsberekning kunne ikkje gjerast i 2010 fordi mange av dataseriane som er nødvendig var mangelfulle eller ikkje var oppdaterte. Berekninga for 2009 vart brukt som grunnlag for framskriving vidare. ICES har ei tredelt tilråding for fisket i 2011. Førre-var-tilnærminga gjev eit fiske på 120 000 tonn, medan MSY-tilnærminga eller ved å følgje haustingsregelen gjev eit fiske på 103 000 tonn. ICES har tidlegare tilrådd at forvaltingsplanen som EU og Noreg er blitt einige om skal brukast ($F=0,30$). Noreg og EU vart einige om ein totalkvote på 93 318 tonn for 2011 (sjå tabell 4.12). Av dette kan Noreg disponere 49 478 tonn, der alt kan fiskast i EU-sona.

Figur 4.13 Utviklinga i bestand og fangst av torsk i Nordsjøen. Tala for fangst og bestand i 2010 og 2011 er prognosar

4.2.11 Torsk, hyse, kviting og raudspette i Nordsjøen

Fisket

I botntrål- og snurrevadfisket til konsum tek ein ei blanding av torsk, hyse og kviting. Industritrålfisket og bomtrålfisket etter flatfisk fører til ein auke i fiskedødsraten for torskefisk, særleg for dei yngre årsklassane. Det er et stort utkast av undermåls fisk i alle fiskeria.

Torskelandingane fall frå 300 000 tonn i 1981 til ca. 24 000 tonn i 2007 og gjekk så litt opp att, og i 2009 var landingane 31 000 tonn. Ein skal vere merksam på at det i det berekna totale uttaket er medrekna utkast og «svarte landingar». Det var då ca. 66 000 tonn i 2007 og auka til om lag 91 000 tonn i 2009 som vart fanga totalt (Figur 4.13). Norsk fiske i 2010 var ca. 5 000 tonn. I 2007 og 2008 vart om lag halvparten (vel 20 000 tonn) av all torsk som vart fiska kasta ut att. Denne delen gjekk litt ned i 2009 og berekningane viser at om lag ein tredel av all torsk fanga vart kasta ut att. Vi reknar med at lite av dette overlevde. Sjå kapittel 2.3 for ei nærmare omtale av utkastproblematikken.

Årsfangstane (inkludert utkast) av hyse låg på kring 220 000 tonn i åra 1980-1986 og fall gradvis til eit nivå på 100 – 170 000 tonn i tiårsperioden 1991 – 2002 (Figur 4.14). Etter dette har fangstni-

vået gradvis vorte ytterlegare redusert til vel 40 000 i 2009. Vel 10 000 tonn av dette vart kasta ut att. Norsk fangst i 2010 var ca. 1 200 tonn inkludert bifangst i industritrålfisket. Prognosen for utkast i 2011 er om lag 10 000 tonn, medan den norske kvoten er 7 713 tonn. Noreg disponerer 23 prosent av total TAC.

Utbyttet av kviting har vore stabilt dei siste ti åra (Figur 4.15), men er monaleg lågare enn i perioden 1960 – 1980. Storbritannia tek om lag 80 prosent av totalfangsten. Dei norske landingane er hovudsakleg bifangst i industritrålfisket. Noreg hadde ein kvote på 790 tonn i 2010. Førebels fangsttal indikerer at den norske fangsten vert rundt 100 tonn. Noreg disponerer 10 prosent av total TAC.

Utbyttet av raudspette har vore minkande og landingane er no på ca. 50 000 tonn, medan dei i ein lang periode fram mot midten av 1990-talet var på over 100 000 tonn (Figur 4.16). Noreg hadde ein kvote på 4 268 tonn i 2010. Noreg disponerer 6 prosent av total TAC.

Bestandsgrunnlaget

Gytebestanden av torsk vart redusert frå ca. 250 000 tonn i 1970 til langt under B_{lim} , som er 70 000 tonn, sidan 1999. ICES var ikkje i stand til å rekne ut storleiken på bestanden fordi fangsttala

Tabell 4.13 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av torsk i Nordsjøen sidan 1996¹

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	80 prosent av $F(94) = 0,7$	141	130	198	104
1997	80 prosent av $F(95) = 0,65$	135	115	174	91
1998	$F(98)$ burde ikkje overstige $F(96)$	153	140	180	76
1999	$F = 0,60$ for å byggje opp att SSB	125	132	137	73
2000	F mindre enn 0,55	< 79	81	95	49
2001	Lågast mogleg fangst	0	48,6	76	39
2002	Lågast mogleg fangst	0	49,3	81	47
2003	Ikkje fiske	0	27,3	76	43
2004	Ikkje fiske	0	27,3	53	40
2005	Ikkje fiske	0	27,3	52	36
2006	Ikkje fiske	0	23,2	53	35
2007	Ikkje fiske	0	20	66	43
2008	Utnyttast i tilhøve til føre-var grenser	< 22	22,2	84	58
2009	Ikkje fiske	0	28,8	91	69
2010	Forvaltingsplan F (65prosent av F2008)	< 40,3	33,6		56
2011	Sjå scenarier	-	31,4		49 ²

¹ Fangst inkluderer totalt estimert uttak, og gytebestand i Subarea IV, Divisjon VIIId og IIIa

² Framskriving

for dei seinare åra er svært usikre, men alle metodar tilseier at gytebestanden framleis er godt under B_{lim} . Grensa for god reproduksjonsevne (B_{pa}) er vurdert å vere 150 000 tonn. Dagens fiskemønster fører til høg fiskedød for eitt- og toåringer, slik at berre ca. 15 prosent av eittåringane overlever til dei er tre år. 1996-årsklassen har vore sterk, men på grunn av stort fiskepress har det ikkje lukkast å få bygd opp att gytebestanden. Sidan 1997 har alle årsklassar vore svake eller middels, og årsklassane 1997, 2000, 2002, 2004 og 2006-2008 er dei svakaste som er registrert. Det er difor ikkje venta at gytebestanden vil auke over 150 000 tonn i næraste framtid, sjølv om fiske dødsraten vert kraftig redusert.

Etter dei gode årsklassane av hyse i 1999 og 2000 har det blitt lenger mellom dei gode, og berre 2005 og 2009-årsklassen kan reknast som middels gode årsklasser. Dei andre er til dels svært svake. Gytebestanden er i 2010 vurdert til å vere omlag 194 000 tonn, og såleis over B_{pa} på 140 000 tonn. Fiskedødsraten i 2009 vart vurdert til å vere 0,23 og dette er mindre enn den F som er

lagt til grunn i forvaltingsregelen mellom Noreg og EU ($F=0,3$).

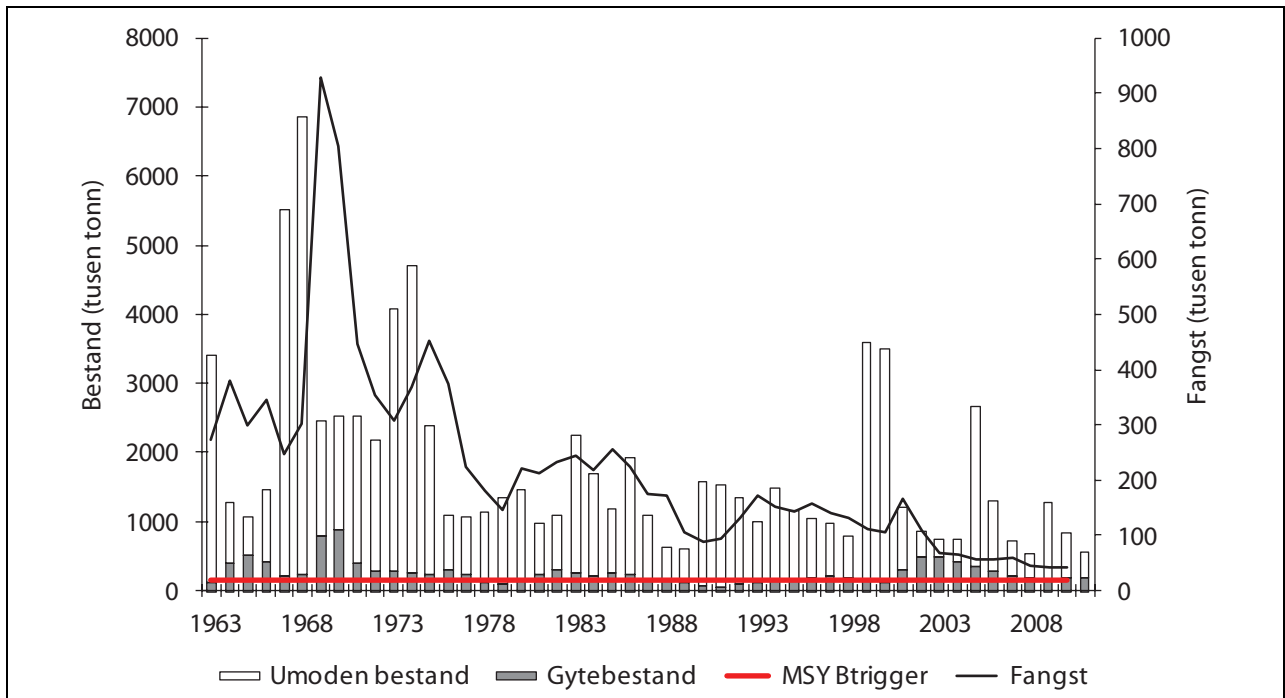
Gytebestanden av kviting er litt høgare i 2009 enn i 2008, men er lågare enn gjennomsnittet. Fiskedøden var på sitt lågaste i 2005 og har sidan auka litt, men er framleis berre litt over 0,3. Bestandsberekninga er usikker.

Fiskedødsraten for raudspette har vorte kraftig redusert dei siste åra og gytebestanden aukar. Uttaket av bestanden reknast som berekraftig og gytebestanden er over grensa for god reproduksjonsevne.

Rådgjeving

ICES har ei tredelt tilråding for fisket av torsk i 2011, og føre-var-tilnærminga gjev ei tilråding om null-fangst. Ved overgang til MSY-tilnærminga frå 2011 til 2015 er tilrådinga eit fiske på 5 700 tonn til 40 900 tonn, og tilrådinga i høve til den vedtekne haustingsregelen gjev eit fiske på 32 240 tonn. Med bakgrunn i den vesle bestanden og den dårlege rekrutteringa dei siste åra, vil det ikkje vere råd å byggje opp igjen gytebestanden til over B_{pa} i

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

Figur 4.14 Utviklinga i bestand og fangst av hyse i Nordsjøen. Tala for fangst og bestand i 2010 og 2011 er prognosar.

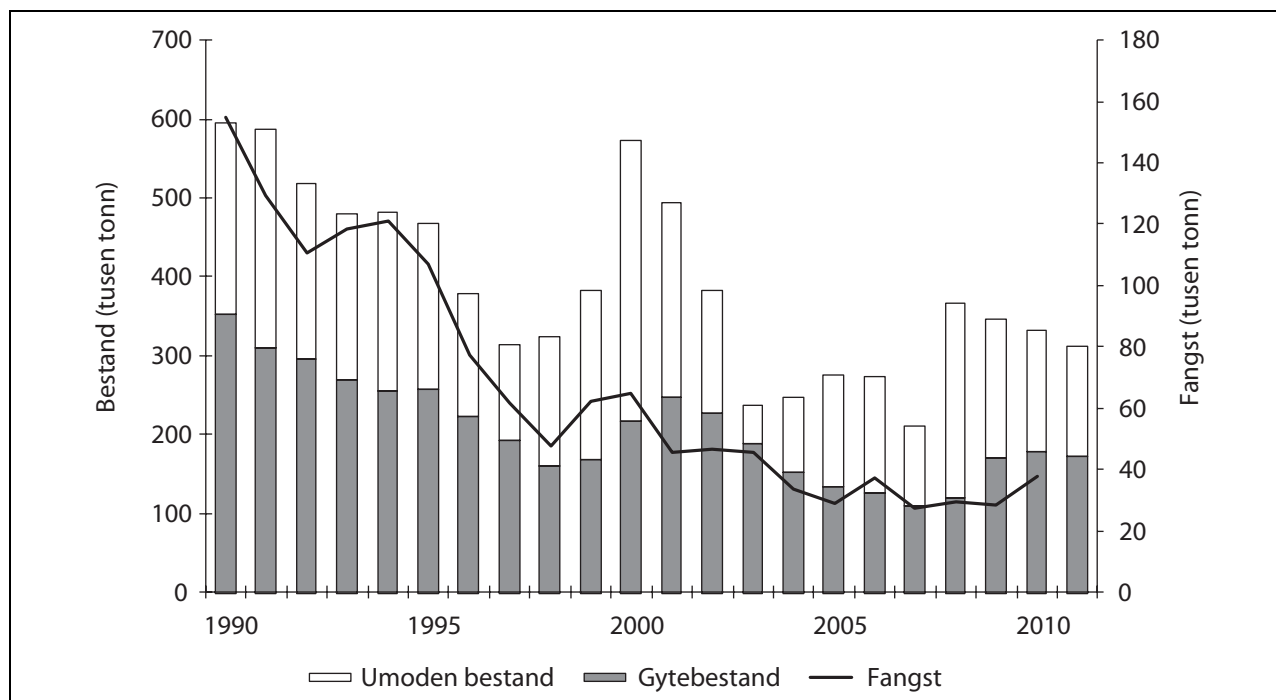
Tabell 4.14 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av hyse i Nordsjøen (ICES Subarea IV) sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand ¹
1996	Må ta omsyn til blanda fiskeri		120	154	202
1997	Må ta omsyn til blanda fiskeri		114	138	226
1998	Ingen auke i F	100,3	115	128	203
1999	Reduser F(95–97) med 10prosent	72	88,6	111	157
2000	F mindre enn F_{pa}	< 51,7	73	100	135
2001	F mindre enn F_{pa}	< 58	61	165	311
2002	F mindre enn F_{pa}	< 94	104	101	512
2003	Ingen fangst av torsk	0 torsk	52	76	500
2004	Blandingsfiske vurderingar	0 torsk	85	65	429
2005	Blandingsfiske vurderingar	92	66	57	371
2006	Blandingsfiske vurderingar	39	52	55	296
2007	Blandingsfiske vurderingar	55,4	55	61	216
2008	Blandingsfiske vurderingar	49,3	46	42	210
2009	Blandingsfiske vurderingar	44,7	42	41	178
2010	Blandingsfiske vurderingar	38	36		194
2011	Sjå scenarier	-	36,2		212 ²

¹ Gytebestanden er kombinert for Nordsjøen og Skagerrak.

² Framskriving

Fiskeriatvitalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

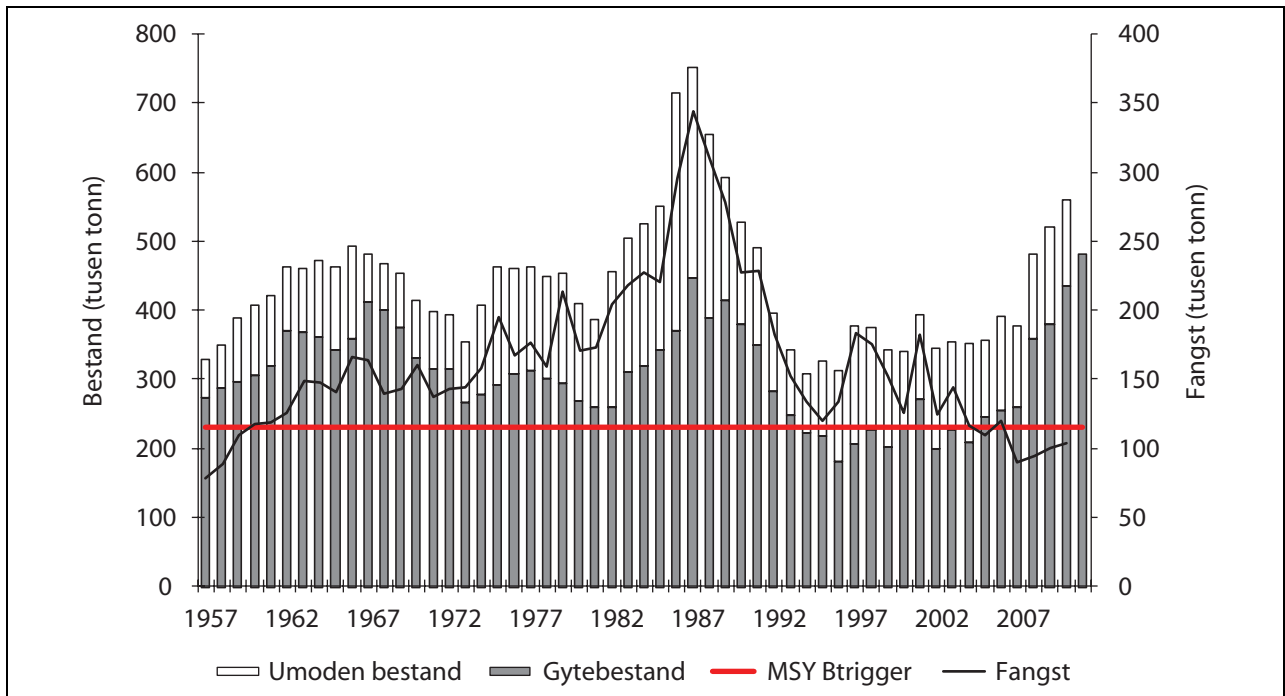
Figur 4.15 Utviklinga i bestand og fangst av kviting i Nordsjøen. Tala for fangst og bestand i 2010 og 2011 er prognosar. ICES har ikkje definert føre-var-grense for denne bestanden.

Tabell 4.15 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av kviting i Nordsjøen (ICES Sub-area IV) sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Blanda fiskeri; ta omsyn til rådet for torsk		67	69	224
1997	Blanda fiskeri; ta omsyn til rådet for torsk		74	54	193
1998	Ingen auke frå 1996 nivået	54	60	40	162
1999	Minst 20 prosent reduksjon av F(95–97)	40,4	44	55	169
2000	Lågast mogleg fangst	0	30	55	217
2001	60 prosent reduksjon av F(97–99)	19,4	30	43	247
2002	F ikkje større enn 0,37	< 33	32	40	228
2003	Ingen fangst av torsk		16	38	189
2004	Ingen fangst av torsk	Inga auke	16	25	153
2005	Ingen fangst av torsk	52	28,5	22	136
2006	Ingen fangst av torsk	< 17,3	23,8	27	126
2007	Ingen fangst av torsk	< 15,1	23,8	24	109
2008	Ingen fangst av torsk	< 15,1	17,9	22	121
2009	Ingen fangst av torsk	< 11	15,2	20	171
2010	Ingen fangst av torsk	< 6,8	12,9		180
2011	Ingen fangst av torsk	< 9.5	14,8		173 ¹

¹ Framskriving

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

Figur 4.16 Utviklinga i bestand og fangst av raudspette i Nordsjøen. Tala for fangst og gytebestand i 2010 og 2011 er prognosar.

Tabell 4.16 Tilrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av raudspette i Nordsjøen (ICES Sub-area IV) sidan 1996.

År	Råd frå ICES	Tilrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Reduksjon i F på 40prosent	61	81	82	180
1997	Reduksjon i F på 20prosent	80	91	83	207
1998	F=0,3	82	87	72	227
1999	F=0,3	106	102	81	202
2000	F=0,3	95	97	81	229
2001	F=0,26	78	78	82	272
2002	$F < F_{pa}$	< 77	77	70	199
2003	F=0,23	60	73	67	229
2004	Gjenoppbyggingsplan		61	61	209
2005	Gjenoppbygg SSB > B_{pa} i 2006	35	59	56	246
2006	Gjenoppbygg SSB > B_{pa} i 2007	48	57	58	256
2007	Gjenoppbygg SSB > B_{pa} i 2008	< 32	50	50	260
2008	Gjenoppbygg SSB > B_{pa} i 2009	< 35	49	49	359
2009	Avgrens totale landingar til 55 500 tonn	< 55,5	55,5	55	380
2010	Avgrens totale landingar til 63 825 tonn	< 63,8	63,8		435
2011	Sjå scenarier	-	73,4		482 ¹

¹ Framskrivning

starten av 2012, sjølv med null-fangst i 2011. For hyse er òg tilrådinga frå ICES tredelt, der føre-var-tilnærminga gjev eit fiske på mindre enn 74 000 tonn. Dersom ein følgjer MSY-tilnærminga eller haustingsregelen vert fisket mindre enn 36 000 tonn. For kviting bør konsumfangsten ikkje vere høgre enn 12 700 tonn. Tiltrådinga frå ICES for raudspette for fiske i 2011 er todelt. MSY-tilnærminga gjev ein fangst på mindre enn 64 200 tonn og føre-var-tilnærminga gjev eit uttak på 144 400 tonn.

4.2.12 Kolmule

Kolmulebestanden i det nordaustlege Atlanterhavet består truleg av to hovudkomponentar; ein nordleg som har si utbreiing i Norskehavet og sørover til sørvest av Irland, og ein sørleg som held til i Biscaya og vidare sørover mot Gibraltar og Nord-Afrika. Det er uklårt kor mykje desse komponentane blandar seg under gyting og beiting, difor vert all kolmule sett på som ein felles bestand i bestandsutrekningane og rådgjevinga i ICES.

Fisket

Hovudfisket føregår om våren på gytefelta langs eggakanten vest av Dei britiske øyane og ved Færøyane. Noreg opererer her med ringnotsnurparar utstyrte for flytetraling. Fangst av kolmule har og

føregått på beiteområda i Norskehavet om sommaren, også då med flytetral. Dette fisket har dei seinare år praktisk talt falle bort. Elles tek industritrålflåten kolmule gjennom heile året i Norskerenna.

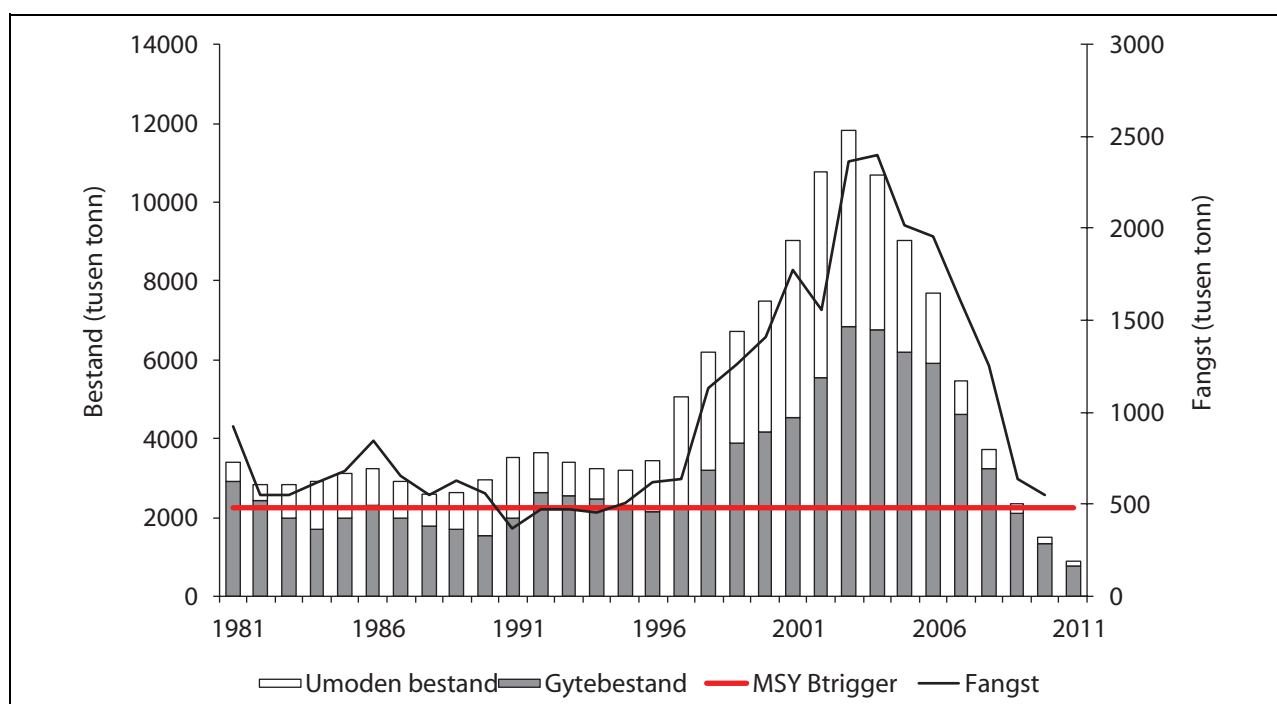
Internasjonal fangststatistikk frå 2010 er enno ikkje ferdig, men fisket er venta å verte om lag 548 000 tonn (Figur 4.17). Den norske flåten fiska om lag 194 000 tonn kolmule i 2010. Kolmuletrålarane tok den største delen av fangsten, over 90 prosent, resten vart fiska av industritrålarane i Nordsjøen og langs kysten nordover. Noreg sin del av totalfangsten i 2010 er venta å bli om lag 35 prosent.

Utrekningsmetodar

For kolmule vert det brukt ein SMS (Stochastic Multi-Species)-modell til å rekne ut bestandsnivået. I utrekningane inngår fangststatistikken (tal landa fisk fordelt på aldersgrupper) og aldersgrupper frå tre akustiske tokt. Denne modellen har vore brukt dei siste fem åra.

Bestandsgrunnlaget

Kolmulebestanden nådde toppen i 2003, og er no raskt på veg nedover (Figur 4.17). På midten av 1990-talet byrja kolmulebestanden å produsere ei rekkje årsklasser som var fleire gonger sterkare enn det som tidlegare var observert. Dette førte

Figur 4.17 Utviklinga i bestand og fangst av kolmule. Tala for fangst og gytebestand i 2010 og 2011 er prognosar.

Tabell 4.17 Tiltrådd TAC, avtalt TAC, fangst og gytebestand (tusen tonn) av kolmule sidan 1996

År	Råd frå ICES	Tiltrådd TAC	Avtalt TAC	Fangstar	Gytebestand
1996	Føre-var TAC for kombinert bestand	500	650 ¹	646	2153
1997	Føre-var TAC for kombinert bestand	540		672	2237
1998	Føre-var TAC for kombinert bestand	650		1125	3207
1999	Fangstar over 650 000 t vil ikkje vera berekraftig i det lange løp	650		1256	3877
2000	F må ikkje overstige foreslått F_{pa}	800		1412	4168
2001	F må ikkje overstige foreslått F_{pa}	628		1780	4551
2002	Gjenoppbyggingsplan	0		1556	5546
2003	$F < \text{foreslått } F_{pa}$	600		2321	6836
2004	Oppnå 50prosent sannsyn for at $F < F_{pa}$	925		2378	6772
2005	Oppnå 50prosent sannsyn for at $F < F_{pa}$	1075		2027	6210
2006	F gamal forvaltingsplan	1500	2100 ²	1966	5933
2007	$F < \text{foreslått } F_{pa}$	980	1847 ³	1612	4631
2008	$F < F_{pa}$	835	1250 ⁴	1246	3255
2009	Halde bestanden over B_{pa}	384	606 ⁵	636	2096
2010	Følg den avtalte forvaltingsplanen	540	548		1339
2011	Følg den avtalte forvaltingsplanen	40	40 ⁶		796 ⁷

¹ NEAFC forslag for NEAFC region 1 og 2

² Avtalt TAC mellom kyststatane på 2 mill t og i tillegg tildeling til Russland i int.farvann på 100 000 t

³ Avtalt TAC mellom kyststatane på 1,7 mill t og i tillegg tildeling til Russland og Grønland på 147 000 t

⁴ Avtalt TAC mellom kyststatane på 1,1 mill t og i tillegg tildeling til Russland og Grønland

⁵ Avtalt TAC mellom kyststatane på 0,59 mill t og i tillegg tildeling til Russland 16 000 t

⁶ Avtalt TAC mellom kyststatane på 40 000 tonn, i tillegg Russisk fangst som dei unilateralt fastsette på ca 20 000 tonn

⁷ Framskriving

til ei mangedobling av bestandsstorleiken og ei tilsvarende auke i fangstkvantumet. Situasjonen med sterke årsklasser år etter år ser ut til å vere dramatisk endra og årsklassene som vart gytt i 2005 – 2009 ser ut til å vere blant dei svakaste som er observert. Gytebestanden var lågare enn føre-var-grensa på 2,25 millionar tonn i 2010 og er venta å minke ytterlegare i 2011.

Rådgeving

Etter ein svært langvarig forhandlingsprosess vart kyststatane (Noreg, EU, Færøyane og Island) den 16. desember 2005 samde om forvaltinga og fordelinga av kolmule frå 2006 og framover. Denne sameinte planen vart revidert i 2008 og

evaluert av ICES i 2009. Den reviderte forvaltingsplanen vart stadfesta av ICES å vere i samsvar med føre-var-prinsippet. Målet er at gytebestanden skal vere høgare enn føre-var-grensa (2,25 mill. tonn).

ICES har ei tredelt tilråding for fisket i 2011 og føre-var-tilnærminga gjev ei null-fangst-tilråding. Ved overgang til MSY-tilnærminga frå 2011 til 2015 er tilrådinga eit fiske på 50 700 tonn til 233 000 tonn og tilrådinga etter den vedtekne haustingsregelen gjev eit fiske på 40 100 tonn. Totalkvoten i 2011 er den same som tilrådinga etter haustingsregelen. Etter overføringar kan norske fartøy fiske 22 033 tonn kolmule i 2011. Det er uråd å unngå nedgang i bestanden dersom rekrutteringa ikkje vert høgare.

Del IV
Fisket etter avtalane i 2009 og 2010

5 Fisket etter avtalane i 2009 og 2010

5.1 Den felles forvaltninga

I omtalen av fisket etter avtalane for 2009 og 2010 er hovudvekta lagt på i kva grad Noreg og dei partane som får tildelt kvotar i norske område, faktisk utnyttar desse kvotane. Først presenterer vi dei norske kvotane i sonene til andre statar og utnyttinga av desse, jf. pkt. 5.2 nedanfor. Deretter, i punkt 5.3, presenterer vi kvotane andre statar har i norske område og utnyttinga av desse. Kommentaranane til kvoteutnyttinga omfattar berre åra 2009 og 2010.

I dei neste avsnitta vert omgrepet «felles forvaltning» nytta om ein del sentrale fiskebestandar. Felles forvaltning tyder at to eller fleire land/samanslutningar av land har avtala å forvalte ein bestand saman, fordi bestanden finst i sonene til fleire land. Dette inneber at det i dei årlege kvoteforhandlingane vert avtalt ein totalkvote for bestanden, som vert fordelt på dei aktuelle avtalepartane.

Tabell 5.1 Oversikt over norske kvotar (etter overføring til tredjeland) og fangst på fellesbestandane i Barentshavet

Art	Kvotar ¹ (tonn)		Fangstar ³ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
Torsk	244 100	282 729	238 057	283 217 ²
Hyse	97 050	122 859	104 885	123 518
Blåkveite	-	7650	-	8175
Lodde	233 000	245 000	233 005	244 163

¹ Kvotetala inneheld kvotar avsett til forskning. For åra 2009 & 2010 vart det avsett 7 000 tonn torsk til forskingsfangst. Avtalen med Russland for 2009 (2010) opna for å avsette 9000 (7000) tonn torsk til forskings- og forvaltningsformål, men ein fann det tilstrekkeleg å vidareføre kvoten på 7000 tonn. Avtalen for 2009 og 2010 opna vidare for å avsette 4000 tonn hyse til forskings- og forvaltningsformål. Noreg avsette 2000 tonn hyse og 2000 tonn gjekk såleis inn i disponibel kvote for norske fartøy. I 2010 vart det overført 30 000 tonn lodde frå Russland til Noreg i bytte mot 10 000 tonn norsk vårgytande sild.

² Registrert ungdoms- og rekreasjonsfiske utgjer 1233 tonn, men ein reknar med at heile avsetninga på 7000 tonn vert teken.

³ Fangsttala er henta frå Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 14.02.2011 og inneheld forskingsfangst.

5.2 Norsk utnytting av kvotar

I avsnitt 5.2 og 5.3 er kvotane henta frå dei årlege kvoteavtalane, med eventuelle oppdateringar. Fangsttala er baserte på landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet eller på det fartøya har rapportert fiska frå dei ulike jurisdiksjonsområda, anten til Fiskeridirektoratet eller til ansvarlege i tredjeland, det vil seie styresmaktene i kyststaten. Rapporterte fangsttal frå fiskefelta kan avvike frå tala i landings- og sluttsetelstatistikken som viser utlossa kvanta. Symbolet (–) i tabellane tyder anten ingen fangst eller ingen kvote.

Noreg – Russland

Fellesbestandane

Noreg og Russland har felles forvaltning av artane torsk, hyse, blåkveite og lodde. Noreg sine kvotar (etter overføringar til tredjeland) og fangstar av desse bestandane går fram av tabell 5.1. Delar av dei norske kvotane for desse bestandane kan fiskast i russisk økonomisk sone, sjå tabell 5.2.

Torskeknoten nord om 62°N vart ikkje oppfiska i 2009, og utnyttingsgraden var på 97,5 prosent. Dette kan forklarast ut frå den særskilte vanskelege marknadssituasjonen dette året. I 2010 kjem den uregistrerte delen av rekreasjonsfisket i tillegg, og ein legg til grunn at heile avsetninga på 7 000 tonn vert teken. Både hyse og torske kvoten vart fullt utnytta i 2010. Utnyttingsgraden for hyse var 108 prosent i 2009. Kvoten vart altså noko overfiska. Bakgrunnen for dette er samansett. Mellom anna vart tilgjengelegheita betre enn venta, og trålarane og dei konvensjonelle havfiskefartøya kunne i større grad enn tidlegare gå på eit reint hysefiske. Loddeknoten vart godt utnytta i 2009 og 2010.

Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjonen vart i 2009 einige om ein totalkvote på 15 000 tonn blåkveite i tre år framover, og ein fordelingsnøkkel som gav Noreg ein kvote på 7650 tonn blåkveite. Denne kvoten vart godt utnytta i 2010.

Generelt har trålarane og andre havfiskefartøy fastsette kvotar praktisk talt utan overregulering, og dei held seg stort sett innanfor desse kvotane.

Tabell 5.2 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i russisk økonomisk sone

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
Torsk	140 000	140 000	4245	-
Hyse	20 000	30 000	4420	-
Blåkveite	-	7650	-	-
Reker	2500	2500	1	-
Grønlandssel	7000	7000	-	105
Lodde	233 000	245 000	22 125	408
Steinbit	1200	2200	105	-
Flyndre	500	500	1	-
Bifangstkvote	500	500	52	-

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 14.02.2011. Fangsttala for lodde inneheld forskningsfangst.

Kystfiskeflåten består av mange fartøy som stadig vert meir effektive. Varierende grad av deltaking i fisket i kystflåten gjer det nødvendig å regulere fisket med såkalla overregulering. Overregulering er differansen mellom summen av maksimal-/fartøykvotane og gruppekvoten. Overreguleringa vert uttrykt i prosent av gruppekvoten, differansen vert omtalt som overregulering. Dersom summen av maksimal-/fartøykvotane er 13 000 tonn og gruppekvoten er 10 000 tonn, er overreguleringa 30 prosent. Tilgangen på fisk kan variere frå år til år, mellom anna på grunn av vêrforhold langs kysten. Dersom fiskeristyresmaktene bommar med graden av overregulering for kystfiskeflåten og ikkje greier å korrigere dette i tide, kan det føre til at dei fastsette kvotane vert overfiska. Ulike forhold kan også føre til at kvotane ikkje vert fiska eller utnytta fullt ut.

Kommentarar til oversikta

Norske kvotar og fangstar i russisk økonomisk sone (RØS) går fram av tabell 5.2. Av dei norske fangstane nord om 62° N i 2009 fiska Noreg 1,7 prosent av torskefangstane og 4,2 prosent av hysefangstane i RØS. Norske fartøy fiska ikkje etter botnfisk i RØS i 2010. Noreg tek altså små fangstar av torsk og hyse i RØS sett i høve til dei totale norske fangstane. Noreg kunne fiska heile loddekvoten i RØS.

I 2009 deltok berre ein reke-trålar i fisket etter reker i RØS, medan ingen er registrert med reke-

fangst i 2010. Når det gjeld grønlandssel var det eit norsk fartøy som gjekk til Austisen for å fangste i 2010.

Noreg – EU

Fellesbestandane

Noreg og EU har felles forvaltning av artane torsk, hyse, sei, kviting, raudspette, sild og makrell i Nordsjøen, sjå tabell 5.3. Delar av dei norske kvotane for konsumfiskebestandane kan fiskast i EU si sone av Nordsjøen, sjå tabell 5.4.

Makrell- og sildekvotane vert fordelte mellom ringnotfartøya, trålarane og kystfartøya. Fangsttala inneheld ikkje norsk bifangst frå industritrålfisket. Bifangstane varierer frå år til år i storleik og art.

Norske kvotar i EU sitt farvatn (EUF) og tildelte kvotar frå EU i grønlandske farvatn (EUGRL), med tilhøyrande fangstar

Noreg fekk i 2009 og 2010 tildelt kvotar av blåkveite, kveite og uer for fiske i grønlandsk sone både av EU og Grønland, og fekk i tillegg tildelt kvotar av torsk frå EU for fiske i grønlandsk sone i 2009 og frå Grønland i 2010. For desse artane er det i denne meldinga berekna at kvoten frå Grønland vert utnytta først (sjå tabell 5.6). Eventuelle fangstar ut over Grønland-kvotane vert avrekna mot Noreg sine kvotar tildelte av EU (sjå tabell 5.4)

Tabell 5.3 Norske kvotar (etter overføringar til EU og tredjeland) og fangstar på fellesbestandane i Nordsjøen¹

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ² (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
Torsk	4514	5704	4255	4485
Hyse	7978	8073	1254	1117
Sei	63 881	55683	57 748	53101
Kviting	1327	790	73	117
Raudspette	2885	4268	1116	1089
Makrell	190 802	180 424	121 229	233 957 ³
Nordsjøesild	53 400	50 955	52 935	50 007

¹ Norsk totalkvote og fangst inklusive forskningsfangst.

² Fangsttala er henta frå Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 15.02.2011. Fangsttala for sei og sild er både frå ICES-område IIIa og IV, medan makrelltala er frå ICES-område IIa, IIIa, IV og VIa.

³ Ufiska kvantum i 2009 vart overført til 2010.

Tabell 5.4 Oversikt over Noreg sine kvotar (etter overføringar til EU og tredjeland) og fangstar i EU sitt farvatn, og tildelte kvotar frå EU i grønlandske farvatn

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
EUF, Nordsjøen ¹ :				
Torsk ²	4514	5704	1212	1104
Hyse ²	7979	8073	385	367
Sei ²	63 881	56 613	18 539	24 197
Kviting ²	1517	790	39	37
Raudspette ²	2885	4268	1078	983
Makrell	153 365	115 000	55 501	111 624
Sild ²	49 590	47 647	42 903	36 532
Augepål	1000	6000	1289	6907
Tobis	27 500	27 500	27 418	27 542
Brisling	10 000	10 000	7956	11 121
Reker	-	-	-	-
Hestmakrell	3600	3600	3734	565
Sjøtunge	90	50	1	2
Andre artar	2720	2720	539	652
EUF, vest om 4°V ³ :				
Makrell ⁴	12 300	11 626	121	2163
Kolmule	158 458	148 602	155 584	139 790
Blålange ⁵	150	150	117	145
Lange ⁵	5638	6140	5107	5260
Brosme ⁵	3350	2923	2608	2744
Pigghå	50	-	-	-
Håbrann	-	-	-	-
Kombinert kvote	140	140	204	182
Blåkveite	350	350	3	99
EUGRL, Vest-Grønland ⁶ :				
Blåkveite	800	800	800	640
Kveite	75	75	59	6
Skolest/Isgalt o.a. ⁷	120	120	6	25
Torsk ⁸	500	-	-	-
EUGRL, Aust-Grønland ⁶ :				
Reker	3500	3100	882	721
Blåkveite	824	824	-	206
Kveite	75	75	-	-
Uer ⁹	3000	1500	-	1500
Lodde	-	-	-	-
Skolest/isgalt o.a. ⁷	120	120	-	-
Torsk ⁸	500	-	252	-

¹ Fangsttala er henta frå Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 15.02.2011. Alle artar er fangst i EU-sona i ICES-område IV bortsett frå: Makrell ICES-område IIa, IIIa & IV, og sei & sild ICES-område IIIa & IV.

² For desse fellesbestandane avtalar EU og Noreg storleiken på TAC for kvar bestand, fordeling av TAC på dei to partane, eventuelle kvotebyte og kor mykje partane kan fiske i dei respektive sonene.

³ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 15.02.2011. Fangsttala på blåkveite inneheld også fangst i EU-sona i ICES-område IIa og VI.

⁴ Kvotane i EU farvatn vest om 4°V var ein del av nordsjøkvoten for begge åra.

⁵ Fangsttala på artane blålange, lange og brosmme inneheld fangst i EU-sona i ICES-områda IV, Vb, VI, VII og IIa. Av den samla kvoten for lange og brosmme kan inntil 25 prosent vere bifangst (maksimalt 3 000 tonn).

⁶ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 15.03.2011, og Grønlands Fiskerilicenskontroll per 21.12.2010

⁷ For begge åra har Noreg ein felles kvote ved Vest- og Aust-Grønland på 120 tonn skolest/isgalt.

⁸ For 2009 har Noreg ein felles kvote ved Vest- og Aust-Grønland på 500 tonn torsk.

⁹ Kvoten på uer ved Aust-Grønland kan også fiskast i internasjonalt farvatn og EU-sona.

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar i EU-farvatn og tildelte kvotar frå EU i grønlandske farvatn, med tilhøyrande fangstar, går fram av tabell 5.4. I EU-sona i Nordsjøen kunne norske fartøy berre fiske 1000 tonn augepål i 2009 og 6000 tonn i 2010. EU og Noreg vart i samband med kvoteforhandlingane for 2009 samde om å gjennomføre eit samordna forsøksfiske etter tobis. Av ein kvote på 27 500 tonn tobis i EU-sona, fiska norske fartøy 27 418 tonn i 2009 og 27 542 tonn i 2010.

Etter at kyststatane vart samde om forvaltning av kolmule i desember 2005, fekk Noreg auka tilgang i EU-farvatn. I tillegg til fiske i EU-sona, fiska norske fartøy desse åra kolmule i internasjonalt farvatn vest av Dei britiske øyane, i færøysk sone og i NØS sør om 62°N. I følgje norske sluttseteltal fiska dei norske fartøya totalt 155 584 tonn kolmule i 2009 og 139 790 tonn i 2010 i desse områda.

Den norske makrellkvoten i EU-farvatn vart dårleg utnytta i 2009. Dette hadde samband med at norske fartøy som fiska makrell vart bedt om å forlate EU-farvatn 1. oktober 2009. På den bakgrunn har forvaltninga lagt til rette for at det resterande kvantum kunne fiskast i 2010. På bakgrunn av konflikten mellom Noreg og EU om norske fartøy sin tilgang til å fiske i EU-sona forhandla partane seg fram til eit nytt tilgangsregime for makrell. I følgje denne avtalen kan norske fartøy i 2010 fiske inntil 115 000 tonn i EU-sona i ICES statistikkområde IVa, derav inntil 11 626 tonn kan fiskast i EU-sona i ICES statistikkområde IIa, VIa (nord for 56°30'N) og VII d, e, f og h. Noreg sin kvote i EU-farvatn vart i 2010 tilnærma oppfiska.

Blålange, lange, brosmes, pigghå, brugde og håbrann kunne også fiskast i Nordsjøen. Kombi-nertkvoten gjaldt linefiske etter havmus, mora, skjelbrosme og isgalt.

Kvoten «andre artar» i Nordsjøen omfattar fiske på artar det ikkje er fastsett kvotar for til Noreg i EU-sona.

Når det gjeld dei tildelte kvotane i grønlandske farvatn, vert desse slått saman med kvotane som Noreg får tildelt av Grønland. I denne meldinga vert den norske fangsten kvoteavrekna kvoten tildelt frå EU sist, men det er ingen avtale som seier at det er slik det skal gjerast.

Tabell 5.5 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i færøysk sone

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
Lange/ blålange	2525	2425	819	823
Brosme	1847	1774	939	1169
Sei	105	101	24	27
Blåkveite	-	-	2	1
Håbrann/ Pigghå	-	-	-	-
Breiflabb	-	-	1	1
Makrell	2157	2000	-	-
Hestmakrell	50	50	-	-
Kolmule	11 300	12 995	3355	1735
Andre artar	891	855	82	56

¹ Vaktar- og Bjargingartænastan på Færøyaner per 03.02.2011

*Noreg – Færøyaner**Kommentarar til oversikta*

Noregs kvotar og fangstar i færøysk sone går fram av tabell 5.5.

Fisket etter botnfisk kunne drivast med garn og line, men sei kunne også fiskast med trål. Kvoten av andre artar kunne berre fiskast som bifangst. Samla vart det fiska 1867 tonn botnfisk i færøysk sone i 2009, tilsvarande tal for 2010 var 2077 tonn botnfisk. Dette gjev ein utnyttingsgrad på om lag 35 prosent i 2009 og 40 prosent i 2010.

Noreg hadde ei relativt låg utnytting av kvotane i færøysk sone i begge åra. Dette kan mellom anna sjåast i samband med høge torske- og hysekvotar i norsk sone og at kvoteavtalen ikkje vart inngått før i februar 2009 og januar 2010 slik at lineflåten allereie hadde valt andre alternativ.

Norske ringnotfartøy pleier å fiske kolmule i færøysk sone mot slutten av kolmulesesongen, det vil seie i april/mai. Norske fartøy fiska 3355 tonn i 2009 og 1735 tonn i 2010.

*Noreg – Grønland**Kommentarar til oversikta*

Noreg sine kvotar og fangstar i grønlandsk sone i 2009 og 2010 går fram av tabell 5.6. I tillegg kan norske fartøy fiske i grønlandsk sone på kvote til-

Tabell 5.6 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i grønlandsk sone

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
Vest-Grønland:				
Blåkveite	700	900	715	900
Aust-Grønland:				
Blåkveite	375	275	116	275
Kveite	235	235	6	51
Uer	700	700	89	787
Vest- og Aust-Grønland:				
Torsk	750	750	750	310

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 15.03.2010, og Grønlands Fiskerilicenskontroll per 21.12.2010

delt av EU (sjå tabell 5.4). Det deltok 3 trålarar i fisket både i 2009 og 2010. I fisket etter blåkveite ved Aust-Grønland deltok berre eitt linefartøy og ein trålar i 2009, medan eitt linefartøy og to trålarar deltok i 2010.

I 2009 var det 16 fartøy som tilfredsstilte krava til deltaking i rekefisket ved Aust-Grønland, medan det i 2010 var 15 (kvoten er tildelt av EU, sjå tabell 5.4). Totalt to fartøy deltok i rekefisket i 2009, medan fire fartøy deltok i 2010.

I 2009 vart det fiska 89 tonn uer av ein kvote på til saman 3700 tonn. Kvoten vart altså dårleg utnytta, men i 2010 vart kvoten overfiska med 87 tonn av ein kvote på til saman 2 2000 tonn. Heile kvoten frå Grønland og EU kunne fiskast i internasjonalt farvatn.

I fisket etter kveite ved Aust-Grønland er det berre høve til å fiske med line. Både i 2009 og 2010 deltok berre eitt fartøy. I begge åra var det fritt fiske innanfor totalkvoten.

Før 2003 har det ikkje vore mogleg å utnytte torskeknoten som følgje av den dårlege bestands-situasjonen for torsk ved Grønland. I 2009 vart denne kvota godt utnytta, medan i 2010 vart utnyttingsgraden berre 41 prosent.

Tabell 5.7 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i islandsk sone

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
Brosme, lange, blålange	500	500	387	444
Kveite	-	-	2	4
Uer	-	-	19	10
Anna	-	-	57	42
Lodde ²	28 431	30 671	28 252	30 805

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 14.03.2011.

² Sesongen 2009/2010 og 2010/2011

Noreg – Island, om fisket etter botnfisk og lodde i islandsk sone

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i islandsk sone går fram av tabell 5.7. I tillegg til kvoten på 500 tonn botnfisk hadde norske fartøy også høve til å ha inntil 25 prosent bifangst av andre artar. Noreg utnytta botnfiskkvotane ved Island godt i både 2009 og 2010.

Noreg – Grønland – Island: lodde ved Jan Mayen, Grønland og Island

I følgje den gjeldande trepartsavtalen (fiskeriavtalen) for lodde varer sesongen for loddefisket frå 20. juni til 30. april. Det er likevel ikkje tillete for norske fartøy å drive fiske etter 15. februar i islandsk sone.

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar på lodde i sesongane 2009/2010 og 2010/2011 går fram av tabell 5.8.

Tabell 5.8 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar på lodde i sesongane 2009/2010 og 2010/2011

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009/2010	2010/2011	2009/2010	2010/2011
Lodde	28 431	30 671	28 252	30 805

¹ Norges Sildesalgslag per 14.03.2011.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

På grunn av at 2007-årsklassa vart estimert til å vere svært låg, tilrådde ikkje ICES at det vart opna for eit loddefiske sesongen 2009/2010. På bakgrunn av bestandsmålingar gjort vinteren 2009/2010 fann det islandske havforskningsinstituttet det likevel tilrådeleg å gå inn for å opne loddefiske den 29. januar 2010, ut frå ein TAC på 130 000 tonn.

Noreg hadde ein førebels kvote på totalt 28 431 tonn og heile kvoten kunne fiskast i Island si økonomiske sone (IØS).

Førebels TAC for 2009/2010 vart 23. februar auka til 150 000 tonn lodde. Den norske totalkvoten vart då auka med 1600 tonn. Kvoten var samansett av 12 000 tonn frå trepartsavtalen og 18 031 tonn frå avtalen mellom Noreg og Island om fisket i Barentshavet.

Til saman vart det fiska 28 252 tonn lodde i sesongen 2009/2010 av totalt 31 ringnotfartøy.

For sesongen 2010/2011 vart førebels TAC fastsett til 200 000 tonn 25. november 2010. Norsk kvote var samansett av 16 000 tonn frå trepartsavtalen, der 5600 tonn kunne fiskast i IØS, og 21 011 tonn frå avtalen mellom Noreg og Island om fisket i Barentshavet. Sidan endeleg TAC for sesongen 2009/2010 vart sett høgare enn førebels TAC, fekk Noreg ein tilleggskvote på 1600 tonn, der 560 tonn kunne fiskast i IØS.

27. januar 2011 vart TAC auka frå 201 100 tonn til 325 000 tonn. Den norske totalkvoten vart då auka med 10 000 tonn der 3500 tonn kunne fiskast i IØS.

Tabell 5.9 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
Torsk	133	155	118	58
Hyse	109	93	101	95
Kviting	19	19	10	10
Raudspette	187	187	60	49
Sild ²	5032	4515	3296	3282
Makrell	3000	3000	1406	1236
Brisling	3900	3900	672	914
Reker	5415	4567	4268	2601

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 14.03.2011.

² Inntil 20 prosent av sildekvoten i Skagerrak kunne fiskast i Nordsjøen i begge åra.

Til saman vart det fiska 30 805 tonn av totalt 33 ringnotfartøy. Norsk kvote vart sesongen 2010/2011 totalt 48 611 tonn lodde, der 30 671 tonn kunne fiskast i IØS.

Noreg – EU (Sverige – Danmark), om fisket i Skagerrak/Kattegat

Torsk, raudspette og reker kan fiskast i Skagerrak. Dei andre artane i Skagerrakavtalen kan fiskast både i Skagerrak og Kattegat.

Kommentarar til oversikta

Noregs kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat går fram av tabell 5.9. Dei viktigaste fiskeria for Noreg i Skagerrak er fisket etter reker og sild. Fangstane av torsk i tabellen omfattar berre fisket utanfor grunnlinja. I 2009 vart det fiska 343 tonn torsk innanfor grunnlinja, medan det tilsvarande talet for 2010 var 377 tonn.

Desse kvotane vart fastsette i den bilaterale kvoteavtalen mellom Noreg og EU. I 2009 og 2010 var det høve for norske fartøy til å fiske inntil 3000 tonn makrell i Skagerrak.

I 2009 vart sildekvoten delt med 3000 tonn til kystgruppa og det resterande kvantumet til ringnotgruppa. Same fordelinga gjaldt i 2010. Kystbrislingflåten fiska om lag 17 prosent i 2009 og 23 prosent i 2010 av brislingkvoten på 3900 tonn. Kystreke trålarane utnytta 79 prosent av kvoten i 2009, og 57 prosent i 2010.

Norsk fiske i det nordvestlege Atlanterhavet

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i det nordvestlege Atlanterhavet går fram av tabell 5.10. Det har ikkje vore fastsett loddekvote i NAFO-området 3NO sidan 1992. Då hadde Noreg ein loddekvote på 9000 tonn. Dei seinaste åra har det også vore forbod mot torskfiske, men i 2010 vart det opna for eitt torskfiske i området 3M etter elleve års moratorium. Den norske kvoten utgjorde 509 tonn. I 2000 fiska norske fartøy for første gong uer i NAFO-området 1F. Det er ikkje fastsett uerkvote i dette området. Noreg har også høve til å fiske mellom anna blåkveite i NAFO-området 3LMNO under «others-kvoten».

Rekefisket i NAFO tok til våren 1993, då norske reke trålarar saman med reke trålarar frå Færøyane og Grønland starta fiske på rekefeltet ved Flemish Cap. Rekefisket ved Flemish Cap utvikla seg på 90-talet til å verte eit viktig driftsalternativ

Fiskeritavtalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

Tabell 5.10 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i det nordvestlege Atlanterhavet

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
Torsk	-	509	-	519
Lodde	-	-	-	-
Uer	-	-	-	-
Reker 3M	-	-	-	-
Reker 3L	668	334	662	325

¹ Landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 14.03.2011.

for rekeflåten ved sida av fisket ved Grønland. Rekefisket vart innsatsregulert i 1996. Omfanget av dette fisket har vorte mindre då tal på norske trålarar med reketrålning som einaste driftsalternativ i mellomtida har gått sterkt attende. Norske fartøy hadde høve til å fiske reker i 1985 døgn i 2009 og 992 døgn i 2010 i NAFO-underområde 3M. Fisket kunne utøvast med opptil 32 fartøy. I 2009 var den norske kvoten i 3L i utgangspunktet sett til 334 tonn, men som kompensasjon for manglande loddekvote frå Island vart Noreg i tillegg tildelt den islandske rekekvoten i 3L på 334. Den totale norske kvoten i 3L i 2009 vart dermed på 668 tonn. I 2010 vart den norske rekekvoten i 3L 334 tonn.

I 2009 fiska ein reketrål i 3L 662 tonn, medan eitt fartøy fiska 325 tonn i same område i 2010. Ingen norske fartøy fiska etter reker i underområdet 3M desse åra.

Tabell 5.11 Oversikt over Noreg sine kvotar og fangstar i Irmingerhavet

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar (tonn) ¹	
	2009	2010	2009	2010
Uer	5291	3491	-	4568

¹ Inkluderer også fangstar under kvote tildelt av EU og Grønland, jf. tabell 5.4 og 5.6

Norsk fiske i Irmingerhavet

Kommentarar til oversikta

Noreg sine kvotar og fangstar i Irmingerhavet går fram av tabell 5.11. Tala inkluderer ikkje norsk fiske i Smothhavet (internasjonalt farvatn i ICES-område IIa). Fisket etter uer i Irmingerhavet var ikkje kvoteregulert før i 1996. Ved berekning av fangstuttak på uer i Irmingerhavet nytta norske fiskarar i 2007 norske omrekningsfaktorar som låg noko høgre enn det andre land i NEAFC nytta. For 2008 vedtok NEAFC ein felles faktor på 1,7. Norske fangstar auka drastisk frå ingen fangst i 2009 til 4568 tonn i 2010. Årsaka til dette var redusert deltaking på grunn av høge drivstoffprisar, og at det vart funne lite uer i 2009, medan tilgangen på uer var god i 2010.

Det har utvikla seg eit større fiske etter snabeluer i internasjonalt farvatn i ICES statistikkområde I og II (Smothhavet), og fartøy frå Noreg har òg delteke i dette fisket. I 2009 rapporterte norske fartøy 1742 tonn og i 2010 682 tonn frå dette området.

Tabell 5.12 Oversikt over kvotar og fangstar¹ (tonn) før og etter overføringar i 2009

STAT	Kvot	Overføring	Kvot etter overføring og fleksibilitet	Fangst	Balanse 2010
EU	106 959	-2577	104 382	109 060	-4678
Færøyane ²	84 779	1957	86 736	87 316	-580
Island	238 399	12 026	250 425	260 170	-9745
Noreg	1 002 230	-38 003	964 227	1 023 483	-59 256
Russland	210 633	2308	212 941	209 464	3477
Totalt	1 643 000	-24 289	1 618 711	1 689 493	-70 782

¹ Fangsttala er førebels og innrapportert frå deltakande land. Norske tal er frå landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 1. april 2011.

² Inkludert kvote og fangst teken av Grønland

Tabell 5.13 Oversikt over kvotar og fangstar¹ (tonn) før og etter overføringer i 2010

STAT	Kvote	Balanse 2009	Overføring	Kvote etter overføring og fleksibilitet	Fangst 2010
EU	96 543	-4678	-	91 865	93 382
Færøyane ²	76 523	-580	-	75 943	72 703
Island	215 183	-9745	-	205 438	205 864
Noreg	904 630	-59 256	-10 000	835 374	871 116
Russland	190 121	3477	10 000	203 598	198 767
Totalt	1 483 000	-70 782		1 412 218	1 441 832

¹ Fangsttala er førebelse og dels innrapporterte frå deltakande land, kvotekontrolldata per 24. mars 2011 og dels frå landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 1. april 2011.

² Inkludert kvote overført til Grønland. Fangst ukjent.

Norsk vårgytande sild

Noreg sine kvotar og fangstar av norsk vårgytande sild går fram av tabell 5.12 og 5.13.

Kommentarar til oversikta (tabellane 5.12, 5.13, 5.14 og 5.15)

12. november 2008 vart kyststatsavtalen mellom EU, Færøyane, Island, Noreg og Russland om forvaltning av norsk vårgytande sild for 2009 undertekna. Partane vart einige om å innføre kvotefleksibilitet over årsskiftet for 2008. Det vart høve til å føre over inntil 10 prosent av ubrukt kvote til neste år. Det vart også høve til å forskottere inntil

10 prosent på neste års kvote. Alt fiske utover kvote skulle trekkjast frå kvoten neste år. Denne ordninga har seinare vorte ført vidare.

Noreg fiska i 2009 heile 59 256 tonn meir enn den norske kvoten på 964 227 tonn (etter overføring og fleksibilitet). Dette kvantumet vart trekt frå norsk kvote for 2010. Både i 2009 og 2010 vart kvoten fiska i NØS, internasjonalt farvatn og ved Jan Mayen. I 2010 vart det og fiska 3131 tonn sild til agn i IØS. I 2009 fiska Noreg heile 55 995 tonn sild i internasjonalt farvatn, mot 12 122 tonn i 2010.

I 2009 og 2010 fiska russarane eit betydeleg kvantum norsk vårgytande sild i internasjonalt farvatn og i vernesona rundt Svalbard. Det russiske hovudfisket føregjekk i NØS nord for 62°N.

Tabell 5.14 Oversikt over fangstar¹ av norsk vårgytande sild i ulike soner i 2009

STAT	Kvote etter overføringer og fleksibilitet	Fangst fordelt på soner (tonn)									Balanse 2010
		INT	EU	FRO	IØS	NØS	JM	VS	RØS	Totalt	
EU	104 382	3 228	-	-	-	89 956	-	15 876	-	109 060	-4678
Færøyane	86 736	5 758	-	1570	5291	59 062	1883	13 752	-	87 316	-580
Island	250 425	18 041	-	4957	193 997	38 848	4328	-	-	260 170	-9745
Noreg	964 227	55 995	-	-	-	967 369	119	-	-	1 023 483	-59 256
Russland	212 941	36 442	-	-	-	113 079	2574	57 369	-	209 464	3477
Totalt	1 618 711	119 464	-	6527	199 288	1 268 314	8904	86 997	-	1 689 493	-70 783

¹ Fangsttala er dels innrapporterte frå deltakande land og dels frå landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 1. april 2011.

Tabell 5.15 Oversikt over fangstar¹ av norsk vårgytande sild i ulike soner i 2010

STAT	Kvote etter overføringar og fleksibilitet	Fangst fordelt på soner (tonn)								
		INT	EU	FRO	IØS	NØS	JM	VS	RØS	Totalt
EU	91 865	8198	-	-	-	65 686	2932	16 566	-	93 382
Færøyane	75 943	1430	-	4397	3040	63186	650	-	-	72 703
Island	205 438	3676	-	4945	171 396	25 823	24	-	-	205 864
Noreg	835 374	12 122	2	-	3131	855 211	650	-	-	871 116
Russland	203 598	27 466	-	482	-	117 428	3455	49 936	-	198 767
Totalt	1 412 218	52 892	2	9824	177 567	1 127 334	7711	66 502	-	1441 832

¹ Fangsttala er dels innrapporterte frå deltakande land, kvotekontrolldata per 24. mars 2011 og dels frå landings- og sluttsetelregisteret i Fiskeridirektoratet per 1. april 2011.

² Inkludert kvote overført til Grønland. Fangst ukjent.

Islendingane fiska i 2009 og 2010 heile 193 997 tonn og 171 396 tonn sild i si eiga sone. I 2009 og 2010 vart sonetilgangen til NØS ikkje fullt nytta.

Alle landa med unntak av Russland fiska i 2009 på forskot på 2010-kvoten. I følge førebelse fangsttal for 2010 har Russland og Færøyene ikkje utnytta kvoten sin for 2010.

5.3 Utanlandsk utnytting av kvotar i norske havområde i 2009 og 2010

Russland – Noreg

Fellesbestandane

Noreg og Russland har felles forvaltning av torsk, hyse og lodde i Barentshavet. Oversikta for 2009 og 2010 viser Russland sine kvotar og fangstar av desse bestandane etter overføring frå Russland til Noreg, men før kvotetildeling frå Russland til tredjeland (sjå tabell 5.16).

Tabell 5.16 Russiske kvotar og fangstar på fellesbestandane i Barentshavet etter overføring til Noreg og før overføring til tredjeland

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
Torsk	231 100	266 045	229 291	267 822
Hyse	88 050	111 400	85 514	111 361
Blåkveite	-	6750	-	?
Lodde	157 000	115 000	73 151	77 236

Tala i tabell 5.16 inneheld murmanskorsk, kvote disponibel for forskings- og forvaltningsformål og overført tredjelandskvote. For åra 2009 og 2010 vart det avsett ein kvote på 21 000 tonn murmanskorsk og 7 000 tonn torsk til forskings- og forvaltningsformål. I tillegg har Russland i 2010 overført 1 480 tonn torsk og 234,9 tonn hyse frå avsett tredjelandskvote til nasjonal kvote. Fangsttala er førebelse og rapportert frå russiske styresmakter til norske styresmakter. Blåkveitebestanden vart fordelt i 2010, her manglar fangsttal for 2010.

Kommentarar til oversikta

Russland sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.17. Av torsk kvoten i NØS i 2009 og 2010 vart høvesvis 41 prosent og 45 prosent fiska. I 2009 fiska Russland opp heile hysekvoten sin, medan dei i 2010 hadde ei utnytting på 69 prosent.

Kvoten for snabeluer og uer kunne berre nyttast til bifangst i 2009 og 2010, medan steinbitkvoten skulle dekkje både direktefiske og bifangst. Bifangstkvoten for snabeluer og uer auka med 500 tonn 30. juni 2009. I 2009 kunne russiske fartøy fiske 7000 tonn sei innanfor kvoten på 15 000 tonn i eit direktefiske, dette fisket vart stoppa 28. august 2009. I 2010 vart kvantumet til direktefiske etter sei auka til inntil 8000 tonn av kvoten på totalt 15 000 tonn. Kolmulekvoten og sildekvoten i NØS nord om 62°N kunne også fiskast i fiskerisona ved Jan Mayen.

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

Tabell 5.17 Oversikt over Russland sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/ art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
NØS N 62°N:				
Torsk	140 000	140 000	57 608	63 645
Hyse	20 000	30 000	20 124	20 695
Sei	15 000	15 000	10 923	12 919
Blåkveite	-	6750	1099	4313
Steinbit	3000	4000	2015	1037
Uer	1000	1500	1327	766
Snabeluer	1500	1500	950	411
Kolmule	10 268	9398	2800	2175
Norsk vår- gytande sild				
	210 633	201 290	112 929	117 428
Lodde	152 000	110 000	276	18 125
Andre artar				
	3000	3000	144	143
Fiskerisona ved Jan Mayen:				
Sild	-	-	3994	3455
Makrell	-	-	387	18
Kolmule	-	-	-	282

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 24. mars 2011.

Kvoten av andre artar for 2009 og 2010 er ikkje spesifisert.

EU – Noreg

Fellesbestandane

I Nordsjøen har Noreg og EU felles forvaltning av torsk, hyse, sei, kviting, raudspette, sild og makrell. Delar av EU sine kvotar på konsumartane kan fiskast i NØS, sjå tabell 5.19. EU sine kvotar og fangstar av desse bestandane etter overføring frå Noreg til EU, men før kvotetildeling frå EU til tredjeland i 2009 og 2010, går fram av tabell 5.18.

Tabell 5.18 EU sine kvotar og fangstar på fellesbestandane i Nordsjøen etter overføring frå Noreg til EU, og før overføring til tredjeland.

Art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
Torsk	23 902	27 848	22 393	22 026
Hyse	33 425	27 711	29 736	22 913
Sei	60 448	50 431	42 329	32 103
Kviting	13 656	12 107	12 277	9 672
Raudspette	52 615	59 557	50 812	38 016
Makrell	22 518	21 392	20 987	22 053
Nordsjøesild	121 410	116 653	113 778	91 517

¹ Fangsttala for heile 2009 og 2010 per 31. oktober 2010 vart utdelt under forhandlingane mellom Noreg og EU hausten 2010. Fangsttala for makrell i 2010 er per 31. oktober 2010.

Kommentarar til oversikta

EU sine kvotar og fangstar i norske jurisdiksjonsområde går fram av tabell 5.19. I åra 2009 og 2010 har EU nytta torske-, sei- og hysekvotane nord om 62°N godt. Torskekvoten vart overfiska med 9 prosent i 2010.

EU sin sildekvote nord om 62°N kunne fiskast i område under norsk jurisdiksjon nord for 62°N.

EU sin makrellkvote nord om 62°N kunne også fiskast sør om 62°N i ICES-område IVa i 2009. EU si kvote av uer, blåkveite og samlekvoten for andre artar nord om 62°N er bifangstkvotar.

EU sin kolmulekvote bestod av kvantum gjennom EU-avtalen og kolmuleavtalen. I 2009 kunne EU fiske 110 781 tonn gjennom kolmuleavtalen og 4000 tonn gjennom EU-avtalen i heile NØS og i fiskerisona ved Jan Mayen. I 2010 kunne EU fiske 2000 tonn gjennom EU-avtalen og 101 393 tonn gjennom kolmuleavtalen. Kvotane kunne fiskast i heile NØS og i fiskerisona ved Jan Mayen. I tillegg kunne EU (Sverige) fiske 800 tonn industrifisk sør for 62°N.

EU sine fangstar i NØS sør om 62°N som del av deira samla fangstar i høve til kvote, utgjer i 2009 og 2010 desse prosentane: for torsk 32 og 35 prosent, for hyse 28 og 29 prosent, for sei 43 og 43 prosent, for kviting 7 og 10 prosent og for raudspette 10 og 9 prosent.

EU utnytta 87 prosent av kvoten på andre artar i Nordsjøen i 2009 og i 2010.

Tabell 5.19 Oversikt over EU sine kvotar og fangstar i norske jurisdiksjonsområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
NØS, N 62°N:				
Torsk	20 074	20571	19 753	22 419
Hyse	2500	2050	2155	2031
Sei	3000	3000	2872	2351
Blåkveite	50	50	30	11
Uer	750	750	96	111
Snabeluer	750	750	226	56
Kolmule	114 781	103 393	50	14
Makrell	12 300	11 626	-	245
Sild	96 263	86 889	89 956	65 585
Andre artar	350	350	149	73
NØS, Nordsjøen ² :				
Torsk ³	21 157	24 586	6658	8665
Hyse ³	25 570	21 320	7087	6247
Sei ³	61 328	51 311	26 117	22 068
Kviting ³	9442	8543	678	812
Raudspette ³	21 590	24 539	2224	2214
Makrell ³	22 760	115 000	6457	648
Nordsjøsiltd ³	50 846	50 846	2055	3820
Augepål	1000	1000	45	4
Kolmule	115 581	104 193	14	3
Tobis	-	-	603	645
Reker	664	558	373	248
Andre artar	8780	8760	7666	7608
Fiskerisona ved Jan Mayen:				
Sild	-	-	-	2932
Kolmule	-	-	-	-

¹ Kvotekontrollen/Elektronisk fangstrapportering i Fiskeridirektoratet per 24. mars 2011.

² EU sine kvotar i NØS i Nordsjøen er både i 2009 og 2010 sett saman av tre kvoteavtalar: avtalen mellom EU og Noreg, avtalen mellom Sverige og Noreg og «kolmuleavtalen». Avtalen mellom Sverige og Noreg er presentert i tabell 5.24.

³ For desse fellesbestandane avtalar EU og Noreg storleiken på TAC for kvar bestand, fordeling av TAC på dei to partane, eventuelle kvotebyte og kor mykje partane kan fiske i dei respektive sonene.

Færøyane – Noreg

Kommentarar til oversikta

Færøyane sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.20. Færøyane sine kvotar på torsk, hyse, sei og uer nord om 62°N er samansett av kvotane frå Noreg og tildelingar frå Russland.

Etter avtale med Noreg kan delar av Færøyane sine kvotar i russisk økonomisk sone (RØS) fiskast i NØS. I 2009 utgjorde kvotane frå Noreg 1 951 tonn torsk, 1460 tonn hyse, 1550 tonn sei og 100 tonn andre artar. Færøyane fekk hausten 2009 auka seikvoten sin frå 1550 til 3550 tonn, tilleggskvoten kunne også fiskast sør om 62°N. Færøyane utnytta ikkje tilleggskvoten på 2000 tonn sei nord om 62°N. Kvotane på torsk og hyse vart godt utnytta. I 2010 vart kvotane frå Noreg på 2244 tonn torsk, 1581 tonn hyse, 1125 tonn sei og 100 tonn andre artar. Det vart overført 318 tonn sei frå kvoten nord for 62°N til sør for 62°N den 17. november 2010. Torske-, hyse- og seikvoten nord for 62°N vart godt utnytta i 2010.

Differansen mellom kvotane i oversikta i tabell 5.20 og kvotane frå Noreg syner altså det kvantum Færøyane fekk fiske i NØS av kvotane dei hadde i russisk økonomisk sone.

Færøyane kunne fiske totalt 50 061 tonn norsk vårgytande sild i norske havområde i 2009, av desse kunne 37 224 tonn fiskast i NØS nord for 62°N. I tillegg fekk Færøyane gjennom kolmuleavtalen og kyststatsavtalen for norsk vårgytande sild 11. februar 2009 lov til å fiske ytterlegare 30 000 tonn sild i NØS. I 2010 kunne Færøyane fiske totalt 45 185 tonn i norske havområde i 2010, av desse kunne maksimalt 33 599 tonn fiskast nord for 62°N. I tillegg fekk Færøyane den 13. januar 2010 høve til å fiske ytterlegare 30 000 tonn sild i NØS.

I 2009 og 2010 kunne 12 107 tonn og 11 258 tonn av kolmulekvoten fiskast nord for 62°N og i fiskerisona ved Jan Mayen.

Makrellkvoten til Færøyane kunne også fiskast i NØS i den nordlege delen av Nordsjøen (ICESs område IVa). I 2009 kunne 23 468 tonn av makrellkvoten også fiskast i fiskerisona ved Jan Mayen. I praksis har fisket dei siste åra vore i Nordsjøen. I 2010 hadde Færøyane ein kvote på 2000 tonn makrell, kvoten kunne fiskast i heile NØS med unntak av Skagerrak.

Færøyane sin seikvote sør om 62°N inkluderer bifangst av sei i andre fiskeri. Det same gjeld for sildekvoten. Færøyane fiska totalt 911 tonn sei

Fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

Tabell 5.20 Oversikt over Færøyane sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar ¹ (tonn)		Fangstar ² (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
NØS, N 62°N:				
Torsk	4251	4244	3964	4245
Hyse	1460	1581	1455	1542
Sei	3550	807	1501	817
Blåkveite	-	-	2	17
Sild	67 224	63 599	60 495	63 361
Kolmule	12 107	11 258	398	31
Makrell	24 973	2000	-	185
Andre artar ³	450	450	186	111
NØS, Nordsjøen:				
Sei	2050	368	911	140
Nordsjøsil	442	712	710	712
Kolmule	12 107	11 258	10	-
Brisling	500	500	-	-
Makrell	24 973	2000	1360	-
Hestmakrell	200	200	-	-
Håbrann/ pigghå	-	-	-	-
Andre artar	100	100	152	53
Fiskerisona ved Jan Mayen:				
Makrell	23 468	-	-	-
Kolmule	12 107	11 258	-	-
Sild	50 061	75 185	1792	650

¹ Kvotar etter overføringar frå RØS til NØS.

² Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 24. mars 2011.

³ Inkludert kvote på snabeluer.

sør for 62°N i 2009. I 2010 vart det overført 318 tonn sei frå kvoten nord for 62°N til sør for 62°N. Færøyene utnytta 38 prosent av seikvoten i 2010. Kvoten på andre artar vart overfiska med 51 prosent i 2009, torsk og hyse utgjorde 49 prosent av den samla fangsten.

Tabell 5.21 Oversikt over Grønland sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
NØS, N 62°N:				
Torsk	5075	6600	4977	6584
Hyse	1410	1980	1407	1969
Sei	730	1000	697	956
Sild	4000	3600	2920	3600
Andre artar	150	260	83	114
NØS, Nordsjøen:				
Torsk	-	-	10	-
Sei	925	-	933	-
Andre artar	110	-	22	-

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 24. mars 2011

Kvoten på hestmakrell kan også fiskast nord om 62°N.

Grønland – Noreg

Kommentarar til oversikta

Grønland sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.21. Grønland har nytta kvotane sine godt i 2009 og 2010.

Grønland overførte torske- og hysekvotar til delte frå Russland til NØS tilsvarende 3450 tonn og 1050 tonn i 2009. I 2010 fekk Grønland auka torskekvoten med 750 tonn 25. mars 2010. I tillegg overførte Grønland 4450 tonn torsk og 1350 tonn hyse frå Russland til NØS.

I 2009 fiska eitt fartøy botnfisk i NØS i Nordsjøen. Grønland hadde ingen kvotar i dette området i 2010.

Island – Noreg

Island fekk ein torskekvote i NØS nord om 62°N på 4720 tonn i 2009 og 5500 tonn i 2010 som eit resultat av Smottholsavtalen. Sjå tabell 5.22.

Fiskeriatvitalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010

Tabell 5.22 Oversikt over Island sine kvotar og fangstar i 2009 og 2010 i NØS nord for 62°N

Art	Kvoter (tonn)		Fangst ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
NØS, N 62°N:				
Torsk	4720	5500	4493	5809
Hyse ²	-	-	302	749
Sei ²	-	-	67	109
Sild	44 361	40 041	38 715	25 957
Anna ²	1416	1650	98	60
Fiskerisona ved Jan Mayen:				
Sild	238 399	215 183	4672	43
Kolmule	-	-	-	-
Annet	-	-	-	-

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 24. mars 2011

² Bifangst inntil 30 prosent.

Kommentarar til oversikta

Island kunne fiske til saman 238 399 tonn og 215 183 tonn sild i 2009 og 2010 i fiskerisona ved Jan Mayen. Av desse kunne 44 361 tonn og 40 041 tonn fiskast i NØS nord av 62°N.

Island utnytta 95 prosent av torskekvoten i NØS i 2009. I 2010 overfiska Island torskekvoten sin med 6 prosent. Bifangst av hyse er auka betrakteleg i 2010 samanlikna med 2009.

Av sildekvoten i NØS i 2009 og 2010 vart høvesvis 87 prosent og 65 prosent utnytta.

EU (Sverige – Danmark) – Noreg, om fisket i Skagerrak/Kattegat

Torsk, raudspette og reker kan berre fiskast i Skagerrak. For dei andre artane gjeld kvotane både Skagerrak og Kattegat.

Kommentarar til oversikta

EU sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat går fram av tabell 5.23. Det er i hovudsak Danmark og Sverige som fiskar på desse kvotane, men for enkelte artar har også andre EU-land mindre kvotar.

Tabell 5.23 syner at EU nyttar kvotane på torsk, nordsjøsil, raudspette og hyse best. På

Tabell 5.23 Oversikt over EU sine kvotar og fangstar i Skagerrak/Kattegat

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
Torsk	3981	4638	3554	3021
Hyse	2481	2108	1543	1168
Kviting	1031	1031	106	54
Raudspette	9163	9163	6024	7331
Nordsjøsil	32 690	28 890	29 542	22 133
Brisling	48 100	48 100	8830	5873
Reker	6205	5233	3988	2325

¹ Fangsttala for heile 2009 og 2010 per 31. oktober 2010 vart utdelt under forhandlingane mellom Noreg og EU hausten 2010.

Tabell 5.24 Oversikt over Sverige sine kvotar og fangstar i norske havområde

Område/art	Kvotar (tonn)		Fangstar ¹ (tonn)	
	2009	2010	2009	2010
NØS, Nordsjøen:				
Torsk	382	382	345	322
Hyse	707	707	140	82
Sei	880	880	675	779
Kviting	190	190	32	38
Industrifisk	800	800	621	724
Makrell	242	242	242	242
Nordsjøsil	846	846	846	846
Reker	164	138	164	138
Andre artar	-	-	104	71

¹ Fangsttala er basert på innrapporterte tal frå Det Svenske Fiskeriverket.

autonomt grunnlag kvoteregulerar EU også andre bestandar enn dei det er fastsett kvotar på gjennom avtalen om regulering av fiskebestandane i Skagerrak/Kattegat.

Sverige – Noreg

Kommentarar til oversikta

Sverige sine kvotar og fangstar i norske havområde går fram av tabell 5.24. Industrifiskkvoten til Sverige omfatta kolmule, augepål, tobis, brisling og hestmakrell, av dette kunne det fiskast maksi-

malt 400 tonn hestmakrell. I tabellen er fangstane av augepål, kolmule, tobis og hestmakrell samla under industrifisk. I 2009 fiska svenske fartøy 621 tonn industrifisk, medan dei i 2010 fiska 724 tonn.

I samband med at Sverige vart medlem i EU frå 1. januar 1995, fekk svenske fartøy høve til å fiske i NØS i Nordsjøen på EU sine kvotar av torsk, hyse, sei, kviting, makrell og sild i medhald av avtalen mellom EU og Sverige.

I hovudsak er det svenske fisket retta mot kvotane deira av torsk, sei, makrell, sild og reker.

Rekefisket ved Svalbard

I 1996 vart rekefisket ved Svalbard regulert ved å setje grenser for innsatsen i fisket. Etter forskriftene kan berre nasjonar som har drive eit tradisjonelt fiske etter reker ved Svalbard delta i dette fisket med eit avgrensa tal på fartøy (Canada, Færøyane, Grønland, Island, EU, Noreg og Russland). For å motverke at rekefisket ekspanderer, vart rekefisket frå 1997 for dei aktuelle landa også regulert med fiskedøgn. Av same årsak vart maksimalt tal tilletne fiskedøgn redusert med 30 prosent frå 1. januar 2006.

Tabell 5.25 Oversikt over fangst av reker ved Svalbard

Land	Fangstar ¹ (tonn)		Maksimalt tilletne fiskedøgn	
	2009	2010	2009	2010
EU	662	1141	1080	1080
Færøyane	388	558	922	922
Grønland	-	-	450	450
Noreg	8034	3034	5795	5795
Island	-	-	70	70
Russland	-	-	3256	3256
Canada	-	-	108	108

¹ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 24. mars 2011

Fiskeri- og kystdepartementet

t i l r å r :

Tilråding frå Fiskeri- og kystdepartementet av 10. juni 2011 om fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2011 og fisket etter avtalane i 2009 og 2010 vert sendt Stortinget.

Offentlege institusjonar kan tinge fleire eksemplar frå:
Servicesenteret for departementa
Post- og distribusjon
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
www.publikasjoner.dep.no

Opplysningar om abonnement, laussal og pris får ein hjå:
Fagbokforlaget
Postboks 6050, Postterminalen
5892 Bergen
E-post: offpub@fagbokforlaget.no
Telefon: 55 38 66 00
Faks: 55 38 66 01
www.fagbokforlaget.no/offpub

Publikasjonen er også tilgjengeleg på
www.regjeringa.no

Omslagsfoto: Scanfishphoto

Trykk: 07 Oslo AS – 06/2011

